

การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต
นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว ปรีดา วันไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

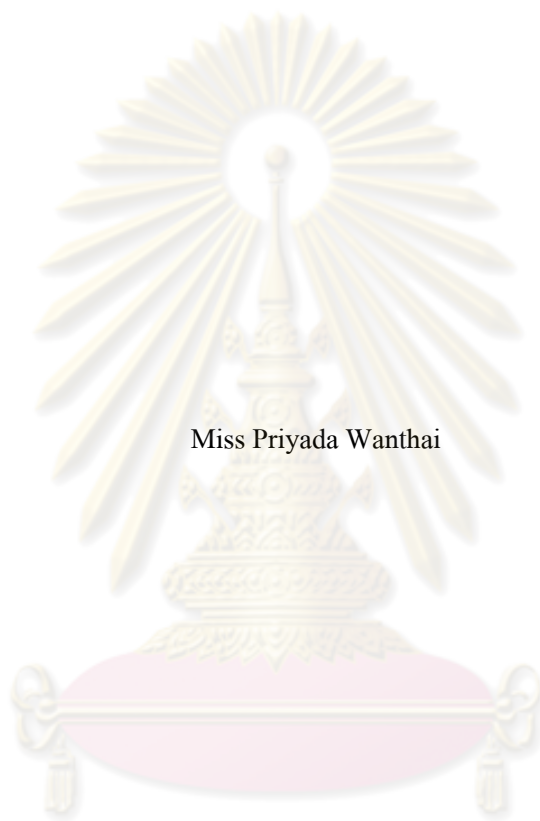
สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MEDIA EXPOSURE, AWARENESS AND BEHAVIOR RELATED TO GLOBAL WARMING
ISSUES OF UNIVERSITY STUDENTS IN BANGKOK

Miss Priyada Wanthai

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
ประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวปรีดา วันไทย

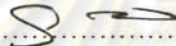
สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

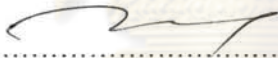
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา วงษ์กะพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุตล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พัทณี เขยจรรยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา วงษ์กะพันธ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์)

ปริยดา วันไทย : การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. (MEDIA EXPOSURE, AWARENESS AND BEHAVIOR RELATED TO GLOBAL WARMING ISSUES OF UNIVERSITY STUDENTS IN BANGKOK) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. สุวัฒนา วงษ์กะพันธ์, 136 หน้า.

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะทางประชากร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจในระดับปานกลาง มีความตระหนักในระดับสูงมาก และมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนในระดับสูง
2. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับสื่อไม่แตกต่างกัน
3. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีความตระหนักแตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ สถาบันการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน
4. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ไม่แตกต่างกัน
5. การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน
6. การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน
7. ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา...นิเทศศาสตร์พัฒนาการ...

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนิสิต..... ปริยดา วันไทย.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

5184882528 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEYWORDS : MEDIA EXPOSURE / AWARENESS / BEHAVIOR / GLOBAL WARMING

PRIYADA WANTHAI : MEDIA EXPOSURE, AWARENESS AND BEHAVIOR
RELATED TO GLOBAL WARMING ISSUES OF UNIVERSITY STUDENTS IN
BANGKOK. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SUWATTANA VONGGAPAN, 136 pp.

This survey research aimed at studying the media exposure, awareness and behavior related to global warming issues of university students in Bangkok. The subjects are categorized by gender, age, university of education and level of income. The relationships among media exposure, awareness and behavior related to global warming issues of university students in Bangkok. Questionnaires were used to collect the data from 400 samples. The data analysis included frequency, percentage, mean and Pearson's product moment correlation coefficient by using SPSS for Windows program.

1. Results from this study reveal that the samples' media exposure is average, their awareness is very high and their behavior related to global warming issues is high.
2. Samples with different gender, age, university of education and level of income do not influence their media exposure related to global warming issues.
3. Samples with different level of income have different level of awareness related to global warming issues. The gender, age and university of education do not influence their media awareness related to global warming issues.
4. Samples with different gender, age, university of education and level of income do not influence their behavior related to global warming issues.
5. The samples' media exposure influences their awareness related to global warming issues.
6. The samples' media exposure influences their behavior related to global warming issues.
7. The samples' awareness related to global warming issues is not correlated with their behavior related to global warming issues.

Department : Public Relations

Student's Signature Priyada Wantthai

Field of Study : Development Communication

Advisor's Signature [Signature]

Academic Year : 2009

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒนา วงษ์กะพันธ์ ผู้เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้อุทิศเวลาอันมีค่าและได้ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในวิทยานิพนธ์นี้ และยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขจรรรยา ผู้เป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ ที่ได้ให้เกียรติและสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้นำคำแนะนำดังกล่าวมาแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจนมาถึงวันนี้วันที่ วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง รวมทั้ง คณาจารย์ท่านอื่นๆ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ อันเป็นรากฐานสำคัญในการปูพื้นฐานความรู้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณน้อง ๆ นิสิต นักศึกษาทุกท่านที่ให้ความกรุณาและเสียสละเวลา ในการตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นภาวะโลกร้อน ซึ่งส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย รวมทั้งญาติพี่น้องทุกคนที่เป็นกำลังใจในการเรียน คอยสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือทางด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี รวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ไปจนถึงผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ที่มีส่วนช่วยเหลือ ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ไปไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตลอดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ปัญหาคำถามในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ภาวะโลกร้อน.....	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	27
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร.....	34
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร.....	37
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	39
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักและพฤติกรรม.....	42
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรณรงค์.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	65
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	66
ตัวแปรในการวิจัย.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
เกณฑ์การวัดและให้คะแนนตัวแปร.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
ความน่าเชื่อถือได้ของเครื่องมือ.....	72
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การทดสอบสมมติฐาน.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย.....	75
ตอนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	91
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	123
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป.....	124
รายการอ้างอิง.....	125
ภาคผนวก.....	130
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	136

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตัวเลขความเสียหาย 5 ปีล่าสุดของช่วงเวลาของประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัย บ่อยขึ้น และจำนวนจังหวัดที่เสียหายก็เพิ่มมากขึ้น.....	4
2 ผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อน.....	21
3 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	75
4 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	76
5 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	77
6 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ จากสื่อมวลชน.....	78
7 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการเปิดรับสื่อ จากสื่อมวลชน.....	79
8 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ จากสื่อบุคคล.....	80
9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการเปิดรับสื่อ จากสื่อบุคคล.....	81
10 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ จากสื่อเฉพาะกิจ.....	82
11 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการเปิดรับสื่อ จากสื่อเฉพาะกิจ.....	83
12 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการเปิดรับสื่อ รวมทุกสื่อ.....	84
13 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นภาวะโลกร้อน.....	85
14 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน.....	88
15 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นภาวะโลกร้อน.....	89

ตาราง	หน้า
16 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน.....	91
17 ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนจำแนกตามเพศ.....	92
18 ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลจำแนกตามเพศ.....	93
19 ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจจำแนกตามเพศ.....	93
20 ผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามเพศ.....	94
21 ผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามเพศ.....	94
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนจำแนกตามอายุ.....	95
23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลจำแนกตามอายุ.....	96
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจจำแนกตามอายุ.....	97
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจำแนกตามอายุ.....	98
26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจำแนกตามอายุ.....	99
27 ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนจำแนกตาม สถานับการศึกษา.....	100
28 ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลจำแนกตาม สถานับการศึกษา.....	100
29 ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจจำแนกตาม สถานับการศึกษา.....	101
30 ผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามสถานับการศึกษา.....	101
31 ผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามสถานับการศึกษา.....	102

ตาราง	หน้า
32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนจำแนกตามรายได้.....	102
33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลจำแนกตามรายได้.....	103
34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจจำแนกตามรายได้.....	104
35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจำแนกตามรายได้.....	104
36 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจำแนกตามรายได้.....	105
37 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจกับความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน.....	106
38 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน.....	107
39 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน.....	107

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 แผนภาพภาวะเรือนกระจก.....	13
3 แผนภาพปริมาณก๊าซต่าง ๆ ในบรรยากาศ.....	15
4 แผนภาพสรุปความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรม ของการวิจัย.....	122

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มาถึงวันนี้ ได้มีนักวิทยาศาสตร์ทำการวิเคราะห์เอาไว้แล้วว่า โลกอาจจะไม่อยู่เป็นนิรันดร์ โดยอาจมีอายุได้มากที่สุดไม่เกิน 4 ถึง 5 พันล้านปี เมื่อถึงเวลานั้น ดวงอาทิตย์จะเผาผลาญไฮโดรเจนซึ่งเป็นเชื้อเพลิงในตัวเองจนหมดไป พร้อมทั้งขยายตัวขึ้นจนกระทั่งเผาไหม้บรรดาดาวเคราะห์ที่หมุนวนอยู่รอบ ๆ รวมทั้งโลกให้สูญสลาย จุดจบเช่นนี้ช่างน่าขนพองสยองเกล้า แต่ก็ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องเก็บมาหมกมุ่นครุ่นคิดเสียแต่ตอนนี้

สิ่งที่เราต้องระแวงระวังจริง ๆ นั้นมิใช่กฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขทางธรรมชาติ แต่เป็นความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยฝีมือมนุษย์ ด้วยเหตุที่มนุษย์ไม่ยอมปรับตัวเองให้เข้ากับธรรมชาติ แต่พยายามดัดแปลงธรรมชาติให้เข้ากับวิถีชีวิตของตนอยู่ตลอดเวลา ความเห็นแก่ตัวอย่างยิ่งยวดนี้อาจจะทำให้โลกถึงกาลวิบัติเร็วกว่าที่นักวิทยาศาสตร์คาดการณ์ไว้ในเวลาไม่ถึง 100 ปี หรือบางทีอาจจะเร็วกว่านั้น โดยไม่ต้องรอการเผาไหม้จากดวงอาทิตย์

ตอนนี้มนุษย์กำลังดำเนินการทำลายล้างโลกอย่างรีบเร่ง ด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง เผาผลาญเชื้อเพลิงอย่างไม่แยแส ครอบครองทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งเป็นของโลก จับจองผืนดินผืนน้ำและใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้เสมือนตนเองมีสิทธิโดยชอบ ทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดการทำลายโลกครั้งใหญ่ หายนะกำลังฟักตัวอยู่ในเปลือกแห่งความเจริญก้าวหน้า และค่อยๆเผยโฉมหน้าออกมาเยี่ยมเยียนมนุษย์โลกในฐานะมหันตภัยร้ายจาก “ภาวะโลกร้อน (Global Warming)” (มหันตภัยโลกร้อน...Global Warming เรื่องจริงที่คุณต้องรู้, 2550)

ปรากฏการณ์โลกร้อน (อังกฤษ: Global warming) หมายถึง การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศใกล้พื้นผิวโลกและน้ำในมหาสมุทรในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา และมีการคาดการณ์ว่าอุณหภูมิเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำว่า “ปรากฏการณ์โลกร้อน” เป็นคำจำเพาะคำหนึ่งของอุบัติการณ์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก โดยที่ “การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ” มีความหมายถึงการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิในทุกช่วงเวลาของโลก รวมทั้งเหตุการณ์ปรากฏการณ์โลกร้อนด้วย โดยทั่วไป คำว่า “ปรากฏการณ์โลกร้อน” จะใช้ในการอ้างถึงสภาวะที่อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้นในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา และมี

ความเกี่ยวข้องกระทบต่อมนุษย์ ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ใช้คำว่า “การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ” (Climate Change) สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ และใช้คำว่า “การผันแปรของภูมิอากาศ” (Climate Variability) สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุอื่น ส่วนคำว่า “ปรากฏการณ์โลกร้อนจากกิจกรรมมนุษย์” (Anthropogenic Global Warming) มีที่ใช้ในบางคราวเพื่อเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุอันเนื่องมาจากมนุษย์

สาเหตุ

องค์ประกอบของแรงปล่อยรังสี (Radiative Forcing) ณ ขณะปัจจุบันที่ประเมินค่าโดยรายงานการประเมินค่าฉบับที่ 4 ของ IPCC

คาร์บอนไดออกไซด์ในช่วงเมื่อ 400,000 ปีก่อน เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วนับตั้งแต่ยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมาได้เปลี่ยนวงโคจรของโลกรอบดวงอาทิตย์ที่เรียกว่า “วัฏจักรมิลานโควิทซ์” นั้น เชื่อกันว่าเป็นตัวกำหนดวงรอบ 100,000 ปีของวัฏจักรยุคน้ำแข็ง

การเพิ่มขึ้นของคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศเมื่อเร็วๆ นี้ การวัดคาร์บอนไดออกไซด์รายเดือนแสดงให้เห็นความผันผวนเล็กน้อยตามฤดูกาลระหว่างปีที่มีแนวโน้มสูงขึ้น จำนวนการเพิ่มขึ้นสูงสุดของแต่ละปีเกิดขึ้นในช่วงปลายฤดูใบไม้ผลิของซีกโลกเหนือและลดลงในช่วงการเพาะปลูกซึ่งพืชที่เพาะปลูกดึงคาร์บอนไดออกไซด์บางส่วนออกจากบรรยากาศ

สภาพภูมิอากาศของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปตามแรงกระทำจากภายนอก ซึ่งรวมถึงการผันแปรของวงโคจรรอบดวงอาทิตย์ (แรงกระทำจากวงโคจร) การระเบิดของภูเขาไฟ และการสะสมของแก๊สเรือนกระจกในบรรยากาศ รายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุของความร้อนที่เพิ่มขึ้นของโลกยังคงเป็นประเด็นการวิจัยที่มีความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม มีความเห็นร่วมทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Consensus) บ่งชี้ว่า ระดับการเพิ่มของแก๊สเรือนกระจกที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์เป็นส่วนที่มีอิทธิพลสำคัญที่สุดนับแต่เริ่มต้นยุคอุตสาหกรรมเป็นต้นมา สาเหตุข้อนี้มีความชัดเจนมากในช่วง 50 ปีที่ผ่านมาเนื่องจากมีข้อมูลมากพอสำหรับการวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังมีสมมุติฐานอื่นในมุมมองที่ไม่ตรงกันกับความเห็นร่วมทางวิทยาศาสตร์ข้างต้น ซึ่งนำไปใช้เพื่ออธิบายเหตุการณ์ที่อุณหภูมิมีค่าสูงขึ้น สมมุติฐานหนึ่งในนั้นเสนอว่า ความร้อนที่เพิ่มขึ้นอาจเป็นผลจากการผันแปรภายในของดวงอาทิตย์

ผลกระทบจากแรงดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นในฉับพลันทันใด เนื่องจาก “แรงเฉื่อยของความร้อน” (Thermal Inertia) ของมหาสมุทรและการตอบสนองอันเชื่อมโยงซ้ต่อผลกระทบทางอ้อมทำให้สภาวะภูมิอากาศของโลก ณ ปัจจุบันยังไม่อยู่ในสภาวะสมดุลจากแรงที่กระทำ การศึกษาเพื่อหา

“ข้อผูกมัดของภูมิอากาศ” (Climate Commitment) บ่งชี้ว่า แม้แก๊สเรือนกระจกจะอยู่ในสถานะเสถียรในปี พ.ศ. 2543 ก็ยังคงมีความร้อนเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 0.5 องศาเซลเซียสอยู่ดี (Wikipedia : ปรากฏการณ์โลกร้อน, 2552)

ผลกระทบที่น่าจะเกิดขึ้น และผลกระทบในตอนเริ่มต้นจากอุณหภูมิที่ร้อนขึ้นเล็กน้อยถึงปานกลาง

1. ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากธารน้ำแข็งที่กำลังละลาย และอุณหภูมิทั่วโลกที่กำลังสูงขึ้นจากการขยายตัวทางความร้อนของน้ำในมหาสมุทร
2. แก๊สเรือนกระจกที่ถูกปล่อยออกมามหาศาลจากชั้นดินเยือกแข็ง และป่าที่กำลังตาย
3. มีความเสี่ยงมากขึ้นที่จะเกิดสภาพอากาศรุนแรง เช่น คลื่นความร้อน ความแห้งแล้ง และน้ำท่วม ในปัจจุบันความแห้งแล้งทั่วโลกได้เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าใน 30 ปีที่ผ่านมา 2 เท่า
4. ผลกระทบรุนแรงในระดับภูมิภาค ตัวอย่างเช่น ในยุโรป จะเกิดน้ำท่วมจากแม่น้ำเพิ่มขึ้นในพื้นที่ส่วนมากของทวีป และตามพื้นที่ชายฝั่งจะเสี่ยงต่อน้ำท่วม การกัดเซาะ และ การสูญเสียพื้นที่ในทะเลเพิ่มขึ้นอย่างมาก
5. ระบบทางธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ ธารน้ำแข็ง ปะการัง ป่าชายเลน ระบบนิเวศของทวีปอาร์กติก ระบบนิเวศของเทือกเขาสูง ป่าสนแถบหนาว ป่าเขตร้อน เขตลุ่มน้ำในทุ่งหญ้า และ เขตทุ่งหญ้าในท้องถิ่น จะถูกคุกคามอย่างรุนแรง
6. สัตว์สายพันธุ์ต่างๆ เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มากขึ้น และเกิดความสูญเสียด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
7. ผลกระทบที่รุนแรงกว่าจะตกอยู่กับประเทศยากจน ได้แก่ ประเทศที่กำลังพัฒนาของทวีปแอฟริกา เอเชีย และ มหาสมุทรแปซิฟิก ที่มีความสามารถน้อยที่สุดในการป้องกันตนเองจากระดับทะเลที่สูงขึ้น การแพร่กระจายของเชื้อโรค และ ผลผลิตภาคเกษตรที่ต่ำลง
8. ภาวะโลกร้อนทุกระดับจะทำให้ประเทศที่กำลังพัฒนาทุกขั้วทรมานมากที่สุด

ผลกระทบร้ายแรงในระยะยาวหากโลกร้อนยังดำเนินต่อไป

1. พื้นน้ำแข็งบนเกาะกรีนแลนด์และทวีปแอนตาร์กติกากำลังละลาย หากไม่ควบคุม ความร้อนที่เกิดจากการปล่อยแก๊สเรือนกระจกอาจจุดชนวนให้เกิดการละลายของพืดน้ำแข็งทั้งหมดในเกาะกรีนแลนด์ในอีกไม่กี่ทศวรรษข้างหน้า ซึ่งจะทำให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้นสูงสุดถึง 7 เมตรเป็นเวลาหลายทศวรรษ มีหลักฐานใหม่ที่แสดงว่า อัตราของการไหลลงต่ำของน้ำแข็งในทวีปแอนตาร์กติกาแสดงถึงภาวะเสี่ยงที่จะละลายทั้งหมด

2. กระแสน้ำอุ่นในมหาสมุทรแอตแลนติกที่ไหลช้าลง เปลี่ยนทิศทาง หรือ หยุดไหล ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างสูงในยุโรป และทำให้ระบบการไหลเวียนของมหาสมุทรผิดปกติ

3. หายนะจากการปล่อยก๊าซมีเทนอย่างมหาศาลจากมหาสมุทร ซึ่งทำให้ก๊าซมีเทนในบรรยากาศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้โลกร้อนขึ้น (Greenpeace, 2009)

สำหรับประเทศไทย

แม้จะยังไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศรุนแรงเท่ากับประเทศในเขตละติจูดสูง แต่เราเองก็เริ่มได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ทางธรรมชาติบ่อยครั้งขึ้น และแต่ละครั้งก็หนักหนาสาหัสไม่น้อย ซึ่งรวบรวมความเสียหายของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 – 2543 ที่เกิดจากอุทกภัยทั้งหมด พบว่า ประเทศไทยประสบอุทกภัยในปี 2505 เพียง 1 ครั้ง ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายเพียง 3 จังหวัด คือ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และพังงา ในช่วง พ.ศ. 2505 – 2514 ประเทศไทยประสบอุทกภัยสูงสุดในปี พ.ศ. 2513 โดยเกิดอุทกภัย 7 ครั้ง หลัง หลังจากนั้น ประเทศไทยค่อย ๆ ประสบปัญหาอุทกภัยเพิ่มขึ้น และครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ตัวเลขความเสียหาย 5 ปีล่าสุดของช่วงเวลาของการเก็บรวบรวมสถิติ พบว่า ประเทศไทยประสบปัญหาบ่อยขึ้น และจำนวนจังหวัดที่เสียหายก็เพิ่มมากขึ้น ดังแสดงไว้ในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตัวเลขความเสียหาย 5 ปีล่าสุดของช่วงเวลาของประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัย บ่อยขึ้น และจำนวนจังหวัดที่เสียหายก็เพิ่มมากขึ้น

ปี พ.ศ. ที่เกิดอุทกภัย	จำนวนครั้ง	จำนวนจังหวัดที่ได้รับ ความเสียหาย
2543	28	48
2542	31	53
2541	24	41
2540	21	43
2539	42	68

ที่มา : สุพัตรา แซ่ลิ้ม. (2550). มหันตภัยโลกร้อน...Global Warming เรื่องจริงที่คุณต้องรู้. กรุงเทพฯ : พรีเมียด.

สำหรับปี พ.ศ. 2548 ซึ่งมีภัยพิบัติเกิดขึ้นกับคนไทยแทบทั้งปี เริ่มจากภาวะแห้งแล้ง ที่เกิดจากการทิ้งช่วงของฝนในต้นปี ทำให้พื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือขาดแคลนน้ำสำหรับใช้ในการเกษตร สร้างความเสียหายให้แก่พื้นที่เกษตรกรรมกว่า 20 ล้านไร่ นอกจากนั้นพื้นที่อุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขาดแคลนน้ำ สำหรับใช้ในการผลิตจนบางโรงงานถึงกับต้องนำเข้าน้ำจากต่างประเทศมาใช้ในกิจกรรมการผลิตของตน ทว่าในช่วงปลายปีเดียวกัน กลับมีฝนตกหนักอย่างรุนแรงจนเกิดน้ำท่วมในหลาย ๆ พื้นที่ โดยในช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคมได้เกิดอุทกภัยทางภาคเหนือ แต่จังหวัดเชียงใหม่จังหวัดเดียวก็ถูกน้ำท่วมไปถึง 4 ครั้งซ้อน ส่วนจังหวัดใกล้เคียงอย่าง เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ก็ถูกน้ำท่วมและดินโคลนถล่มไปไม่น้อย

เมื่อเหตุการณ์ร้ายทางภาคเหนือเริ่มบรรเทาลง ประเทศไทยก็ถูกกระหน่ำซ้ำด้วยภัยธรรมชาติอีกครั้ง โดยช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม เกิดฝนตกหนักครอบคลุมไปทั่วพื้นที่ในภาคใต้ ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงนราธิวาส ทำให้เกิดอุทกภัยแทบจะทุกจังหวัด ซึ่งบางพื้นที่อย่างเกาะสมุยนั้นไม่เคยประสบภัยเช่นนี้มาก่อน พอมาประสบเข้าก็ทำให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นเมื่อลองคิดโดยรวมแล้ว อาจเป็นตัวเลขที่สูงถึงหลายพันล้านบาท

นอกจากนั้น ภาวะโลกร้อนยังทำให้ประเทศไทยต้องเสี่ยงจากภัยพายุหมุนเขตร้อนที่มีกำลังแรงมากขึ้นด้วย ในขณะที่สหรัฐอเมริกา มีพายุหมุนเขตร้อนที่เรียกว่า “เฮอริเคน” (Hurricane) บ้านเราก็มี “ไต้ฝุ่น” (Typhoon) และ “ไซโคลน” (Cyclone) ทั้งเฮอริเคน ไต้ฝุ่น และไซโคลน ต่างก็เป็นพายุหมุนที่มีขนาดใหญ่เช่นเดียวกัน และเริ่มก่อตัวในทะเลเหมือนกัน เพียงแต่จะมีชื่อเรียกต่างกันตามสถานที่เกิด โดยหากเกิดในมหาสมุทรอินเดีย เรียกว่า ไซโคลน หากเกิดในแอตแลนติก เรียกว่า เฮอริเคน และหากเกิดในมหาสมุทรแปซิฟิกด้านตะวันตก เรียกว่า ไต้ฝุ่น

เมื่อพายุขนาดใหญ่เหล่านี้อ่อนกำลังลงจะกลายเป็น “พายุโซนร้อน” และ หากพายุโซนร้อนลดความเร็วลงอีก จะกลายเป็น “พายุดีเปรสชัน” ซึ่งก่อให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองธรรมดา หรือ ฝนตกหนัก โดยทั้งหมดนี้ถูกจัดให้อยู่ในพายุประเภท “พายุหมุนเขตร้อน”

ความจริงพายุหมุนเขตร้อนเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อประเทศไทย กล่าวคือ พายุหมุนเขตร้อยส่วนใหญ่ที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยมักจะมีกำลังแรงเพียงพายุดีเปรสชัน (มีความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางพายุต่ำกว่า 63 กม./ชม.) ซึ่งทำให้มีฝนตกชุกและมีปริมาณมากพอที่จะนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร อุปโภค และบริโภค แต่ในทางกลับกันหากมีฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน และตกต่อเนื่องหรือมีปริมาณฝนมากเกินไป ก็อาจก่อให้เกิดอุทกภัยได้ โดยเฉพาะถ้าเป็นพายุหมุนเขตร้อน ที่มีกำลังแรงมากถึงขั้นเป็นพายุโซนร้อน (ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางพายุตั้งแต่ 63 กม./ชม. ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 118 กม./ชม.) หรือไต้ฝุ่น (ความเร็วลมใกล้

ศูนย์กลางพายุตั้งแต่ 118 กม./ชม. ขึ้นไป) ก็จะก่อให้เกิดความเสียหายมากมายหลายเท่า ทั้งฝนตกหนักและลมพัดแรงจัด อีกทั้งในกรณีที่พายุเคลื่อนตัวขึ้นฝั่งโดยตรง เช่น ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกของประเทศไทย ที่มีอาณาเขตติดต่อกับอ่าวไทย ก็อาจได้รับความเสียหายโดยตรง เนื่องจากคลื่นซัดฝั่งได้อีกประการหนึ่งด้วย

นอกจากนั้น ภาวะโลกร้อนก็จะเพิ่มโอกาสให้พายุโซนร้อนและไต้ฝุ่นเปลี่ยนทิศทางเข้าสู่ประเทศไทยทางอ่าวไทยโดยตรงมากขึ้น (โดยปกติแล้วประเทศไทยจะมีพายุเคลื่อนผ่านเข้ามาโดยเฉลี่ยประมาณ 3-4 ลูกต่อปี) ตามมาด้วยอุทกภัยและแผ่นดินถล่ม โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันออก และกรุงเทพมหานคร

- วิธีง่ายๆ ร่วมกันลดโลกร้อน

สำคัญที่สุด.. คุณต้องตั้งใจแน่วแน่ว่าจะช่วยหยุดโลกร้อน จำให้ขึ้นใจต้องใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกใช้พลังงานสะอาด

- **อาบน้ำด้วยฝักบัว** ประหยัดกว่าตักอาบหรือใช้อ่างอาบน้ำถึงครึ่งหนึ่งในเวลาเพียง 10 นาที ปิดน้ำขณะแปรงฟัน ประหยัดได้เดือนละ 151 ลิตร
- **ใช้น้ำร้อนให้น้อยลง** การทำน้ำร้อนใช้พลังงานในการต้มสูงมาก การปรับเครื่องทำน้ำอุ่นให้มีอุณหภูมิและแรงน้ำให้น้อยลง จะลดคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 159 กิโลกรัมต่อปี หรือการซักผ้าในน้ำเย็นจะลดคาร์บอนไดออกไซด์ได้ปีละ 227 กิโลกรัม
- **ใช้หลอดไฟตะเกียบ** ประหยัดกว่าหลอดธรรมดา 4 เท่า ใช้งานนานกว่า 8 เท่า แต่ละหลอดช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 4,500 กิโลกรัม หลอดไฟธรรมดาเปลี่ยนพลังงานน้อยกว่า 10% ไปเป็นแสงไฟ ส่วนที่เหลือถูกเปลี่ยนไปเป็นความร้อน เท่ากับสูญเสียพลังงานเปล่าๆ มากกว่า 90%
- **ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้า** เพราะยังคงกินพลังงานมากแม้จะปิดแล้ว ดังนั้นควรถอดปลั๊กโทรทัศน์ สเตอริโอ คอมพิวเตอร์ ไมโครเวฟ ฯลฯ เมื่อไม่ใช้ หรือเสียบปลั๊กเข้ากับแผงเสียบปลั๊กที่คอยปิดสวิตซ์ไว้เสมอเมื่อไม่ใช้ และควรถอดปลั๊กที่ชาร์จโทรศัพท์มือถือและ MP3 เมื่อไฟเต็มแล้ว
- **ใช้ตู้เย็นแบบ 2 ประตู** ขนาดความจุ 400 ลิตร ตั้งอุณหภูมิที่ 3-5 องศา และ -17 ถึง -15 องศา ในช่องแช่แข็ง มีประสิทธิภาพในการประหยัดไฟมากที่สุด
- **เปิดแอร์ที่ 25 องศา** อุณหภูมิต่ำกว่านี้ใช้พลังงานเพิ่มขึ้น 5 - 10 %

- ใช้แล็ปท็อปจอแบน ประหยัดไฟมากกว่าคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะถึง 5 เท่า จำไว้ สกรีนเซฟเวอร์ และหมวดสแตนด์บายด์ไม่ได้ช่วยประหยัดไฟ พลังงานที่เสียไปเท่ากับซื้อคอมพิวเตอร์ใหม่ได้ 1 เครื่อง และพรีนเตอร์เลเซอร์ประหยัดพลังงานมากกว่าอิงค์เจ็ท
- พกถุงผ้าไปช้อปปิ้ง แทนการใช้ถุงพลาสติก แต่ระดับโลกทั้งถุงพลาสติกจากซูเปอร์มาร์เก็ตหลายแสนล้านใบ อย่าลืมว่า การลดขยะเท่ากับลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
 - ใส่เสื้อผ้าฝ้ายออร์แกนิก และใช้เครื่องใช้รีไซเคิล หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้
 - หลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์เยอะ เพียงแค่ลดขยะของคุณเอง 10 % จะลดคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 545 กิโลกรัมต่อปี
 - ปลุกต้นไม้ 1 ต้นดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 1 ตันตลอดอายุขัย และรดน้ำช่วงเช้า และกลางคืน ป้องกันการระเหย
 - กินเนื้อสัตว์ให้น้อยลง เพราะการผลิตเนื้อสัตว์ใช้พลังงานและทรัพยากรมากกว่าการปลูกพืชและธัญพืช 18% ของก๊าซเรือนกระจกมาจากอุตสาหกรรมปศุสัตว์ คุณไม่ต้องเป็นมังสวิรัตก็ได้ เพื่อที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลง ลองไม่กินเนื้อสัตว์สัปดาห์ละครั้ง จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้มหาศาล
 - เดินแทนขับ พาหนะใช้น้ำมันถึงครึ่งหนึ่งของโลก และปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ 1 ใน 4 ส่วน การทิ้งรถไว้ที่บ้านแม้เพียงสัปดาห์ละ 1 วันสามารถประหยัดน้ำมันและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้มากมายภายใน 1 ปี ลองเดิน จักรยาน นั่งรถกับคนอื่น หรือ นั่งรถเมล์หรือรถไฟฟ้าแทน หรือลองว่าคุณสามารถทำงานที่บ้าน โดยต่อคอมพิวเตอร์เข้ากับเครือข่ายของบริษัทสัปดาห์ละครั้งได้หรือไม่
 - เช็คลมยาง ให้แน่ใจว่ายางรถสูบลมแน่นการ ขับรถโดยที่ยางมีลมน้อย อาจทำให้เปลืองน้ำมันขึ้นได้ถึง 3% จากปกติ น้ำมันทุกๆ แกลลอนที่ประหยัดได้ จะลดคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 9 กิโลกรัม ยางที่สูบลมไม่พอจะใช้น้ำมันได้ในระยะทางสั้นลง 5%
 - ลด ใช้ซ้ำ และรีไซเคิลให้มากขึ้น ลดขยะของบ้านคุณให้ได้ครึ่งหนึ่งจะช่วยลดคาร์บอนไดออกไซด์ได้ถึง 1,089 กิโลกรัมต่อปี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการเปิดรับสื่อที่มีความหลากหลาย มีความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนมากน้อยเพียงใดและอย่างไร จากการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสื่อที่

เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ที่ส่งผลต่อความตระหนักและพฤติกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
2. เพื่อศึกษาความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อกับความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อกับพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนภาวะ โลกร้อน

ปัญหาคำถามการวิจัย

1. การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนเป็นอย่างไร
2. ความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนเป็นอย่างไร
3. พฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนเป็นอย่างไร
4. การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร
5. การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร
6. ความตระหนักมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน
2. นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักต่อภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน
3. นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน
4. การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
5. การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
6. ความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึง การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิต นักศึกษา ที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชน ที่มีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี

นิยามศัพท์

1. การเปิดรับสื่อ หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ
 - สื่อมวลชน หมายถึง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร/วารสาร อินเทอร์เน็ต
 - สื่อบุคคล หมายถึง บิดา/มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน/เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน ครู/อาจารย์/นักวิชาการ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน
 - สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง ป้ายประชาสัมพันธ์ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ใบปลิว ถุงผ้า เสื้อยืด สติกเกอร์ กิจกรรม การแถลงข่าว การสัมมนาและนิทรรศการเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน

2. ความตระหนัก หมายถึง การมีความสำนึก เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการหยุดภาวะโลกร้อน

3. พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน หมายถึง พฤติกรรมในชีวิตประจำวันที่มีส่วนช่วยในการลดภาวะโลกร้อน โดยการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกใช้พลังงานสะอาด เช่น อาบน้ำด้วยฝักบัว, ใช้น้ำร้อนให้น้อยลง, ใช้หลอดไฟตะเกียบ, ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้า, ใช้ตู้เย็นแบบ 2 ประตู, เปิดแอร์ที่ 25 องศา, ใช้เสียบที่ถอดแบริ่ง, พกถุงผ้าไปช้อปปิ้ง, ใส่เสื้อผ้าฝ้ายออร์แกนิก และใช้เครื่องใช้รีไซเคิล, หลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์เยอะ, ปลุกต้นไม้, กินเนื้อสัตว์ให้น้อยลง, เดินแทนขับ เป็นต้น รวมทั้งป้องกันและกำจัดมลภาวะหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ

4. ภาวะโลกร้อน หมายถึง การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศใกล้พื้นผิวโลกและน้ำในมหาสมุทรในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา และมีการคาดการณ์ว่าอุณหภูมิเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5. นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง นิสิต นักศึกษา ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มากำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานในระยะต่อไปของการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน

2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ หรือนิสิต นักศึกษา ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน หรือต้องการนำไปเป็นแนวทางอ้างอิง เพื่อศึกษาการวางแผนรณรงค์ต่อไปในอนาคต

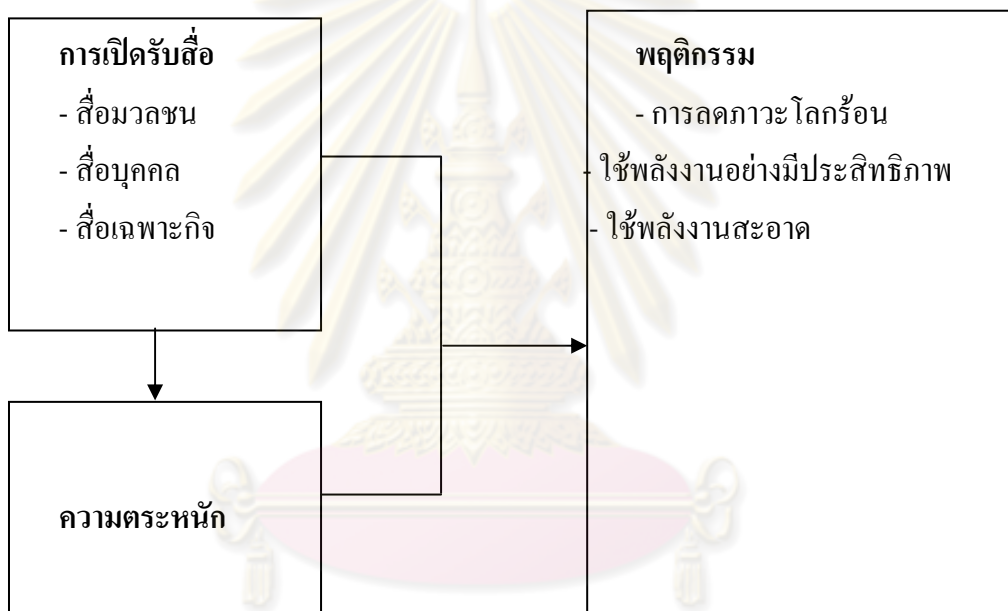
3. เพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางในการสื่อสารการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน แก่นักรณรงค์ นักการสื่อสารเพื่อการรณรงค์ รวมไปถึงหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนต่าง ๆ โดยอาจนำไปประยุกต์เพื่อใช้ในการวางแผนรณรงค์โครงการอื่น ๆ หรือโครงการที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1

แผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นกรอบและแนวทางในการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการอ้างอิงเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ภาวะโลกร้อน (Global Warming)
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักและพฤติกรรม
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรณรงค์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

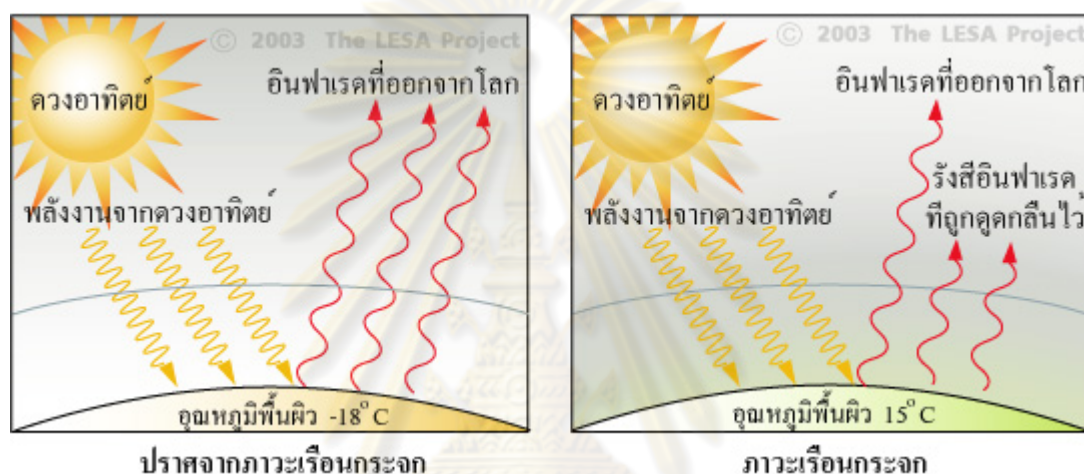
1. ภาวะโลกร้อน (Global Warming)

Kim, Granger, Puckett, Hasar และ Francel (2007) กล่าวว่า ภาวะโลกร้อน คือ การเปลี่ยนแปลงจำนวนมากของอากาศบน โลกในช่วงเวลาหนึ่ง และการที่อากาศเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นสิ่งนำไปสู่การเพิ่มสูงขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของบรรยากาศที่ต่ำสุด

บัณฑิต คงอินทร์ (2550) กล่าวว่า ภาวะ โลกร้อนเป็นผลที่เกิดจากปรากฏการณ์เรือนกระจก ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ชั้นบรรยากาศของโลกถูกห่อหุ้มด้วยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งก๊าซเรือนกระจกนี้จะดูดซับพลังงานความร้อนที่ปล่อยออกมาจากโลกและบางส่วนถูกปล่อยกลับไปยัง โลกทำให้ อุณหภูมิโลกสูงขึ้น โดยที่ปรากฏการณ์เรือนกระจกเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับโลกมานาน เมื่อพลังงานความร้อนจากดวงอาทิตย์ทะลุผ่านชั้นบรรยากาศมายังพื้นผิวโลก ก็จะถูกพื้นผิวโลกดูดซับความร้อนส่วนใหญ่ไว้ซึ่งทำให้พื้นผิวโลกร้อน แต่พลังงานความร้อนบางส่วนจะสะท้อนกลับออกไปยังชั้นบรรยากาศของโลกและถูกดูดซับด้วยก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ และก๊าซเรือนกระจกมีบทบาทในการดูดกลืนพลังงานความร้อนที่สะท้อนจากโลก คือ คาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน ไนตัสออกไซด์ ก๊าซไฮโดรคลอโร-ฟลูโอโรคาร์บอน (HCFS) ก๊าซ

ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (HFC) ก๊าซคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) และก๊าซซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (SF₆) ไออน้ำ และผลจากปรากฏการณ์เรือนกระจกนี้ ทำให้พื้นผิวโลกมีอุณหภูมิประมาณ 15 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นอุณหภูมิที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต หากไม่มีปรากฏการณ์เรือนกระจก ก็จะทำให้พื้นผิวโลกมีอุณหภูมิ -18 องศาเซลเซียส ซึ่งสิ่งมีชีวิตไม่สามารถอยู่อาศัยได้

แผนภาพที่ 2 ภาวะเรือนกระจก

ที่มา : The LESA Project. (2009). ปรากฏการณ์โลกร้อน (Global Warming). Retrieved June 6, 2009. from http://www.lesa.in.th/5/global_warming/global_warming/greenhouse.jpg

Political Dictionary (2007) ให้ความหมายว่า ภาวะโลกร้อนเป็นปรากฏการณ์ที่พลังงานรังสีความร้อนสะท้อนกลับมายังบนพื้นผิวโลกและบางส่วนถูกกักเก็บไว้ในชั้นบรรยากาศ เนื่องจากคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ และบางส่วนถูกปล่อยกลับไปยังอวกาศ และจากสิ่งเหล่านี้ทำให้บรรยากาศของโลกอุ่นขึ้น ซึ่ง Britannica Concise Encyclopedia (2007) และ Columbia Encyclopedia (2007) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนตรงกันว่า เป็นการที่อุณหภูมิของชั้นบรรยากาศบริเวณผิวโลกเพิ่มขึ้น อันมีผลเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก

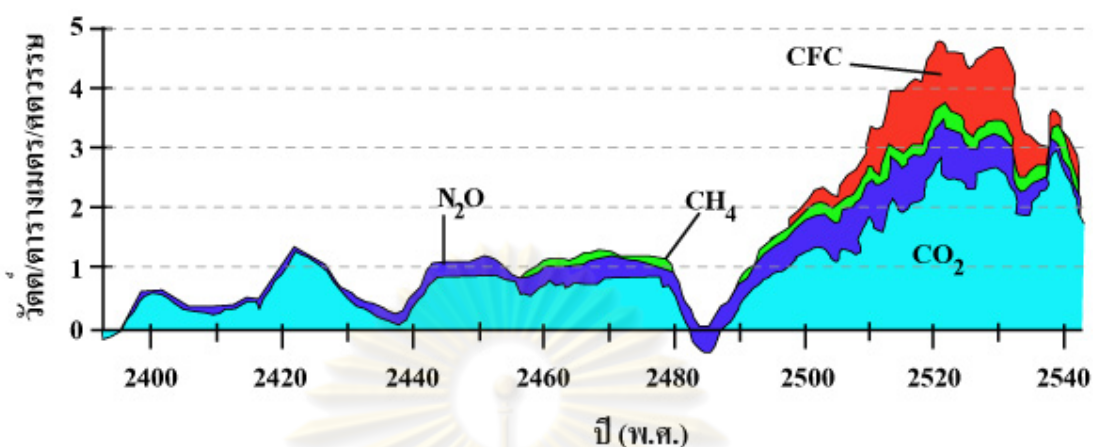
พรพิมล เล็กอุดม (2550) กล่าวว่า ภาวะโลกร้อนหมายถึง การที่อุณหภูมิบริเวณพื้นผิวโลกและมหาสมุทรได้เพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ก๊าซเรือนกระจกมีปริมาณมากขึ้น จนทำให้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ที่ส่องลงมายังพื้นโลกไม่สามารถกลับออกไปได้

สาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

Climate Change (2007) และ Columbia Encyclopedia (2007) แสดงให้เห็นว่า ภาวะโลกร้อนเกิดจาก การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปริมาณก๊าซเรือนกระจกและฝุ่นละอองที่อยู่ในอากาศ ในแสงอาทิตย์และในพื้นที่ผิวโลก ที่เปลี่ยนแปลงความสมดุลของระบบภูมิอากาศ และความเข้มข้นของอากาศบนโลกประกอบไปด้วย คาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซมีเทน และก๊าซไนตรัสออกไซด์ (Nitrous Oxide) ได้เพิ่มปริมาณสูงขึ้นเนื่องมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ตั้งแต่เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้มีความต้องการในการใช้พลังงานเชื้อเพลิงในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้น และพลังงานบางอย่างนั้น ได้มาจากการเผาไหม้ถ่านหินและน้ำมัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกปล่อยออกมาจากเครื่องยนต์ ยังเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ยิ่งถ้ามีการใช้รถยนต์มากก็จะทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากยิ่งขึ้น และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากกว่า 15 เปอร์เซ็นต์ในสหรัฐอเมริกาจากธุรกิจรถบรรทุก และการก่อสร้างก็ทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่มาจากความร้อนในการก่อสร้าง รวมทั้งการจราจรก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดโลกร้อนเนื่องจากปัจจุบันมีรถยนต์มากขึ้นบนท้องถนน และยังเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเพิ่มความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ ซึ่งทำให้เกิดภาวะโลกร้อนตามมา (The Effects of Global warming, 2007)

ปรีชา สุภักข์ (2550) กล่าวว่า ในปี 1957 ประชากรบนโลกมี 2,900 ล้านคน และในปี 2007 มีประชากรถึง 6,700 ล้านคน ทำให้ความต้องการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้องผลิตกระแสไฟฟ้า สำหรับยานยนต์ในการเดินทางและขนส่ง สำหรับสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย โดยการใช้เชื้อเพลิงที่มีเป็นผลผลิตของน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเกิดก๊าซเรือนกระจก สะสมในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้น ทำให้ความร้อนสะท้อนกลับไปยังพื้นผิวโลก ทำให้อุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้น และนอกจากนี้การตัดไม้ทำลายป่า เพื่อนำไม้มาใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างและการเป็นเชื้อเพลิง ทำให้ป่าไม้ที่เคยเป็นที่ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไว้ถูกทำลายลง และอุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศบริเวณพื้นผิวโลกเพิ่มสูงขึ้น 0.74 ± 0.18 องศาเซลเซียส ระหว่าง 100 ปีที่ผ่านมา

แผนภาพที่ 3 ปริมาณก๊าซต่าง ๆ ในบรรยากาศ

ที่มา : The LESA Project. (2009). ปรากฏการณ์โลกร้อน (Global Warming). Retrieved June 6, 2009. from http://www.lesa.in.th/5/global_warming/global_warming/global_warming.html

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

จากการเกิดภาวะโลกร้อน ทำให้เกิดผลกระทบต่อโลกในหลาย ๆ ด้าน ดังต่อไปนี้

ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและพื้นผิวของโลก

ภาวะโลกร้อนส่งผลกระทบต่ออุณหภูมิของโลกที่ได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยการสังเกตได้จากอุณหภูมิที่สูงขึ้นของอากาศบนพื้นโลกและพื้นทะเล รวมไปถึงกรที่หิมะและน้ำแข็งละลาย และระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น และจากการสังเกตตั้งแต่ปี 1961 แสดงให้เห็นว่าอุณหภูมิเฉลี่ยของทะเลบนโลกได้เพิ่มสูงขึ้นในระดับความลึกที่ 3000 เมตร และทะเลได้ดูดซับความร้อนจากอากาศเอาไว้ถึง 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งความร้อนนี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดการขยายตัวของพื้นน้ำทะเล และระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ธารน้ำแข็งและหิมะที่ปกคลุมภูเขาได้ลดลงทั้ง 2 ซีกโลก การละลายของน้ำแข็งแพร่กระจายไปในธารน้ำแข็งและบริเวณที่มีน้ำแข็งปกคลุมตลอดเวลา (โดยบริเวณดังกล่าวไม่ได้รวมไปถึงกรีนแลนด์และแผ่นน้ำแข็งที่แอนตาร์กติกา) และ The Third Assessment Report (TAR) ได้แสดงให้เห็นว่าระดับน้ำทะเลได้เพิ่มขึ้นจากการละลายของแผ่นน้ำแข็งในกรีนแลนด์และแอนตาร์กติกาที่มีจำนวนไม่มากนัก แต่ส่วนมากจะมาจาก การละลายของธารน้ำแข็งและบริเวณที่มีน้ำแข็งปกคลุมตลอดเวลา ระดับน้ำทะเลของโลกนั้นเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.8 (1.3-2.3) มิลลิเมตรต่อปี ตั้งแต่ปี 1961 ถึงปี 2003 แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างปี 1993 ถึงปี 2003 นั้น การเพิ่มของระดับน้ำทะเลเฉลี่ยมีถึง 3.1 มิลลิเมตร (2.4 – 3.8) มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิเฉลี่ยของขั้ว

โลกเหนือเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2 เท่าในรอบ 100 ปีที่ผ่านมา ข้อมูลทางดาวเทียมตั้งแต่ปี 1978 แสดงให้เห็นถึงจำนวนแผ่นน้ำแข็งในขั้วโลกเหนือจมลง 2.7 เพอร์เซ็นต์ ในรอบทศวรรษ และได้มีการลดลงสูงสุดในหน้าร้อน คือ 7.4 เพอร์เซ็นต์ ซึ่งผลนี้ก็สอดคล้องกับการรายงานของ TAR (Climate Change, 2007)

Meehl et al. (2005) ได้ศึกษาโมเดลของบรรยากาศโลกและแสดงให้เห็นว่าถ้าความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในอากาศยังคงที่ตลอดปี 2000 พวกเราก็จะต้องเผชิญกับภาวะโลกร้อนและทำให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้นถึง 320 เพอร์เซ็นต์ ภายในศตวรรษที่ 21 และจากการคาดการณ์ในระดับที่ต่ำสุดของสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงคือ 1.1-1.5 องศาเซลเซียส จะทำให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้น 13-18 เซนติเมตร และการคาดการณ์ในระดับกลางคาดว่าสิ้นศตวรรษที่ 21 สภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงคือ 1.9-2.6 องศาเซลเซียส จะทำให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้น 18-25 เซนติเมตร และการคาดการณ์ระดับสูงสุด แสดงให้เห็นว่าสภาวะโลกร้อนในปี 2100 จะทำให้มีอุณหภูมิสูงขึ้น 2.2-3.5 องศาเซลเซียส และจะทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น 19-30 เซนติเมตร

Gore (2006) ได้กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อนไว้ว่า โลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เช่น ภูเขาไฟริมานจาโร ที่เคยเป็นที่ล่องชื่อเกี่ยวกับหิมะ ได้พบว่า น้ำแข็งและหิมะได้ลดลงไปมากจากปี 1970 และได้คาดการณ์ว่าภายใน 10 ปี ข้างหน้าอาจจะไม่มีหิมะเหลืออยู่อีกเลย ส่วนธารน้ำแข็งในอุทยานแห่งชาติกลาเซียร์ ได้ลดลงไปและคาดว่าจะหายไปภายใน 15 ปี เช่นเดียวกับเทือกเขาแอนดีสในอเมริกาใต้ ที่ธารน้ำแข็งได้ลดลงไปมาก ส่วนธารน้ำแข็งในปาตาโกเนีย ที่เคยมีอยู่เมื่อ 75 ปีก่อน ปัจจุบันได้หายไปจนหมดสิ้น เช่นเดียวกับธารน้ำแข็งทเซียร์วา ธารน้ำแข็งโรนค์ และธารน้ำแข็งโรเชก ในสวิสเซอร์แลนด์ รวมไปถึงธารน้ำแข็งอดาเมลโล ในอิตาลี ส่วนธารน้ำแข็งบนเทือกเขาหิมาลัย บนที่ราบสูงทิเบตก็ได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน เช่นเดียวกันกับ Sandell (2007) ได้รายงานไว้ว่า พื้นที่น้ำแข็งทะเลอาร์คติก ที่ฟลอริดาได้ละลายลงตลอดเวลาในช่วงระยะเวลา 6 วันที่ผ่านมาและเป็นอันดับต้นของการบันทึกสถิติ น้ำแข็งในขั้วโลกเหนือได้ละลายหายไปเป็นจำนวน 6,900 ตารางไมล์ ในพื้นที่ใกล้รัฐ Sunshine ในช่วงวันที่ 3-9 พฤศจิกายน 2007 และในปี 2070 ทะเลอาร์คติก อาจจะไม่มีแผ่นน้ำแข็งเหลืออีกเลยในช่วงหน้าร้อน และถ้าไม่มีแผ่นน้ำแข็งก็จะทำให้ทะเลมีอุณหภูมิสูงขึ้นและภาวะโลกร้อนก็จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย

รายงานของ Daily Planer Media (2007) คาดการณ์ว่า หากอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น 3.4 องศาเซลเซียส จะทำให้ป่าดิบชื้นกลายเป็นทะเลทราย ในป่าดิบชื้นอเมริกาใต้ ได้ถูกไฟป่าเผาไหม้อย่าง

รุนแรง จนส่งผลให้อเมริกาใต้ได้รับเก๋ถ่านและควันตามไปด้วย และเมื่อควันจางหายไป พื้นที่ภายในประเทศบราซิลได้กลายเป็นทะเลทราย และเต็มไปด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดภาวะโลกร้อน และหากอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น 4.4 องศาเซลเซียส จะส่งผลให้น้ำแข็งละลายแทนที่บริเวณที่เคยมีน้ำแข็งปกคลุม การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิในแถบขั้วโลก ทำให้น้ำแข็งใต้ดินในไซบีเรียละลายลงไป ซึ่งทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซมีเทนอย่างมหาศาล คลื่นความร้อนและความแห้งแล้ง ทำให้บริเวณใต้เส้นศูนย์สูตรไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ และยิ่งไปกว่านั้นหากอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นเป็น 6.4 องศาเซลเซียส จะทำลายชีวิตส่วนใหญ่อย่างราบคาบ จากการศึกษาที่ความร้อนในทะเลเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการปล่อยสารมีเทน ที่เป็นตะกอนอยู่ภายใต้ท้องทะเลออกมา ก๊าซมีเทนที่พุ่งข้ามผ่านท้องฟ้าก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ท้องทะเลจะสูญเสียออกซิเจนส่วนใหญ่ และทำให้น้ำทะเลไม่เคลื่อนไหว ซึ่งจะทำให้เกิดการปล่อยสารประกอบซัลไฟด์ ที่มีพิษออกมาทำให้ทำลายชั้นโอโซน ด้วยเฮอริเคนที่รุนแรงที่กระจายไปทั่วโลก ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมทำลายผิวดิน และยังทำให้คนที่อยู่อาศัยบริเวณขั้วโลกลดลง และกระจัดกระจายออกไป

ผลกระทบต่อการเกษตรและพืชพันธุ์ต่าง ๆ

จากสภาวะอากาศแปรปรวนและฝนที่ตกไม่เป็นไปตามฤดูกาล อันเนื่องมาจากสภาวะโลกร้อน เป็นสิ่งสำคัญที่คุกคามไวน์ และนักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าสภาวะโลกร้อนจะเปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกองุ่น ด้วยสาเหตุจากความเป็นบริเวณชายฝั่งทะเล และความร้อนที่เพิ่มสูงขึ้น อาจทำให้ไวน์ฝรั่งเศสสูญหายไปมากที่สุด รวมไปถึง Light Wine และ Dry Wine เนื่องจากความร้อนนั้นทำให้องุ่นในแคลิฟอร์เนียและฝรั่งเศสมีความหวานเพิ่มขึ้น จนทำให้รสชาติเปลี่ยนกลายเป็นไวน์ที่มีรสหวานเหมือนกับแยมทาขนมปัง อีกทั้งองุ่นที่ใช้ทำเหล้าองุ่นแดง และเหล้าองุ่นขาว จะได้รับผลกระทบจากความร้อนทำลาย เนื่องจากองุ่นเหล่านี้ต้องการอุณหภูมิที่เย็นในการเพาะปลูก และในอนาคตดินแอช ที่ใช้ไม้ตีเบสบอล จะได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อนทำให้สูญพันธุ์ อีกทั้งดินคริสต์มาสก็อาจจะลดน้อยลงไป เนื่องมาจากแมลงที่ทำลายต้นสนนั้นได้เพิ่มมากขึ้น และเจริญเติบโตมากขึ้น โดยที่ไม่ได้คาดการณ์มาก่อน นอกจากนั้นแมลงที่ทำลายต้นสนยังส่งผลให้ป่าสนในอลาสก้าถูกทำลายไปอีกด้วย นอกจากนี้นักวิทยาศาสตร์คาดการณ์ว่า ภาวะโลกร้อนจะทำให้ดอกไม้ป่าหลายสายพันธุ์พันธุ์ต่าง ๆ สูญพันธุ์ และพืชผลทางการเกษตรที่ลดลงนี้จะทำให้หลาย ๆ ประเทศก็จะเผชิญกับความอดอยากในช่วงปี 2080 (Center for American Progress, 2007)

ผลกระทบต่อสัตว์ต่าง ๆ

Gore (2006) ได้กล่าวว่าการที่น้ำแข็งขั้วโลกได้ละลายอย่างรวดเร็ว นั้น เป็นสาเหตุที่ทำให้หมีขั้วโลกจำนวนมากต้องจมน้ำตาย เนื่องจากพวกมันต้องว่ายน้ำเป็นระยะทางไกลระหว่างแผ่นน้ำแข็งแต่ละแผ่น บางครั้งอาจจะไกลถึง 30 – 40 ไมล์ เช่นเดียวกับการรายงานของ Mouland (2007) ที่ได้กล่าวว่า ไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับการที่หมีขั้วโลกจะต้องว่ายน้ำไกลถึง 100 ไมล์ โดยเฉพาะสำหรับบางตัวที่อ่อน เพราะแผ่นน้ำแข็งได้ละลายและลอยไกลออกไปจากชายฝั่ง ด้วยสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อน โดยปกติหมีขั้วโลกจะมีน้ำหนักมากและทนอากาศได้ถึง -45 องศาเซลเซียส แต่กลับต้องพอมลงเนื่องจากการขาดแคลนอาหาร และนักวิทยาศาสตร์ยังเชื่อว่าหมีเหล่านี้ได้จมน้ำตายเป็นจำนวนมาก

Carlton (2007) ได้มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า การที่หมีขั้วโลกจมน้ำตายเพราะมีสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อน และยังเสริมอีกว่าลมทะเลที่แรงก็เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้หมีขั้วโลกจมน้ำตาย และในหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาภาวะโลกร้อนได้ทำให้หมีขั้วโลกอยู่ในภาวะอันตราย นอกจากนั้นยังได้พบหมีขั้วโลกจำนวนมากอยู่บนฝั่ง เพราะว่าแผ่นน้ำแข็งได้ละลายและลอยออกไปไกลจากฝั่งมากยิ่งขึ้น ขณะที่ บัณฑิต คงอินทร์ (2550) ได้กล่าวว่า ในระยะเวลา 25 ปีที่ผ่านมาหมีขั้วโลกได้ลดจำนวนลงถึง 15 เปอร์เซ็นต์ และอยู่ในภาวะขาดแคลนอาหาร โดยที่น้ำหนักตัวของพวกมันลดลงถึง 10 เปอร์เซ็นต์ เพราะสาเหตุมาจากน้ำแข็งที่ละลายเร็วขึ้น ทำให้พวกมันจับแมวน้ำเป็นอาหารได้ยากขึ้น จนทำให้หมีขั้วโลกบุกบ้านเรือนเพื่อหาอาหาร จนอาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ๆ และชาวบ้านทางแถบเหนือของแคนาดา นอกจากนั้นหมีขั้วโลกส่วนหนึ่งยังจมน้ำตาย เพราะแผ่นน้ำแข็งที่พวกมันอาศัยอยู่ละลายไป ในระหว่างปี ค.ศ. 1987 – 2004 หมีขั้วโลกทางชายฝั่งตะวันตกของอ่าวฮัดสันในแคนาดาได้ลดจำนวนลงจาก 1,200 ตัว เหลือเพียง 950 ตัว และหมีขั้วโลกอาจจะสูญพันธุ์ไปในเวลาไม่ถึงศตวรรษ ถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ ส่วนเพนกวินก็ได้มีจำนวนลดลงราวร้อยละ 70 ในระยะ 50 ปีที่ผ่านมา ด้วยสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อน ที่ทำให้พวกมันต้องตายไปเพราะไม่มีแผ่นน้ำแข็งอาศัย แผ่นน้ำแข็งในทะเลของแอนตาร์กติกาที่มีปริมาณลดลงและบางลง ทำให้นักเพนกวินจักรพรรดิที่ต้องอาศัยน้ำแข็งทะเล เพื่อแพร่พันธุ์และหาอาหาร ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงเป็นกลุ่มแรก ๆ

ส่วนในออสเตรเลียได้มีการรายงานว่า อุณหภูมิที่สูงขึ้นได้ทำลายต้นยูคาลิปตัสที่เป็นอาหารของหมีโคอาล่า จนอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้พวกมันสูญพันธุ์ไปภายใน 2-3 ศตวรรษ และปลาหมึกยักษ์ขนาด 7 ฟุต ที่มีน้ำหนักมากกว่า 110 ปอนด์ ที่เคยอาศัยอยู่ในเขตน้ำอุ่นแปซิฟิก

ปัจจุบันได้เข้ามารุกรานในเขตน่านน้ำของแคลิฟอร์เนีย และอลาสก้า เนื่องจากน้ำที่มีอุณหภูมิสูงขึ้นในเขตเหล่านี้ ส่วนนกทั่วโลกได้พบการรายงานว่ามีกรตายด้วยสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อนจำนวนเพิ่มมากขึ้นถึง 72 เปอร์เซ็นต์ และปลาขนาดเล็กที่กินใช้กินเป็นอาหารก็ขาดแคลนแพลงตอน เนื่องจากภาวะโลกร้อนเช่นกัน ส่วนอุณหภูมิของน้ำที่เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้ปลาเทราท์ขนาดใหญ่หายไปจากภูเขา Appalachian ภายในศตวรรษหน้า และภายในปี 2090 อุณหภูมิของน้ำที่เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ปลาแซลมอนลดลงไปถึง 41 เปอร์เซ็นต์ (Center for American Progress, 2007)

ผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย

World Health Organization [WHO] (2003) กล่าวถึงผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนไว้ว่า จากการที่ประชากรปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะอากาศไปทั่วโลก และยังส่งผลกระทบต่อระบบทางธรรมชาติต่าง ๆ และยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านโครงสร้างและกิจกรรมรวมไปถึงการบริหารระบบเศรษฐกิจ และต้องระลึกว่าการที่สภาวะอากาศของโลกเปลี่ยนแปลงย่อมเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชากรในโลก ปัจจัยทางด้านสภาวะอากาศเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดโรค ทั้งไข้หวัดและโรคที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และปรากฏการณ์เอลนีโญหรือภาวะเรือนกระจก เป็นอีกผลกระทบหนึ่งของสภาวะโลกร้อนที่ทำให้เกิดโรคร้ายแรงต่าง ๆ ทั้งอุณหภูมิและผิวน้ำ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคติดต่อ และยังเป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้เกิดยุงสายพันธุ์ที่เป็นพาหะนำโรคมาลาเรียและโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส ในสภาวะโลกร้อนนั้นสามารถฆ่าคนได้ ในเมืองต่าง ๆ ที่มีอุณหภูมิสูงนั้น ทำให้อัตราคนเสียชีวิตในซีกาโอสหรัฐอเมริกา มีถึง 514 คน (12 คน ต่อประชากร 100,000 คน)

ปัจจุบันทั่วโลกได้มีการเพิ่มขึ้นของโรคติดต่อต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น เอดส์ (HIV/AIDS), ซาร์ (SARS), ตับอักเสบ และอื่น ๆ อีกมากมาย เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สังคม เทคโนโลยี และอื่น ๆ และภาวะโลกร้อนก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดโรคติดต่อขึ้นด้วย คาดว่าในปี 2030 มีการประมาณความเสี่ยงต่อการเกิดโรคท้องร่วงจะเพิ่มขึ้น 10 เปอร์เซ็นต์ ในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศเกิดขึ้น และจะเพิ่มสูงขึ้นทางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหลายการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า รังสีความร้อนเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งผิวหนัง และผิวหนังลอก การประเมินที่ผ่านมาโดย United Nations Environment Program คาดการณ์ถึงการเพิ่มสูงขึ้นของมะเร็งผิวหนังและผิวหนังไหม้ เนื่องจากชั้นโอโซนลดลง ในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 21 และภาวะโลกร้อนก็ยัง

ส่งผลกระทบต่อสายตา โดยที่รังสี UV ในแสงแดดจะส่งผลกระทบต่อระบบสายตาและการมองเห็น อีกทั้งยังมีผลต่อระบบภูมิคุ้มกันให้ลดลง

ผลกระทบต่อธรรมชาติ

สภาวะโลกร้อนนั้นเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้คลื่นความร้อนเพิ่มสูงขึ้นในช่วงฤดูร้อน และเวลากลางวันของช่วงฤดูหนาว นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดความหายนะทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม พายุฝน หรือไฟป่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ และได้มีการแสดงให้เห็นถึงจำนวนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ทวีป ที่ทำให้มีผู้คนเสียชีวิตอันเนื่องมาจากสาเหตุของสภาวะโลกร้อน โดยที่จากยุค 1980 นั้นทุกภูมิภาคในโลกรวมกันแล้วมีเหตุการณ์ทางธรรมชาติที่เป็นสาเหตุให้เกิดคนเสียชีวิตจำนวน 1,848 เหตุการณ์ และมีคนตายทั้งหมด 692,000 คนทั่วไป และทำให้มีผลกระทบจำนวน 1,336,000,000 เหยื่อย ส่วนในยุค 1990 นั้นมีเหตุการณ์ทางธรรมชาติที่เป็นสาเหตุให้เกิดคนเสียชีวิตจำนวนมากถึง 2,078 เหยื่อย ดังตารางที่ 2.1 (World Health Organization [WHO], 2003)

Gore (2006) ได้กล่าวว่า ด้วยภาวะโลกร้อนนี้ทำให้โลกเผชิญกับคลื่นความร้อนที่รุนแรงจนอาจจะกลายเป็นเรื่องปกติในอนาคต ถ้ายังไม่ได้รับการแก้ไข ในช่วงฤดูร้อนของปี 2003 ยุโรปได้เผชิญกับคลื่นความร้อนกำลังแรงที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 35,000 คน ในฤดูร้อนของปี 2005 อุณหภูมิของหลาย ๆ เมืองทางด้านตะวันตกของสหรัฐอเมริกา มีจำนวนวันที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 100 องศาฟาเรนไฮด์ขึ้นไปต่อเนื่องกัน จนทำลายสถิติที่เคยบันทึกเอาไว้ และอุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นนี้ได้มีให้เห็นทั่วโลก รวมไปถึงในทะเล จากผลการศึกษาทางวิทยาศาสตร์จำนวนมากได้ยืนยันว่าน้ำอุ่นบนผิวน้ำของทะเลได้ถ่ายทอดความร้อนได้มากขึ้น จนทำให้เกิดเป็นเฮอริเคนที่มีอนุภาพมาก และจำนวนถี่ขึ้น ที่ญี่ปุ่นได้ถูกพายุไต้ฝุ่นถล่มมากกว่าสถิติที่เคยบันทึกไว้อยู่ปีละ 7 ลูก แต่ในปี 2004 ได้มีพายุไต้ฝุ่นพัดมาถล่มญี่ปุ่นถึง 10 ลูก และในปี 2004 ได้มีเฮอริเคนก่อตัวขึ้นในส่วนใต้ของมหาสมุทรแอตแลนติก และพัดถล่มบราซิลเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ทั้งที่นักวิทยาศาสตร์ไม่เคยเชื่อว่าจะเป็นไปได้ ส่วนในช่วงปี 2005 ได้มีเฮอริเคนหลายลูกที่สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงให้กับหมู่เกาะแคริบเบียนและอ่าวเม็กซิโก และยังส่งผลให้เกิดความเสียหายกับแท่นขุดเจาะน้ำมันขนาดใหญ่ที่สุดในโลกอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันในปี 2005 ก็ได้เกิดเฮอริเคน แครินาที่เข้ามาพัดถล่มเมืองนิวยอร์ก เป็นพายุขนาดใหญ่ที่มีกำลังทำลายล้างมหาศาล ส่วนในยุโรปก็เผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ร้ายแรงเช่นเดียวกัน ในทวีปเอเชียก็เกิดฝนตกหนักมากถึงระดับ 37 นิ้วภายใน 24 ชั่วโมง ในอินเดียที่เมืองมุมไบ ทำให้มีผู้เสียชีวิตในภาคตะวันตกของอินเดียถึง 1,000 คน ในจีนก็

เกิดน้ำท่วมใหญ่ที่มณฑลเสฉวนและชานตง ในขณะที่มณฑลอันฮุยที่อยู่ใกล้กันกลับเผชิญกับความแห้งแล้งที่รุนแรง

ตารางที่ 2 ผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อน

	Event	Killed (Thousands)	Affect (Millions)	Event	Killed (Thousands)	Affect (Millions)
Africa	243	417	137.8	247	10	104.3
Eastern Europe	66	2	0.1	150	5	12.4
Eastern Mediterranean	94	162	17.8	139	14	36.1
Latin America and Caribbean	265	12	54.1	298	59	30.7
South East Asia	242	54	850.5	286	458	427.4
Western Pacific	375	36	276.1	381	48	1,199.8
Developed	563	10	2.8	577	6	40.8
Total	1,848	692	1,336	2,078	601	1,851

ที่มา : World Health Organization. (2003). **Climate Change and Human Health-Risk and Responses Summary**. France: World Health Organization

ผลกระทบต่อประเทศไทย

นอกจากผลกระทบที่เกิดขึ้นทั่วทั้งโลกจากภาวะโลกร้อน ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน เห็นได้จากรายงานข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

อานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดเผยว่า ขณะนี้สถานการณ์ภัยร้อนเริ่มรุนแรง โดยคนส่วนใหญ่รู้สึกแดดเริ่มร้อนจัดตั้งแต่ช่วงสายของแต่ละวัน และรู้สึกร้อนอบอ้าวมาก ซึ่งสาเหตุมาจากอากาศนิ่งและความชื้นในอากาศสูง จนรู้สึกร้อนกว่าผิดปกติ เนื่องจากการระบายความร้อนของคน ระบายด้วยไอน้ำระเหยจากผิวหนัง ถ้าอากาศร้อนก็ระบายได้น้อย จึงเกิดความร้อนสะสมทำให้รู้สึกว่าร้อนมาก (ข่าวการศึกษา, 2550)

ประชาชาติธุรกิจ (2550) รายงานว่าสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ทำนายสถานการณ์ ว่าทุกปีเดือนพฤศจิกายน – มกราคม อุณหภูมิสูงขึ้นเฉลี่ย 2.5 – 6 องศาเซลเซียส โดยเฉพาะในช่วงเดือน

พฤศจิกายน – มกราคม ส่วนปริมาณน้ำฝนเท่าเดิม หรือเพิ่มขึ้น 40 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศแห้งแล้งมากขึ้น จากภาวะอากาศเปลี่ยนแปลง และทำให้มีระยะเวลาของฤดูสั้นกว่าปกติ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดสภาวะแห้งแล้งมากกว่า 22.9 ล้านไร่ ระดับน้ำทะเลด้านฝั่งทะเลอันดามันสูงขึ้น 8-12 มิลลิเมตรต่อปี ทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง ส่วนจุดที่เป็นอันตรายทางด้านอ่าวไทย คือ บริเวณแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช นอกจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นแล้ว ยังมีผลต่อการรุกเข้ามาของน้ำเค็ม ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร, ท่าปอม/คลองสองน้ำ ตำบลเขาคราม อำเภอเมืองกระบี่ ตลอดจนสภาพอากาศรุนแรงจากอุทกภัยและดินถล่ม ขยายตัวเพิ่มขึ้นในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดแพร่, อุตรดิตถ์, สุโขทัย, ลำปาง และตาก

ผู้จัดการออนไลน์ (2550) รายงานว่า สิ่งประเทศไทยจะต้องเผชิญจากปัญหาภาวะโลกร้อน คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่จะแรงขึ้นและใหญ่ขึ้น จะทำให้พื้นที่ภูมิภาคเอเชียร้อนมากขึ้น รวมถึงประเทศไทย หินร้อนขึ้น ลมแรงขึ้น และไอน้ำมากขึ้น และจะมีฝนมากขึ้นตามชายทะเล โดยเฉพาะภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้จะได้รับผลกระทบ ทำให้ฤดูกาลท่องเที่ยวต้องสั้นลง ลมมรสุมจากทางเหนือก็จะน้อยลง ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น น้ำท่วมเป็นครั้งคราวบ่อยขึ้น ฝนตกบ่อยขึ้น และนำไปสู่โรคจากความร้อน ยุบระบอบอย่างต่อเนื่อง และระดับน้ำที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อ การกัดเซาะชายหาดมากขึ้น ชายฝั่ง 2,000 กิโลเมตร หายไป 1-100 ตารางกิโลเมตรต่อปี เฉลี่ยแล้ว ทั้งประเทศชายฝั่งที่หายไปเท่ากับเมืองขนาดใหญ่หรือขนาดกลางเมืองหนึ่ง อีกทั้งเรื่องของอากาศจากหน้าร้อนที่เคยร้อนเพียงร้อยกว่าวัน จะกลายเป็นสองร้อยกว่าวัน และส่งผลให้มีการใช้พลังงานมากขึ้น ใช้เครื่องปรับอากาศมากขึ้น และจะทำให้โลกร้อนมากขึ้นอีก และยังมีผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวของไทย เนื่องจากดินฟ้าอากาศที่แปรปรวนอย่างรุนแรง ทำให้ฤดูกาลท่องเที่ยวสั้นลง อีกทั้งการเดินทางทางอากาศจะมีผลต่อสภาวะเรือนกระจกมากกว่าทางบก 2-4 เท่า เพราะมลพิษการเดินทางทางอากาศ สามารถเข้าสู่สภาวะเรือนกระจกได้เป็นอย่างดี จึงเป็นจุดที่ประเทศพัฒนาแล้ว โจมตีประเทศที่ยังไม่พัฒนาหรือกำลังพัฒนาอย่างไทยในการเข้ามาท่องเที่ยว และรณรงค์ไม่สนับสนุนให้ท่องเที่ยวในประเทศไม่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ข่าววิทยากร (2550) รายงานว่า ผลกระทบของก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากภาวะโลกร้อนในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้ทะเลไทยในแถบอันดามันเกิดน้ำที่เย็นและตะกอนขุ่น ทำให้นักท่องเที่ยวที่ไปดำน้ำได้ย้ายจุดดำน้ำจากอันดามันใต้ไปทางอันดามันเหนือ เนื่องจากน้ำที่ขุ่นนี้ได้ส่งผลให้เกิดอาการคันตามผิวหนัง อีกทั้งปะการังอ่อนก็เริ่มเหี่ยวเฉา ในช่วงเดือนธันวาคม –

เมษายน และได้เกิดน้ำร้อนในอ่าวไทย ช่วงเดือนพฤษภาคม – กันยายน ส่วนในทะเลอันดามัน น้ำเย็นที่มาจากน้ำที่อยู่ในทะเลลึกได้เคลื่อนที่เข้าสู่พื้นที่ใกล้ฝั่ง ซึ่งน้ำนอกจากจะเย็นแล้วยังขุ่น มีตะกอนจากทะเลลึก ซึ่งแต่เดิมนั้นไม่เคยเข้ามาในเขตน้ำตื้น แต่มาทับมวลน้ำเย็น และตะกอนนี้มีธาตุอาหารจำนวนมาก ทำให้แพลงตอนที่อยู่ในเขตน้ำตื้นเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้นักท่องเที่ยวที่ไปว่ายน้ำหรือดำน้ำรู้สึกวุ่น น้ำเย็น น้ำขุ่นและคัน เป็นเพราะแพลงตอนบางตัวซึ่งมีพิษแต่ไม่อันตรายถึงชีวิต แต่ทำให้คัน นอกจากนี้ แพลงตอน ทำให้มีสัตว์น้ำขนาดใหญ่ และสัตว์น้ำแปลก ๆ ตามเข้ามา เช่น กระเบนราหู

การลดภาวะโลกร้อน

Sierraclub (2007) กล่าวถึงการลดภาวะโลกร้อนไว้ว่าจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่วันนี้ และสิ่งสำคัญต้องเป็นไปตามขั้นตอน และการจะควบคุมภาวะโลกร้อนนั้น จะต้องใช้พลังงานจากธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด พลังงานที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องสะอาด ปลอดภัย และประหยัดจึงจะช่วยควบคุมภาวะโลกร้อนได้ ถ้าควบคุมการปล่อยควันเสียจากรถยนต์ไม่ได้ การลดภาวะโลกร้อนก็จะไม่ประสบความสำเร็จ และในขณะที่ยังไม่มีเทคโนโลยีที่สามารถกำจัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากควันเสียจากรถยนต์ เราก็ควรที่จะทำให้เกิดมลภาวะน้อยที่สุด โดยการใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพ และถ้าเราจะต้องใช้พลังงานอย่างประหยัดและใช้น้ำมันให้น้อยลง และเครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่ก็ใช้ไฟฟ้าที่มาจากพลังงานถ่านหิน ทำให้เกิดมลภาวะและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นจำนวนหลายล้านตัน และทำให้เกิดมลพิษทางอากาศทุก ๆ ปี เราจึงควรที่จะต้องประหยัดพลังงานภายในบ้าน และในอาคารสำนักงานอย่างมาก ใช้ไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อที่จะลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้หลายล้านตันต่อปี โดยเริ่มจากการใช้พลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน

Gore (2006) ได้เสนอวิธีการลดภาวะโลกร้อนไว้หลายวิธีด้วยกัน โดยเริ่มจากการประหยัดพลังงานภายในบ้าน ด้วยวิธีการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ จากการใช้พลังงานภายในบ้าน สำหรับชาวอเมริกัน การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เริ่มจากบ้านของตนเองเพราะส่วนใหญ่สาเหตุมาจากการใช้พลังงานเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า และพลังงานความร้อน และมีหลายทางที่จะช่วยลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมา ด้วยการเปลี่ยนหลอดไฟ เป็นสิ่งแรกที่จะช่วยได้ เพื่อลดการบริโภคพลังงาน และยังสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกด้วย

นอกจากนั้น การเลือกไฟที่สามารถส่องสว่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ยังเป็นการช่วยลดพลังงาน ค่าไฟฟ้า และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เลือกใช้หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์แบบประหยัดพลังงาน ถึงแม้จะมีราคาแพงกว่า แต่ก็มีอายุการใช้งานที่ยาวนานกว่าหลอดไฟปกติถึง 10 เท่า เลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน และใช้งาน บำรุงรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างถูกต้อง เช่น ไม่ควรตั้งตู้เย็นไว้ใกล้กับแหล่งความร้อน อย่างเตาอบ เครื่องล้างจาน และเครื่องทำความร้อน เพราะจะทำให้ตู้เย็นต้องทำงานหนัก การประหยัดพลังงานอีกอย่าง คือ ไม่เปิดเครื่องล้างจาน หรือเครื่องซักผ้าเวลาที่ไม่ได้ใช้ ปรับอุณหภูมิในบ้านให้เหมาะสม และควรวางอุณหภูมิที่ตั้งไว้สูงหรือต่ำไปหรือไม่ เพื่อไม่ให้อุณหภูมิเย็นหรือร้อนจนเกินไป การติดฉนวนให้กับบ้านอย่างเหมาะสมก็จะช่วยลดปริมาณพลังงานที่รั่วไหลออกไป และการทำบัญชีพลังงานให้กับบ้านด้วยตนเอง ก็จะทำให้รู้ว่าส่วนใดของบ้านที่กินพลังงานมากที่สุด เพื่อที่จะได้ลดพลังงานส่วนนั้นลง การประหยัดการใช้น้ำร้อน ก็เป็นอีกสิ่งช่วยลดการใช้พลังงานได้เป็นอย่างมาก ควรตั้งอุณหภูมิของน้ำร้อนไม่เกิน 120 องศาฟาเรนไฮต์ และเลี่ยงการใช้อ่างอาบน้ำ ไปใช้ฝักบัวแบบประหยัดน้ำ ลดการสูญเสียพลังงานจากการเสียบปลั๊กไฟทิ้งไว้ เครื่องใช้ไฟฟ้าจำนวนมาก รวมทั้งเครื่องเล่นดีวีดี ที่ชาร์จโทรศัพท์มือถือ หรือเครื่องไฟฟ้าอื่น ๆ ที่มีรีโมตคอนโทรล ที่ชาร์จแบตเตอรี่ หรือเซ็นเซอร์ ล้วนแต่ยังคงใช้พลังงานในขณะที่เราปิดมัน แต่ไม่ได้ถอดปลั๊กออก ดังนั้นเราควรถอดปลั๊กหรือปิดสวิทช์ที่ปลั๊กพ่วงออก เพื่อลดการสูญเสียพลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของเครื่องใช้สำนักงาน คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพจะมีระบบการจัดการพลังงานที่ช่วยประหยัดพลังงาน เมื่อเปิดคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้ ซึ่งช่วยลดพลังงานได้มากถึง ร้อยละ 70 และการใช้เครื่องปริ้นเตอร์อิงค์เจ็ท ก็ประหยัดพลังงานกว่าการใช้เครื่องเลเซอร์ และเครื่องที่มีทั้งเครื่องปริ้นเตอร์ แฟกซ์ เครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องสแกนในตัว จะประหยัดพลังงานมากกว่าการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าหลายเครื่อง

นอกจากนี้การเปลี่ยนไปใช้พลังงานที่มาจากแสงอาทิตย์ ลม หรือความร้อนใต้พิภพ หรือเชื้อเพลิงชีวภาพ ก็ยังช่วยประหยัดได้ และผู้คนส่วนใหญ่ก็หันมาใช้ แม้ว่าพลังงานจากธรรมชาติจะมีราคาสูง แต่ถ้าใช้กันจำนวนมากราคาก็จะลดลงมา

อีกทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยประหยัดพลังงาน เพื่อลดภาวะโลกร้อนได้ คือ การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากรถยนต์ และการขนส่งรูปแบบอื่น ๆ โดยการลดการใช้รถยนต์ เปลี่ยนเป็นการเดิน ปั่นจักรยาน ทางเดียวกันไปด้วยกัน หรือใช้บริการขนส่งมวลชน ในสหรัฐอเมริกา รถยนต์ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาประมาณ 1 ปอนด์ ต่อ 1 ไมล์ แต่เราลดการใช้รถยนต์ลงสัปดาห์ละ 20 ไมล์ ก็จะช่วยลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ถึงปีละ 1,000

ปอนด์ และการหลีกเลี่ยงการเดินทางในช่วงโมงเร่งด่วน เสียเวลารถติดน้อยลง และลดการเผาผลาญพลังงานน้อยลงอีกด้วย ขับรถตามความเร็วที่กำหนดเพื่อประหยัดพลังงาน และหากต้องซื้อรถใหม่ ควรจะเลือกรถที่วิ่งได้ไกลและใช้น้ำมันน้อย หรืออาจจะใช้รถยนต์ที่วิ่งโดยใช้พลังงานไฟฟ้า แบตเตอรี่ และน้ำมันผสมกัน เพราะเป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่ารถคันทั่วไป หรืออาจจะใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงชีวภาพ ที่ได้มาจากการนำวัสดุเหลือทิ้ง จำพวกพืชกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งปัจจุบัน กำลังได้รับความนิยมมาก คือ ไบโอดีเซล และ เอทานอล การลดการเดินทางทางอากาศก็เป็นอีกวิธีที่ช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ เนื่องจากเครื่องบินเป็นสิ่งที่สร้างคาร์บอนไดออกไซด์ปริมาณมาก หากลดเที่ยวบินลงก็จะลดปริมาณก๊าซได้มาก อาจจะเป็นการเปลี่ยนมาท่องเที่ยวภายในประเทศ และใช้รถไฟหรือรถโดยสารประจำทาง หรือเรือแทนการใช้เครื่องบิน

ส่วนอีกประการที่ช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ คือ การบริโภคให้น้อยลงและอนุรักษ์อย่างฉลาด เพราะการผลิตการขนส่งสินค้าทุกชิ้นนั้นต้องใช้พลังงาน ซึ่งหมายความว่า มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล วิธีลดพลังงาน คือ การใช้สิ่งของต่าง ๆ ให้น้อยลง โดยการดูว่าสิ่งนั้นจำเป็นต่อเราจริงหรือไม่ และหากถ้ายืมได้ก็ควรยืมหรือเช่า รวมทั้งลดการซื้อของใหม่ และนำของเก่ากลับมาใช้อีกครั้ง เป็นการลดการสร้างขยะและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซ่อมของที่เสียหายทิ้ง หรือนำของที่ไม้อีกแล้วให้กับคนที่จะใช้ประโยชน์ได้ การซื้อสินค้าต่าง ๆ ควรเลือกสินค้าที่นำบรรจุภัณฑ์เก่ากลับมาใช้ได้ใหม่ หรือซื้อสินค้าครั้งละมาก ๆ เพื่อลดปริมาณบรรจุภัณฑ์ นอกจากนั้น ควรเก็บรวบรวมวัสดุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกระดาษ แก้ว เหล็ก อะลูมิเนียม หรือพลาสติก หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ และลดการใช้กระดาษ เนื่องจากการผลิตกระดาษเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้พลังงานมาก และยังก่อมลภาวะและทำลายป่าไม้ โดยการนำกระดาษกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ ลดการใช้กระดาษทิชชู และหันมาใช้ผ้ากันเปื้อนแทนกระดาษที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง และใช้กระดาษทั้งสองด้าน รวมถึงเลิกรับจดหมายขยะ หรือใบปลิวขายสินค้าที่ไม่ต้องการ นำถุงที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เพื่อใช้ใส่สิ่งของต่าง ๆ ที่ซื้อ เพราะถุงพลาสติกนั้นต้องใช้เวลาในการย่อยสลายนาน และถึงกระดาษก็ผลิตจากต้นไม้ที่ช่วยดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ การบริโภคเนื้อสัตว์ให้น้อยลงก็เป็นอีกสิ่งช่วยลดภาวะโลกร้อน เพราะว่าการผลิตและขนส่งเนื้อสัตว์นั้นใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงมากกว่าการขนส่งโปรตีนจากพืชในปริมาณที่เท่ากัน นอกจากนี้ยังตัดไม้ทำลายป่า เพื่อเพิ่มพื้นที่การทำปศุสัตว์ ทำให้ต้นไม้ที่คอยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถูกโค่นทำลายลง ในทางตรงกันข้าม ผลไม้ ผัก และธัญพืช ใช้วัตถุดิบในการผลิตน้อยกว่าถึงร้อยละ 95 การซื้อสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น ก็สามารถลดภาวะโลกร้อนได้ เนื่องจากการขนส่งนั้นต้องใช้พลังงานเชื้อเพลิง ซึ่งปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นอย่างมากหากซื้อสินค้าจากต่างถิ่น

ปัจจุบันคนไทยตื่นตัวในเรื่องภาวะโลกร้อน หลายองค์กรธุรกิจเดินหน้าปลูกจิตสำนึกร่วมแก้ไขปัญหผ่านกิจกรรมการปลูกป่า เลือกใช้อุปกรณ์ประหยัดพลังงานไฟฟ้า รวมถึงใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า และผลวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยรู้จักปัญหาเรื่องภาวะโลกร้อนมากที่สุดในเอเชียแปซิฟิก ซึ่งชาวไทยคิดว่าเป็นเรื่องที่รุนแรงมาก แม้ว่าสาธารณชนเช็ก จัดอยู่ในลำดับแรกของโลกที่ได้ยินหรือเคยอ่านเรื่องภาวะโลกร้อน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 99 โดยประเทศไทย จีน ไปรตุเกส และรัสเซีย ติดอันดับรองลงมา ค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก (98%) และถ้าเปรียบเทียบในแถบเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทย (98%) จีน (98%) และเกาหลีใต้ (96%) ถูกจัดอยู่ในลำดับแรก ๆ ที่ตระหนักถึงปัญหาภาวะโลกร้อนมากที่สุดในภูมิภาค นอกจากนี้ ผลสำรวจของทั่วโลก หากแบ่งตามทวีป พบว่ากลุ่มประเทศละตินอเมริกา (LATAM) ประกอบไปด้วย บราซิล ชิลี เม็กซิโก อาร์เจนตินา จัดอยู่ในกลุ่มที่มีผู้คนรู้จักภาวะโลกร้อนมากที่สุดถึง 96 เปอร์เซนต์ ในขณะที่ผู้คนแถบอเมริกาเหนือ 84 เปอร์เซนต์ รู้จักภาวะโลกร้อนน้อยที่สุด และนางจันทิรา ลือสกุล กรรมการผู้จัดการ เอเชียนิลสัน (ประเทศไทย) กล่าวว่า ระดับการรับรู้ที่สูงเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนสะท้อนให้เห็นได้จากสื่อต่าง ๆ ตั้งแต่เหตุการณ์ที่อุณหภูมิร้อนสูงที่สุดในฤดูร้อนในยุโรป เมื่อปี 2546 ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีผู้เสียชีวิตมากถึง 35,000 คน ในประเทศไทยนั้น ก็เคยประสบปัญหาฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล พายุฝน น้ำท่วม ฤดูร้อนและฤดูหนาวที่ยาวนานขึ้น ในหลายปีที่ผ่านมา (บีบีเอสไทย, 2550)

บัณฑิตย คงอินทร์ (2550) กล่าวว่า ประเทศไทยเองก็ได้มีมาตรการสำหรับภาวะโลกร้อนเช่นเดียวกัน โดยที่มีมาตรการมากมายในการลดก๊าซเรือนกระจกที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้เสนอไว้ เช่น การใช้เชื้อเพลิงชีวภาพให้มากขึ้น ใช้พลังงานลม แสงอาทิตย์ และพลังงานนิวเคลียร์ พัฒนาเทคโนโลยีที่ทำให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกอยู่ในระดับต่ำ ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า เปลี่ยนไปใช้หลอดไฟฟ้า LED ที่ประหยัดพลังงาน ออกแบบบ้านให้ใช้พลังงานไฟฟ้าน้อยลง และสร้างบ้านขนาดเล็ก ใช้ระบบขนส่งสาธารณะแทนรถส่วนตัว เก็บภาษีคาร์บอนจากโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ซักรีดผ้าในน้ำอุ่น และตากผ้าแทนการอบผ้า การใช้พลังงานในอาคารและภาคอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทางเลือกในการลดก๊าซเรือนกระจก คือ 1. การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน โดยการลงทุนด้านพลังงานทดแทนและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานทางเลือก 2. การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคคมนาคมและขนส่ง โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน ให้หันมาใช้ระบบขนส่งมวลชน 3. การลดก๊าซเรือนกระจกในอาคาร โดยการใช้พลังงานในอาคารให้มีประสิทธิภาพ 4. การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรม โดยการปรับปรุงเทคโนโลยีให้ทันสมัย 5. การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการเกษตร 6. การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคป่าไม้ หากลดการตัดไม้ทำลาย

ปาลงได้ จะทำให้ก๊าซเรือนกระจกลดลง 50 เปอร์เซ็นต์ 7. การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการจัดการของเสีย ซึ่งต้องระมัดระวังมลพิษจากการเผาขยะและกำจัดน้ำเสีย

กรุงเทพมหานครได้กำหนดแผนปฏิบัติการ แก้ปัญหาโลกร้อนระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550 – 2555) ไว้ 5 แนวทาง คือ

1. พัฒนาระบบขนส่งมวลชน รถไฟฟ้า รถเมล์ด่วนพิเศษ ปรับปรุงเส้นทางสัญจร เชื่อมทางจักรยานและส่งเสริมการขนส่งทางน้ำ
2. การใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานสะอาด เช่น ก๊าซธรรมชาติ NGV หรือ ไบโอดีเซล การใช้รถแบบผสมผสาน เช่น รถยนต์ไฮบริด ที่ใช้ได้ทั้งพลังงานไฟฟ้าและพลังงานเชื้อเพลิง รวมไปถึงจัดกิจกรรมเพื่อจูงใจผู้ใช้รถให้หันมาใช้พลังงานสะอาดแทน
3. ปรับปรุงอุปกรณ์ไฟฟ้า สิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารสำนักงาน บ้านเรือนต่าง ๆ ให้ประหยัดไฟฟ้า เช่น ใช้หลอดตะเกียบ ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศ 25 องศาเซลเซียส ออกแบบบ้านให้ประหยัดพลังงาน มีช่องระบายอากาศ
4. การบริหารจัดการขยะ น้ำเน่าเสีย มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการศึกษานำขยะมาแปรรูปเป็นพลังงานทางเลือก
5. ส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว ปลูกป่าชายเลน เพื่อลดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่เขตบางขุนเทียน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความหมายของสิ่งแวดล้อม

“สิ่งแวดล้อม” มีผู้ให้คำนิยาม หรือ ความหมายที่แตกต่างกันออกไป เป็นต้นว่า ในทางชีววิทยา ทุก ๆ สิ่งที่อยู่รอบ ๆ และมีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตหนึ่ง ก็คือสิ่งแวดล้อมของสิ่งนั้น (Haynes, 1978: 61)

Enger และ Smith (1998) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึงความรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อสิ่งมีชีวิต ตลอดชั่วอายุขัยของสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ

Smith (1984) กำหนดความหมายของคำว่าสิ่งแวดล้อมไว้ว่า ผลรวมของสภาพทางกายภาพเคมีและชีวภาพที่สิ่งมีชีวิตทั้งหลายต้องพบเห็นอยู่เสมอ ซึ่งประกอบด้วยภูมิอากาศ น้ำ แสงสว่าง ดิน พืชพรรณ และชนิดของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมยังหมายถึง วัตถุ พฤติกรรม และ

สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา เช่น สภาพลมฟ้าอากาศ ดิน และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เหล่านี้จะทำปฏิกิริยาร่วมกัน ซึ่งที่สุดสิ่งแวดล้อมเหล่านี้จะมีอิทธิพลเป็นตัวกำหนดรูปร่าง ความเป็นอยู่ รวมทั้งการอยู่รอดของแต่ละชีวิต หรือสังคมของสิ่งมีชีวิตนั้น

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้สรุปความหมายของคำว่า “สิ่งแวดล้อม” ว่าเป็น ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม (จับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผนประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ (ณรงค์ ขาวจิตร, 2534)

เสถียร เขยประทับ (2528) ได้อธิบายไว้ว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ล้อมรอบตัวเรา ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต นับตั้งแต่คน สัตว์ ดิน น้ำ ต้นไม้ ภูเขา ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น อาคารที่อยู่อาศัย ถนนหนทาง โรงงานอุตสาหกรรม สิ่งก่อสร้าง สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึง สิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกับคนเราทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์ (2530) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่แวดล้อมตัวมนุษย์อยู่ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งมีได้มีแต่สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีทั้งสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ (Biophysical Environment) และสิ่งแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรม (Socialcultural Environment)

ทวี ทองสว่าง (2528) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า วัตถุ พลังงาน และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา เช่น สภาพลมฟ้าอากาศ ดิน และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้จะมีอิทธิพลเป็นตัวกำหนดรูปร่าง ความเป็นอยู่ รวมทั้งการอยู่รอดของแต่ละชีวิตหรือสังคมสิ่งมีชีวิตนั้น

พิมพ์สิริ สมสกุล (2548) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ทั้งที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่เองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อการอาศัยดำรงชีวิตของมนุษย์

คุณสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมทั้งหลายจะมีคุณสมบัติเฉพาะตัว ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (เกษม จันทร์แก้ว, 2530)

1. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทย่อมมีคุณสมบัติเฉพาะตัว ในการแสดงให้เห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งแวดล้อม เช่น ต้นไม้ น้ำ ดิน มนุษย์ สัตว์ วัฒนธรรม ฯลฯ
2. สิ่งแวดล้อมนั้นจะไม่อยู่โดดเดี่ยวในธรรมชาติ แต่จะมีสิ่งแวดล้อมอื่นอยู่ด้วยเสมอ เช่น มนุษย์กับที่อยู่อาศัย ต้นไม้กับดิน น้ำกับปลา ฯลฯ
3. สิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่งมีความต้องการสิ่งแวดล้อมอื่นเสมอ เช่น ปลาต้องการน้ำ มนุษย์ต้องการที่อยู่อาศัย
4. สิ่งแวดล้อมจะอยู่กันเป็นกลุ่ม ซึ่งกลุ่มของสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เรียกว่า “ระบบนิเวศน์” หรือ “ระบบสิ่งแวดล้อม” ซึ่งภายในระบบนี้มีองค์ประกอบหลายชนิด แต่ละชนิดจะมีหน้าที่เฉพาะ และทำหน้าที่ของตนภายในระบบนิเวศน์นั้น ๆ
5. สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมักจะมี ความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์ต่อกันเป็นลูกโซ่ ดังนั้นเมื่อทำลายสิ่งแวดล้อมหนึ่งแล้ว จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นลูกโซ่เสมอ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า จะส่งผลต่อการพังทลายของหน้าดิน เมื่อดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ก็เกิดอุทกภัยสูญเสียชีวิตสัตว์และชีวิต ฯลฯ
6. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทจะมีลักษณะและความเปราะต่อการถูกกระทบได้แตกต่างกัน บางชนิดจะมีความคงทนได้ดี บางชนิดเปราะง่าย เช่น ดินมักจะถูกชะล้างได้ง่าย
7. สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ เช่น เมืองทุกเมืองจะค่อย ๆ เติบโต การทำลายป่าแล้วเผา จะมีพืชค่อย ๆ ขึ้นทดแทน เป็นต้น

ประเภทของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่แวดล้อมตัวมนุษย์อยู่ เป็นทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น ต้นไม้ ภูเขา แม่น้ำ สัตว์ป่า ฯลฯ
2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ อาจเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ หรือ ไม่สามารถมองเห็นได้ อาจแบ่งย่อยได้ 2 ประเภทคือ

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ใช้ความรู้ ความสามารถ สร้างขึ้นมา เช่น อาคารบ้านเรือน รถยนต์ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่มนุษย์สร้างสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ โดยขาดการศึกษาถึงความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติแล้ว สิ่งที่สร้างขึ้นมาจะเข้าไปรบกวนสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในที่ของมัน ได้

2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีตัวตน ไม่มีรูปร่าง เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา กฎระเบียบต่าง ๆ

หน้าที่ของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมีหน้าที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เป็นแหล่งที่มาของทรัพยากรธรรมชาติ หรือวัตถุดิบสำหรับภาคการเกษตร
2. เป็นที่รองรับระบบต่าง ๆ ที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ (Life Support System)
3. ทำหน้าที่รองรับ คุกกลืน และย่อยสลายเศษเหลือ (Residuals) จากการผลิตและการบริโภค
4. เป็นฝ่ายให้สิ่งที่เรียกว่าทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Goods) เช่น ทิวทัศน์ ภูมิประเทศ ความงามของธรรมชาติ สภาพป่าตามธรรมชาติ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คำว่า “การอนุรักษ์” นั้นมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

Lonsdale B.J. และ Edward F. Doloder (1982) กล่าวถึง การอนุรักษ์ ว่าเป็น การนำทรัพยากรมาใช้อย่างชาญฉลาด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด ใช้ได้นานที่สุดและเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

New Standard Encyclopedia (1974 : vol.10) กล่าวถึง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งการหาทางกำจัดและป้องกันมลภาวะ หรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ไม่ให้เกิดขึ้นต่อสังคมมนุษย์

จิระ จินตบุญกุล (2530) กล่าวว่า “การอนุรักษ์” หมายถึง การใช้สิ่งที่มีอยู่อย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดตลอดไป

นิวัติ เรืองพานิช (2528) กล่าวว่า “การอนุรักษ์” หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุดและใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร โดยทั่วถึงกัน

ทวี ทองสว่าง (2530) กล่าวว่า “การอนุรักษ์” หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด เป็นเวลานานที่สุด จะต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด

พิมศิริ สมสกุล (2548) กล่าวว่า “การอนุรักษ์” หมายถึง การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และใช้ได้ในระยะเวลายาวนานที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นิวัติ เรืองพานิช (2528) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. การที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาตินั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการรักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากร กล่าวคือ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อม และจะให้ประโยชน์และโทษแก่มนุษย์ ซึ่งอยู่ในแต่ละสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ อย่างน้อยต้องคำนึงถึงการสูญเปล่า อันอาจจะเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. รักษาทรัพยากรที่จำเป็น และหายากด้วยความระมัดระวัง และทำให้อยู่ในสภาพที่เพิ่มพูน ทั้งทางด้านกายภาพและเศรษฐกิจเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งต้องตระหนักว่าการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไปจะไม่ปลอดภัยต่อสภาพแวดล้อม

3. ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนได้ โดยอาศัยอัตราการผลิต (เพิ่มพูน) เท่ากับอัตราการใช้ หรืออัตราการเกิดเท่ากับอัตราการตาย

4. ประชากรเป็นปัจจัยที่ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประมาณอัตราการเกิด และการเปลี่ยนแปลงของพลเมืองตลอดเวลา โดยพิจารณาความต้องการในการใช้ทรัพยากรเป็นสำคัญ

5. หาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ ๆ ในการที่จะผลิตและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพยายามค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้อย่างเพียงพอ

6. ให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญในการรักษาความสมดุลตามธรรมชาติ ซึ่งจะต้องทำให้สภาพแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดี การให้การศึกษาอาจเป็นทั้งในและนอกระบบโรงเรียน และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น วัย และคุณวุฒิ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในหลักการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามกาลเทศะ

8. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงทรัพยากรอย่างอื่นในเวลาเดียวกันด้วย ไม่ควรแยกพิจารณาเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่างมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

9. การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดนั้น จะต้องไม่แยกมนุษย์ออกจากสภาพแวดล้อมทางสังคม หรือวัฒนธรรม หรือสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ เพราะว่าวัฒนธรรม

และสังคมมนุษย์ได้พัฒนาตัวเองมาพร้อมกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของสังคมนั้น ๆ กล่าวโดยทั่วไป การอนุรักษ์ ถือได้ว่าเป็นทางแห่งการดำเนินชีวิต เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก

10. ไม่มีโอกาสใดที่การอนุรักษ์จะสำเร็จ นอกเสียจากผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรนั้น ๆ และใช้อย่างชาญฉลาดให้เกิดผลดีในทุก ๆ ด้านต่อสังคมมนุษย์ รวมถึงการใช้ทรัพยากรให้อำนวยประโยชน์หลาย ๆ ด้านในเวลาเดียวกันด้วย

หลักในการอนุรักษ์

ฝ่ายประชาสัมพันธกรรรมป่าไม้ ได้เสนอหลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อสาธารณะไว้ดังนี้

1. การสำรวจตรวจตรา (Exploration)

สิ่งแรกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คือการสำรวจตรวจตราหาสิ่งที่เราต้องการนำมาใช้ประโยชน์ นักหารป่าไม้จะเสาะแสวงหาพืชพันธุ์ไม้ที่สำคัญ ในการที่จะนำมาใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ นักธรณีวิทยาจะพยายามค้นหาแหล่งแร่ที่มีค่า ส่วนนักอุทกวิทยาก็ทำการสืบค้นหาแหล่งน้ำต่าง ๆ นักการเกษตรก็จะทำการสำรวจวิธีการปรับปรุงที่ดินเพื่อใช้ในการเพาะปลูก วิศวกรก็พยายามค้นหาวิธีที่จะนำพลังงานจากดวงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์ เป็นต้น

2. การป้องกัน (Protection)

เมื่อสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการนำมาใช้ประโยชน์ได้แล้ว ก็ต้องมี การป้องกันมิให้ทรัพยากรเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพิษภัย (Pollution) เกิดความเสื่อมโทรม (Deterioration) เกิดความเสียหาย (Spoilage) หรือถูกทำลาย (Destruction) ไป ในอดีตที่ผ่านมาได้เกิดการสูญเสียทรัพยากรน้ำในหลาย ๆ วิธีทาง เช่น น้ำซึมรั่วหายไปจากคูคลองส่งน้ำ หรือการระเหยของน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ความสูญเสียเหล่านี้อยู่ในวิสัยที่จะลดลงได้ ความเป็นพิษของน้ำและอากาศเป็นเรื่องที่ควบคุมได้ แต่ทรัพยากรธรรมชาติอีกหลายอย่างที่ถูกทอดทิ้งก็จะเสื่อมโทรมไปเองตามธรรมชาติได้เหมือนกัน เช่น ป่าไม้ที่มีไม้มีค่า ถ้าหากละทิ้งไม่ช่วยธรรมชาติในการบำรุงรักษาแล้ว พันธุ์ไม้ที่ไม่มีค่าอาจจะบุกรุกป่านั้นมากขึ้น จนพันธุ์ไม้ชนิดมีค่าต้องลดน้อยลงและเสื่อมสูญไป พื้นดินที่ถูกชะละลายปล่อยให้หน้าดินถูกชะล้างด้วยแรงฝนและแรงลม ดิน ฤ ที่ตรงนั้นก็จะค่อย ๆ เสื่อมค่าลงไปได้เช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีพลังงานอีกมากมายที่แฝงตัวอยู่ในธรรมชาติและยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ ดังนั้นจึงมีแนวโน้มในอนาคตว่าควรจะต้องมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมและมี การอนุรักษ์ที่สมควรประกอบกันไป

3. การลดอัตราการสูญเสีย (Reduction of Waste)

หลักการสำคัญของการอนุรักษ์อีกข้อหนึ่ง คือ การบริโภคที่ถูกหลักเศรษฐศาสตร์ และมีประสิทธิภาพ คือ เป็นการบริโภคที่มีการลดอัตราการเสื่อมโทรมให้มากที่สุด ทุกครั้งที่มนุษย์ใช้ทรัพยากรย่อมจะมีสิ่งหนึ่งที่ทิ้งขว้างไปเสมือนของไม่มีค่า ที่เรียกกันว่า “By Product” นี้คือ สิ่งที่เราจะต้องอนุรักษ์และหาทางใช้ให้เป็นประโยชน์ ตัวอย่างเช่น ทรัพยากรป่าไม้ เมื่อทำการโค่นต้นไม้ลง จะต้องริด กิ่งก้านสาขาของต้นไม้ออก เพื่อความสะดวกในการขนไม้ออกจากป่า กิ่งก้านที่ริดออกก็จะถูกทิ้งให้ผุเปื่อยอยู่ในป่านั้น แทนที่จะนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ เช่น ทำไม้ชิ้นเล็ก ๆ สำหรับปูพื้นที่เรียกว่า “ปาร์เก้” หรือแม้แต่เศษขี้เลื่อยก็ควรนำมาเป็นส่วนประกอบของไม้อัดได้เช่นกัน ดังนั้นด้วยวิถีทางใด ๆ ก็ตาม การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้เต็มที่ (Fuller Use) จะเท่ากับเราได้เพิ่มปริมาณของทรัพยากรนั้นไปในตัว

4. พยายามใช้สิ่งต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพรองลงมา (Use Lower-Grade Material)

การพยายามใช้สิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณภาพรองลงมา และพยายามนำวิทยาการที่เหมาะสมเข้ามาช่วย เราก็อาจมีทรัพยากรเพิ่มขึ้นอีกหลายชนิด และพบคุณค่าของทรัพยากรเหล่านั้นมากขึ้น เท่าที่ผ่านมามนุษย์มักจะเลือกใช้แต่ของดี หรือดีที่สุดอยู่ตลอดเวลา ทั้ง ๆ ที่บางครั้งไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ของที่มีคุณภาพสูงเช่นนั้นเลยก็ตาม เป็นต้นว่า สมัยก่อนผู้คนในจังหวัดภาคเหนือใช้ไม้สักทำรั้วบ้าน ทำหลังคาบ้าน และทำพื้น เป็นต้น

5. การปรับปรุงคุณภาพ (Improve the Quality)

ในขณะที่นักวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้เรียนรู้วิธีใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณภาพชั้นรองลงมา นักวิทยาศาสตร์จำนวนไม่น้อยยังได้ศึกษาวิธีการที่จะปรับปรุงคุณภาพของทรัพยากรเหล่านั้นด้วย เช่น หาวิธีจะปรับปรุงน้ำเสียให้ใช้ประโยชน์ได้อีก หาวิธีการปรับปรุงคุณภาพดินที่เสื่อมโทรม เพื่อจะนำกลับมาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกอีก เป็นต้น

6. การใช้สิ่งอื่นทดแทนกัน (Substitution)

ในที่นี้ หมายถึง การนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีเหลือมาใช้ประโยชน์แทนทรัพยากรธรรมชาติที่หาได้ยากขึ้น เช่น ใช้เสาเข็มคอนกรีตแทนการใช้ไม้เสาเข็มในการลงรากปลูกสร้างอาคาร เป็นต้น

7. การนำกลับมาใช้ประโยชน์ (Re-cycling)

ในการผลิตต่าง ๆ ย่อมจะมีเศษวัสดุเหลืออยู่มาก เช่น เศษโลหะต่าง ๆ เป็นต้นว่า ทองแดง ลังกะสี ตะกั่ว สิ่งเหล่านี้นำไปหลอมกลับมาใช้ใหม่ได้อีก

หลัก 7 ประการที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นหลักการเบื้องต้นที่จะต้องระลึกไว้เสมอ ในการที่จะพัฒนาทรัพยากรใดก็ตามในอนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติแต่ละอย่างนั้นเป็นสิ่งที่มองข้ามไม่ได้ ในการที่จะใช้ทรัพยากรอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร

ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสาร (Communication) หมายถึง กระบวนการของการถ่ายทอดข่าวสาร (Messages) จากบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “ผู้ส่งสาร” (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่า “ผู้รับสาร” (Receiver) โดยผ่าน “สื่อ” (Channel) เป็นการสื่อสารของมนุษย์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เมื่อทั้งสองฝ่ายมาเกี่ยวพันกันโดยผลัดกันทำหน้าที่ส่งสารและรับสาร กระบวนการสื่อสารก็จะเกิดขึ้น นักวิชาการและนักทฤษฎีหลากหลายสาขา ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การสื่อสาร ไว้มากมาย เช่น

วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm) “การสื่อสาร คือ การมีความเข้าใจร่วมกันต่อเครื่องหมายที่แสดงข่าวสาร” (Informational signs)

อริสโตเติล (Aristotle) “การสื่อสาร คือ การแสวงหา วิธีการชักจูงใจที่มีอยู่ทุกรูปแบบ” (Search for all available means of persuasion)

คาร์ล ไอ โฮฟแลนด์ (Carl I. Hovland) และคณะ “การสื่อสาร คือ กระบวนการที่บุคคลหนึ่ง (ผู้ส่งสาร) สิ่งเร้า (โดยปกติเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน) เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ (ผู้รับสาร)

จากคำนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสื่อสารจะต้องมีผู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฝ่าย คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความสัมพันธ์กัน กระบวนการสื่อสารจึงจะเกิดขึ้นได้ จึงสรุปว่าการสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสาร (Message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร (Source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)

กระบวนการสื่อสาร

กระบวนการสื่อสาร (Communication Process) โดยทั่วไปเริ่มต้นจากผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ทำหน้าที่เก็บรวบรวมแนวความคิดหรือข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เมื่อต้องการส่งข่าวไปยังผู้รับข่าวสาร ก็จะแปลงแนวความคิดหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกมาเป็น ตัวอักษร น้ำเสียง สี การเคลื่อนไหว ฯลฯ ซึ่งเรียกว่าข่าวสาร (Message) จะได้รับการใส่รหัส (Encoding) แล้วส่งไปยังผู้รับข่าวสาร (Receivers) ผ่านสื่อกลาง (Media) ในช่องทางการสื่อสาร (Communication Channels) ประเภทต่าง ๆ หรืออาจจะถูกส่งจากผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสารโดยตรงก็ได้ ผู้รับข่าวสาร เมื่อได้รับข่าวสารแล้วจะถอดรหัส (Decoding) ตามความเข้าใจและประสบการณ์ในอดีต หรือสภาพแวดล้อมในขณะนั้น และมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งข่าวสารซึ่งอยู่ในรูปของความรู้ ความเข้าใจ การตอบรับ การปฏิเสธหรือการนิ่งเงียบก็เป็นได้ ทั้งนี้ข่าวสารที่ถูกส่งจากผู้ส่งข่าวสาร อาจจะไม่ถึงผู้รับข่าวสารทั้งหมดก็เป็นได้ หรือข่าวสารอาจถูกบิดเบือนไปเพราะในกระบวนการสื่อสาร ข้อมมีโอกาสดังรบกวน หรือตัวแทรกแซง (Noise or Interferes) ได้ ทุกขั้นตอนของการสื่อสาร

ประเภทของการสื่อสาร

ปรมะ สตะเวทิน (2538) ได้จำแนกประเภทของการสื่อสารไว้หลายรูปแบบ

1. จำแนกประเภทตามเกณฑ์ของจำนวนของผู้ที่ทำการสื่อสาร

1.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

คือ การสื่อสารของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารกันได้ โดยตรง โดยสลับกันเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่น คน 2 คนคุยกัน การเขียนจดหมายถึงกัน แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถเกิดขึ้นในกลุ่มย่อย (Small Group) ที่มีคนมากกว่า 2 คนได้ เช่นเดียวกัน สามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารได้โดยตรง เช่น การเรียนในชั้นเรียน เป็นต้น การสื่อสารในลักษณะนี้จะเกิดการสื่อสารกลับ (Feedback) เกิดขึ้น (Two-way Communication) ซึ่งผลของการสื่อสาร (Effect) อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของผู้รับสาร

1.2 การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large Group Communication)

เป็นการสื่อสารในกลุ่มคนจำนวนมากที่ขาดการติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารกันแบบตัวต่อตัว (Person to person) ต้องอาศัยสื่อเขาช่วย เช่น การพูดหาเสียง การประชุม สัมมนาที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก

1.3 การสื่อสารในองค์กร (Organizational Communication)

เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เป็นสมาชิกขององค์กร หรือหน่วยงานเพื่อปฏิบัติการกิจของหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย การสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา การสื่อสารระหว่างผู้ร่วมงานในระดับเดียวกัน ตัวอย่างการสื่อสารในองค์กร ได้แก่ การสื่อสารในบริษัท และการสื่อสารในหน่วยงานราชการ เป็นต้น

1.4 การสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

เป็นการสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับสารจำนวนมาก ไม่สามารถทำการสื่อสารที่เดียวพร้อม ๆ กันได้ ต้องอาศัยสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้จำนวนมาก ๆ และรวดเร็ว เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2. การจำแนกประเภทโดยใช้การเห็นหน้าค่าตากันเป็นเกณฑ์

2.1 การสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา (Face to Face Communication)

เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสาร และผู้รับสารสามารถเห็นหน้าค่าตากันได้ และสามารถสังเกตปฏิกิริยาของฝ่ายตรงข้ามได้ในขณะที่ทำการสื่อสาร เช่น การประชุมกลุ่มย่อย การเรียนในชั้นเรียน เป็นต้น

2.2 การสื่อสารแบบไม่เห็นหน้าค่าตากัน (Interpersonal Communication)

เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ไกลกันด้วยระยะทางและสถานที่ ไม่สามารถเห็นหน้าค่าตากันได้ จึงต้องอาศัยสื่อโทรคมนาคม (Telecommunication Media) และ

สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นตัวเชื่อมทั้ง 2 ฝ่ายเข้าหากัน เช่น การพูดคุยโทรศัพท์ มือถือ หรือฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เล่นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร

กระบวนการสื่อสารของมนุษย์มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงผู้รับสารเสมอ เมื่อส่งสารออกไป เนื่องจากผู้รับสารจะเป็นผู้กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกระบวนการสื่อสารนั้น ๆ ปัจจุบันการพัฒนาของการสื่อสารในด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้รับสารมีความตื่นตัว กล้าแสดงออกถึงความต้องการของตัวเองมากขึ้น ทำให้ผู้รับสารมีความสำคัญไม่ด้อยไปกว่าสื่อ ดังนั้นในการสื่อสาร ผู้ส่งสารจึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ลักษณะของผู้รับสาร เพื่อให้รู้จักและเข้าใจผู้รับสารเป้าหมายให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยเฉพาะเมื่อผู้รับสารเป็นมวลชน หรือสาธารณะ ซึ่งมีความแตกต่างและไม่เป็นที่รู้จัก

จอห์น อาร์ บิตเนอร์ (John R. Bittner, 1983) ได้วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น โดยพิจารณาจาก 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะทางจิตวิทยาของมวลชนผู้รับสาร (Psychographic Characteristics of Audience) หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของมวลชนผู้รับสาร เช่น ทักษะคิด ความคิดเห็น ค่านิยม ความนับถือตนเอง รสนิยม ความต้องการ เป็นต้น

2. ลักษณะทางประชากรของมวลชนผู้รับสาร (Demographic Characteristics of Audience) หมายถึง อายุ เพศ สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และภูมิภวณ

ท็อดด์ ฮันต์ และ เบรนต์ ดี รูเบน (Todd Hunt and Brent D. Ruben, 1993) แบ่งมวลชนผู้รับสาร ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. มวลชนเป็นผู้รับสารชนชั้นนำ (Elite Audience) เป็นมวลชนที่มีขนาดเล็ก ประกอบด้วยผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leaders) ซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนการศึกษาสูง เช่น ผู้ที่ชอบซื้องานศิลปะ และผู้รับเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นคนแรก ๆ ของสังคม

2. มวลชนผู้รับสารทั่วไป (General Audience) เป็นมวลชนที่ประกอบด้วยคนจากทุกส่วนในสังคม มีขนาดใหญ่และหลากหลาย เช่น ผู้อ่านและผู้ชม ผู้ฟัง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุ และรายการโทรทัศน์ที่ดึงดูดความสนใจของมวลชน (Mass Appeals)

3. มวลชนผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม (Specialized Audience) มวลชนผู้รับสารเฉพาะกลุ่มประกอบด้วยบุคคล ซึ่งมีลักษณะทางประชากรและจิตวิทยา (Demographic and Psychographic Characteristics) เหมือน ๆ กันและมีขนาดเล็ก ได้แก่ กลุ่มคนที่มุ่งงานอดิเรก ผลผลิต กิจกรรมในเวลว่างหรือความสนใจเฉพาะด้าน

โดยปกติผู้รับสารแต่ละคนจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะลักษณะทางประชากร (Demographic Characteristics) อันได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และศาสนา (ปรมะ สตะเวทิน, 2546)

1. อายุ (Age) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันด้านความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปคนที่มีอายุน้อยมักมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ ใจร้อน และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่มีอายุมาก ในขณะที่คนที่มีอายุมากจะมีความคิดอนุรักษนิยม ยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าคนที่มีอายุน้อย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากคนที่มีอายุมาก มีประสบการณ์ในชีวิตที่เคยผ่านปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนมีความผูกพันที่ยาวนาน และมีประโยชน์ในสังคมมากกว่าคนที่มีอายุน้อย

2. เพศ (Sex) จากการวิจัยทางจิตวิทยาหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมได้กำหนดบทบาทและกิจกรรมของผู้หญิงและผู้ชายไว้ต่างกัน ผู้หญิงมักเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตามและเป็นแม่บ้านแม่เรือน และมักจะถูกชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ชาย

3. การศึกษา (Education) การศึกษามีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกันย่อมมีความรู้สึกรู้คิด อุดมการณ์และความต้องการที่ต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบในการเป็นผู้รับสารที่ดีกว่า เพราะมีความรู้กว้างขวาง เข้าใจมากกว่า ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยทั่วไป คนที่มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย และคนที่มีการศึกษาสูงมักใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อชนิดอื่น

4. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic Status) หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ และชาติพันธุ์ ตลอดจนพื้นฐานทางครอบครัว การวิจัยทางด้านนิเทศศาสตร์ ชี้ให้เห็นว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกริยาของผู้รับสาร ที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน

5. ศาสนา (Religion) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม เนื่องจากศาสนามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนและกิจกรรมในชีวิตของคนตลอดชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย ในระยะเริ่มต้นเด็กได้รับอิทธิพลทางศาสนาผ่านทางพ่อแม่ โดยการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังความคิดของพ่อแม่ ต่อมาได้รับอิทธิพลทางศาสนาผ่านทางโรงเรียน โดยการศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตรและการปฏิบัติในพิธีกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และในที่สุดก็ได้รับอิทธิพลโดยตรงของศาสนาในโอกาสต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของตน ศาสนามีอิทธิพลต่อความคิดของคนอย่างน้อยที่สุด 3 ด้าน คือ

1. อิทธิพลต่อทัศนคติ ด้านศีลธรรม คุณธรรม และความเชื่อทางจริยธรรม
2. อิทธิพลต่อทัศนคติด้านเศรษฐกิจ
3. อิทธิพลต่อทัศนคติด้านการเมือง

ลักษณะทางประชากรข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน คือ อายุ เพศ การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (รายได้) ส่งผลให้การเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรมาใช้ประกอบ เพราะเป็นการศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อ ในประเด็นที่เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ของนิสิตนักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับข่าวสารนั้น จัดได้ว่าเป็นการรับรู้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์อย่างหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และยังก่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับสาร ทั้งในระดับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ดังที่ Atkin (1973) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากย่อมมีหูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่มีการเปิดรับข่าวสารน้อย ส่วน Klapper (1960) ยังได้อธิบายถึง

ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร (Selectivity Process Theory) ไว้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร (Selectivity Process) ซึ่งประกอบด้วย

1. การเปิดรับหรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) กล่าวคือ บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่าง ๆ ตามความสนใจและความต้องการ และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดของตน เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตน

การเลือกรับหรือการเลือกใช้ ยังเป็นการเลือกขั้นแรกในการเลือกช่องทางสื่อสารของมนุษย์ ทักษะและความชำนาญในการรับรู้และเข้าใจข่าวสารของคนนั้นมีความแตกต่างกัน บางคนถนัดที่จะเขียนมากกว่าพูด หรือบางคนถนัดที่จะฟังมากกว่าอ่าน สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับหรือการใช้สื่อของมนุษย์ จะสังเกตได้ว่าบางคนชอบดูโทรทัศน์มากกว่าอ่านหนังสือ หรือชอบฟังวิทยุมากกว่าอ่านหนังสือ เป็นต้น

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) กล่าวคือ บุคคลจะเลือกให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของตน และหลีกเลี่ยงที่จะให้ความสนใจกับข่าวที่ขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของตน ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกของเรา จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจและสับสนได้ เนื่องจากสมองของมนุษย์นั้นสามารถรับข้อมูลได้จำกัด คือ รับข้อมูลได้เพียง 500 ส่วนใน 1 วินาทีเท่านั้น ในเวลาหนึ่ง ๆ สมองคนเราถูกระงับจากข่าวสารต่าง ๆ มากมายทั้งความคิดของตนเองและสิ่งกระตุ้นจากภายนอก เช่น เสียงพูดคุยหรือเสียงต่าง ๆ สมองเราจะต้องคัดเลือกข่าวสารที่มากกระตุ้นอยู่ตลอดเวลาว่า ข่าวสารนั้นเป็นข่าวสารที่ควรรับรู้และข่าวสารใดที่ไม่ควรรับรู้ ดังนั้น ข่าวสารที่ถูกคัดเลือกแล้วมักเป็นข่าวสารที่ตรงตามความสนใจและความต้องการของผู้รับสาร

3. การเลือกรับรู้และการเลือกตีความหมาย (Selective Perception and Selective Interpretation) กล่าวคือ บุคคลจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้รับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน ในกรณีที่ข่าวสารที่ได้รับมาใหม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิม บุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อ ความต้องการและแรงจูงใจของตนในขณะนั้น

ในขั้นตอนของการเลือกรับรู้และเลือกตีความหมายนี้ค่อนข้างจะสำคัญมาก เนื่องจากแต่ละคนมีความรู้สึก ประสบการณ์และค่านิยมที่แตกต่างกันไป ดังนั้น จึงรับรู้เลือกตีความหมายเฉพาะใน

ส่วนที่สอดคล้องกับประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมของตนเอง ซึ่งอาจทำให้การสื่อความหมายไม่ตรงกัน ซึ่งทำให้เกิดความล้มเหลวทางการสื่อสารได้ (Communication Breakdown)

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) กล่าวคือ บุคคลจะเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไปเก็บไว้เป็นประสบการณ์ เพื่อที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป และจะพยายามลืมในส่วนที่ต้องการลืมอีกด้วย

วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm, 1973 : 121-122) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารได้มาก มีแนวโน้มทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น การเลือกรับข่าวสารจึงมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีก ดังนี้

- ประสบการณ์ทำให้การแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
- การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร เพื่อสนองจุดประสงค์ของตน
- ภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
- การศึกษาและสภาพแวดล้อม ทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อ

และเนื้อหาข่าวสาร

- ความสามารถในการรับสาร สภาพร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดพฤติกรรม

เปิดรับข่าวสารต่างกัน

- บุคลิกภาพมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจและพฤติกรรม

ของผู้รับสาร

- อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสาร ทำให้ผู้รับเข้าใจความหมายของข่าวสาร

หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้

- ทัศนคติ เป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับสาร ตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือข่าวสาร ใน

การเลือกรับข่าวสารของผู้รับสารนั้นเป็นที่น่าสนใจว่าผู้รับสารเลือกรับข่าวสารจากช่องสารใด

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักและพฤติกรรม

ความตระหนัก

ความตระหนัก หมายถึง ความสำนึก ซึ่งเป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่าง ๆ เกิดจากการรับรู้และความสำนึก เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับรู้มาก่อน (ไพลิน ศศิธรนากรแก้ว, 2537)

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1975) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้สึกของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกที่รับผิชอบต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เบนจามิน บี โวลแมน (Benjamin B. Wolman, 1973) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง ภาวะการณ์ที่บุคคลเข้าใจ หรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ ประสบการณ์หรือวัตถุสิ่งของนั้น ๆ

ดาโกเบิร์ต ดี รูนส์ (Dagobert D. Runes, 1971) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง การกระทำที่เกิดจากความสำนึกในเรื่องหรือเหตุการณ์นั้น ๆ

เบรกเลอร์ (Breckler, 1986) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ
2. อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ
3. พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลนึกคิดได้ หรือ การเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์ ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือการได้นึกคิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตใจ แต่ไม่ได้แสดงว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้ หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

ดังนั้น ความตระหนักในงานวิจัยนี้ จึงหมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงถึงการรับรู้ คิดได้ และการรู้สำนึกของประชาชนถึงความสำคัญในการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน เมื่อบุคคลได้รับข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับโลกร้อนแล้ว บุคคลจะเกิดความรู้สึกและความตระหนักที่มีต่อภาวะโลกร้อน

พฤติกรรม

Harry C. Triandis (1971) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์เป็นผลมาจากทัศนคติ (Attitude) บรรทัดฐานของสังคม (Norm) นิสัย (Habits) และผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว (Experience about Reinforcement) ดังนั้น ทั้งการปฏิบัติหรือพฤติกรรม การแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล และขณะเดียวกันการแสดงออกหรือการปฏิบัติของบุคคล ก็มีผลต่อทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ ด้วย โดยทั่วไปแล้วเชื่อกันว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ ถึงแม้ว่าผลการวิจัยส่วนมากจะไม่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์อย่างชัดเจน หรือมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อยก็ตาม

องค์ประกอบของพฤติกรรม

Cronbach (อ้างถึงใน สุรเชษฐ พิทยาพิบูลย์พงศ์, 2546 : 50) ได้อธิบายพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเกิดขึ้นเพราะองค์ประกอบ 7 ประการนี้

1. ความมุ่งหมาย (Gold) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้องทำกิจกรรม เพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างให้ความพอใจหรือสนองความต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานาน จึงจะสามารถบรรลุความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และมักจะต้องเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อนและสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถ

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป จะต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อน แล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะให้ความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ โดยวิธีการที่เลือกแล้ว ในขั้นการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลจากการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจตรงกับที่คิดไว้ (Confirm) หรืออาจตรงกันข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwarting) หากคนเราไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบความผิดหวัง ในกรณีนี้อาจจะต้องย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานการณ์เสียใหม่และเลือกวิธีการตอบสนองใหม่ก็ได้

พฤติกรรมเมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง ได้แก่

1. พฤติกรรมด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับความรู้ การจำข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถและทักษะทางสติปัญญา การใช้วิจรรณญาณเพื่อประกอบการตัดสินใจ พฤติกรรมด้านพุทธิปัญญานี้ ประกอบด้วยความสามารถระดับต่าง ๆ ซึ่งเริ่มต้นจากการรู้ในระดับง่าย ๆ และเพิ่มการใช้ความคิดและพัฒนาสติปัญญามากขึ้นเรื่อย ๆ

2. พฤติกรรมด้านทัศนคติ ค่านิยม ความรู้สึก ความชอบ (Affective Domain) พฤติกรรมด้านนี้ หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบ ไม่ชอบ การให้คุณค่า การรับ การเปลี่ยนหรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ พฤติกรรมด้านนี้ยากต่อการอธิบาย เพราะเกิดภายในจิตใจของ

บุคคล ซึ่งต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการวัดพฤติกรรมเหล่านี้ เพราะความรู้สึกภายในของคนนั้นยากต่อการที่จะวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอก

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) พฤติกรรมนี้เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้งการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออก จะสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจจะเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือบุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความเชื่อกับความรู้อหรือจิตสำนึกอารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรม (Relationship Between Attitude Belief and Cognition, Affection and Behavior)

จากการศึกษาของซูการ์ (Sugar) พบว่า ทัศนคติอย่างเดียวไม่สามารถจะทำนายการปฏิบัติได้ ทัศนคติจะต้องพิจารณาพร้อมกับบรรทัดฐานของสังคม และนิสัยของบุคคลนั้นด้วย

จากการศึกษาของโฮลแมน (Holman), เดวิด (David) ได้ข้อสรุปว่า องค์ประกอบของทัศนคติทางด้านการปฏิบัติ จะมีผลต่อการคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลได้ดีกว่าองค์ประกอบด้านอื่น

จากการศึกษาของเพรสคอต (Prescott) พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติหนึ่ง ๆ เป็นผลมาจากทัศนคติหลายอย่าง ทัศนคติอย่างหนึ่งอาจจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติหลายอย่าง และทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อสิ่งอื่น ๆ ด้วย

ถึงแม้เราจะไม่สามารถรับรู้เกี่ยวกับทัศนคติ หรือความเชื่อได้ด้วยประสาททั้ง 5 แต่เราก็สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการทำข้อสรุปจากวาจา หรือพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สังเกตได้ นักจิตวิทยาได้นำแนวคิดนี้ไปวิเคราะห์ทัศนคติ และความเชื่อ และมีความเห็นว่า ทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้ หรือจิตสำนึก (Cognition) อารมณ์ความรู้สึก (Affection) และพฤติกรรม (Behavior) ต่างก็สัมพันธ์กันไปในแนวเดียวกัน (positive Relationship) อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมิได้เกิดในลักษณะหนึ่งต่อหนึ่ง นั่นคือ ความชอบหนึ่งอย่าง หรือความไม่ชอบหนึ่งอย่าง จะนำไปสู่พฤติกรรมหนึ่งอย่าง ยกตัวอย่างเช่น เพื่อนของเราอาจจะมีบุตรเกินกว่าหนึ่งหรือสองคน ถึงแม้เขาจะมีทัศนคติทางบวกต่อการคุมกำเนิด ทัศนคติ และความเชื่อของเราจะถูกควบคุมด้วยตัวแปรอื่น ๆ เช่น กฎหมาย คำตำหนิจากสังคม เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ทางจิตวิทยาอื่น ๆ ซึ่งสอดแทรกอยู่ระหว่างทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมที่แสดงออกมา

ทำไมเราต้องเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้ หรือจิตสำนึก อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรม คำตอบ คือ ถ้าเราต้องการจะวัดความโน้มถ่วงของสาร เช่น การรณรงค์ ให้ออกบุญหรือ เราไม่สามารถติดตามพฤติกรรมของผู้รับสารทุกคนได้ แต่เราสามารถให้ผู้ฟังตอบ แบบสอบถามซึ่งแสดงทัศนคติ ความเชื่อ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความรู้หรือจิตสำนึก อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมได้

จกคำอธิบายแสดงให้เห็นว่า สารเพื่อโน้มน้าวใจจะต้องทำปฏิกริยากับทัศนคติ และความเชื่อเสียก่อน และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ และสำนึก อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรม

7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรณรงค์

การรณรงค์เริ่มมีบทบาทในประเทศโลกที่ 3 เมื่อศตวรรษที่ 19 (1960 – 1970) เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกในสังคม ซึ่งอาจเป็นเพียงกลุ่มสังคม ชุมชน ขนาดเล็กไปจนถึงประชากรทั้งหมดของประเทศ การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยพลังของมวลชน ไม่เฉพาะปัจเจกบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในการรับรู้ข่าวสาร เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรม ไปตามวิถีที่โครงการรณรงค์นั้น ๆ ต้องการ การทำการรณรงค์โครงการหนึ่งจึงมีแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารรองรับอยู่จำนวนมาก โดยนักวิชาการด้านการสื่อสารพัฒนาที่ศึกษาการรณรงค์ไปพร้อม ๆ กัน ปรากฏการณ์ลักษณะนี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่จำเป็นต้องแยกขาดจากกัน ดังหลักการ (Maxim) ของ Kurt Lewin ที่ว่า “There is nothing so practical as good theory” (ดร.กิตติ กั้นภัย, 2543)

การสื่อสารผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนทางสังคม นำมาสู่การแลกเปลี่ยนและเป็นที่ยอมรับว่าการสื่อสารเป็นอาวุธหลักในการดำเนินการรณรงค์ Alexis de Tocqueville นักเขียนชาวฝรั่งเศส ได้เขียนบรรยายเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารและขับเคลื่อน (Mobilizes) สังคมในประเทศสหรัฐอเมริกา “ชาวอเมริกาประสบความสำเร็จในการรวมผู้คนนับร้อยนับพันเข้ามาร่วมโครงการรณรงค์อย่างเต็มใจ โดยใช้ทักษะการสื่อสาร (Ronald E. Rice & Charles K. Atkin : p. 23)

ความหมาย

นักวิชาการและนักปฏิบัติหลายแขนง ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการรณรงค์ที่มีนัยแตกต่างกันมากมาย ซึ่งสามารถสรุปรวมได้ 2 ลักษณะ (Ronald E. Rice & Charles K. Atkin : p. 16) คือ

1. การให้คำนิยามตามวัตถุประสงค์ (Objectives) คือ การให้คำนิยามตามสิ่งที่มีผลกระทบที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลังจากการเปิดตัวโครงการ การนิยามมุ่งเน้นที่วัตถุประสงค์ของการรณรงค์ เช่น มุ่งสร้างความสนใจให้แก่กลุ่มสังคม เพื่อมีอิทธิพลต่อความเชื่อและพฤติกรรมของกลุ่ม โดยใช้การสื่อสารเป็นตัวสร้างความสนใจ และโน้มน้าวใจ โดยเฉพาะเรื่องที่กำลังเป็นที่โจษขานกันในสังคม ในสหรัฐอเมริกา การรณรงค์เป็นหนทางเดียวที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมแก่สาธารณชน โดยถูกวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า และได้รับการออกแบบโดยผู้ต้องการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) เพื่อให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้รับสารในช่วงระยะเวลาที่กำหนด (Roger, 1973)

Ronald E. Rice และ Charles K. Atkin ลงความเห็นเห็นว่า หลักการร่วมของการรณรงค์กับสาธารณะ คือ ความมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Reform) ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคม หรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม จนบางครั้งการรณรงค์ก็ถูกเลือกให้เป็นกลยุทธ์ของการควบคุมสังคม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลยุทธ์การรณรงค์ประเภทอื่น ๆ แล้ว การรณรงค์สามารถปลุกเร้าความคิดของกลุ่มเป้าหมายได้มากกว่า

2. การให้คำนิยามตามลักษณะของวิธีการ (Method) เป็นการตีความหมายของการรณรงค์ตาม “กระบวนการ” วางแผน ออกแบบ และเลือกใช้สื่อ หลาย ๆ สื่อ หรือกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่มในระยะเวลาที่เหมาะสม Roger ให้ความหมายของการรณรงค์ว่า “การสื่อสารรณรงค์ (Communication Campaign)” คือ ชุดของกิจกรรมการสื่อสารที่ถูกวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า ได้รับการออกแบบขึ้นมาเพื่อเข้าถึงและจูงใจประชาชน โดยการใช้สาร (Message) ที่มีความเฉพาะ การรณรงค์นั้นทำในช่วงเวลาสั้น ๆ (ปกติ คือ 1 สัปดาห์ ถึง 3 เดือน) โดยวัตถุประสงค์เชิงทัศนคติและพฤติกรรม การรณรงค์มักจะใช้สื่อหลากหลาย (Multi-Media Approach)

บุษยา สุธีธร (2530) ได้ให้ความหมายของโครงการรณรงค์ไว้ว่า เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นโดยใช้การสื่อสารในลักษณะของการประชาสัมพันธ์ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสาร ผ่านสื่อหรือกิจกรรมประเภทต่าง ๆ หลาย ๆ รูปแบบพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง โดยทุกสื่อหรือกิจกรรมนี้จะเน้นไปที่ประเด็นสำคัญในการรณรงค์ประเด็นเดียวกัน ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายจะให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนัก (Awareness) ในประเด็นที่โครงการต้องการนำเสนอ หรือต้องการกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ (Interest) ในประเด็นนั้น หรือต้องการสร้างความปรารถนา (Desire) ที่จะเข้าร่วม

กิจกรรมและตัดสินใจเข้าร่วม (Action) ในกิจกรรมก็ได้ โครงการรณรงค์ส่วนมากมักมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะรณรงค์ให้กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเข้าร่วมในโครงการ

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า การรณรงค์ คือ เจตนารมณ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือของกลุ่มบุคคล องค์กรทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล ที่จะทำการสื่อสารกับกลุ่มบุคคลหรือสาธารณชน โดยมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อมีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น โดยใช้การสื่อสารเป็นตัวนำ

องค์ประกอบ

ถึงแม้คำนิยามของการรณรงค์จะมีความหลากหลาย แต่การรณรงค์จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ (Thomas E. Backer และ Everett M. Rogers และ Pradeep Sopory, 1992) ดังนี้

1. การรณรงค์ต้องมีจุดประสงค์ที่แน่นอน ชัดเจน ที่จะก่อให้เกิดอิทธิพลต่อปัจเจกบุคคล (A campaign is purposive, and seeks to influence individuals) หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำการรณรงค์ลงทุนแรงงานคน สติปัญญา ทรัพย์สิน ในการวางแผน จัดกิจกรรมเพื่อสื่อสารประเด็นสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กรของตนไปสู่กลุ่มเป้าหมายหรือสังคมส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลตอบกลับหรือการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานต้องการ

Thomas E. Backer ประธาน Human Interaction Research Institute ในลอสแอนเจลิส ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติและการวางแผนการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพ ระบุว่า การรณรงค์ส่วนมากล้มเหลว เพราะมีจุดมุ่งหมาย (Aims) และเป้าหมาย (Goals) ไม่ชัดเจน หรือมีจุดมุ่งหมายที่เกินเอื้อม ทำให้สารไม่คมชัดพอที่จะสร้างผลกระทบให้เกิดแก่กลุ่มเป้าหมายได้

ผลที่ได้จากการรณรงค์มีความหลากหลาย ตั้งแต่ผลกระทบระดับความนึกคิดของปัจเจกบุคคล (Individual-Level Cognitive Effects) ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างทางสังคม (Social-Level Structural Changes) ผลนั้นจะเป็นประโยชน์กับผู้ส่งสารหรือผู้รับสารในกระบวนการรณรงค์ก็ได้ (กิตติ กันภัย, 2543)

2. การรณรงค์มุ่งไปยังกลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก (A campaign is aimed at a large audience) เป็นการแบ่งแยกว่าการรณรงค์ไม่ได้รวมอยู่กับการสื่อสารระหว่างคน 2 คน หรือในหมู่คนจำนวนน้อย ผู้รับสารของโครงการรณรงค์จะถูกกำหนดว่าเป็นใคร มีจำนวนปริมาณเท่าใด โดยมี

เป้าหมายของการรณรงค์เป็นเกณฑ์ (กิตติ กันภัย, 2543) ตั้งแต่พนักงานในบริษัท จนถึงประชาชนทั่วประเทศ

3. การรณรงค์ต้องมีกำหนดระยะเวลาหรือช่วงเวลาที่แน่นอน (A campaign has a more or less specifically defined time limit) เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผน ไปจนถึงขั้นตอนของการประเมินผลของการรณรงค์ อาจเป็นได้ทั้งระยะสั้น 2-3 เดือน หรือระยะยาว 5-10 ปี บางโครงการสามารถกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของโครงการได้ ส่วนมากเป็นการรณรงค์ที่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น การรณรงค์โครงการตาวิเศษ การรณรงค์รักษัจฉลามวาฬ เป็นต้น แต่โครงการบางโครงการก็มีลักษณะที่ต่อเนื่อง อาจกำหนดการสิ้นสุดของการรณรงค์ในจุดแรก แล้วจึงมีการกำหนดระยะเวลาสำหรับ “สาร” ในจุดที่สองต่อมา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรณรงค์ทางการตลาด (Marketing Campaign) ที่เปลี่ยนเฉพาะ “สาร” แต่วัตถุประสงค์ยังคงเดิม คือ เพื่อเป็นการเพิ่มยอดขาย

4. การรณรงค์เป็นเรื่องของการจัดกิจกรรมทางการสื่อสารที่เป็นชุดอย่างต่อเนื่อง (A campaign involves an organized set of communication activities) ที่มีการเตรียมการและวางแผนมาแล้วอย่างเป็นระบบ การจัดสรรกิจกรรมและช่องทางการสื่อสารแบบต่าง ๆ สำหรับกิจกรรมเป็นชุด (Series) ก็ด้วยสาเหตุ 2 ประการ คือ (ก) สื่อแต่ละประเภทเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะบางกลุ่ม ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และ (ข) การสื่อประเด็นของการรณรงค์ผ่านสื่อที่หลากหลาย จะก่อให้เกิดผลกระทบที่แรงมากยิ่งขึ้น การสื่อสารเป็นอาวุธเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ

ขั้นตอนในการรณรงค์

องค์ประกอบทั้ง 4 ประกอบด้วยขั้นเป็นโครงการรณรงค์ ที่บุคคล หน่วยงาน และองค์กรทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ต่างให้ความเชื่อมั่นว่าจะสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ให้สมาชิกมีบทบาทตามที่หน่วยงานต้องการเพื่อนำไปสู่สถานะ (Status) ที่ดีกว่า การรณรงค์ต้องมีการทำงานเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน (William J. Paisley, 1989) ดังนี้

1. การหยั่งรู้ความต้องการ (Needs) เป้าหมาย (Goals) และความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย (Capabilities of target audiences) เป็นการริเริ่มทำการรณรงค์ เพื่อปรับภาพกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน ศึกษาบุคลิก ความคิด ทักษะสติ ความรู้สึก รูปแบบการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้พบ “คนสร้างปัญหา” (Perpetrators) คือ บุคคลที่มีพฤติกรรมที่นักรณรงค์ให้คำจำกัดความว่า เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึง

ประสงค์ (Problem behavior) ในขั้นตอนนี้ นักรณรงค์จึงต้องระบุ “คนสร้างปัญหา” ให้ชัดเจน ว่าคือใคร มีพฤติกรรมอย่างไร (กิตติ กัมภัก, 2543)

Salcedo และคณะ สรุปว่า “ด้านแรกของการรณรงค์ คือ เนื้อหาสารที่ต้องไปถึง (Reach) ผู้รับสารเป้าหมาย ความหวังว่าจะเกิดผลอะไรตามมานั้น เริ่มจากตรงนี้เอง” การศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้ถ่องแท้ เปรียบเหมือนการปรับภาพการรณรงค์ให้คมชัดมากยิ่งขึ้น

2. การวางแผนการรณรงค์และการผลิตอย่างมีระบบ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน (ชาอุชัย เจริญลาภคิลก, 2539) คือ

2.1 การวางเป้าหมายทางการสื่อสาร (Communication Goals) การวางโครงการรณรงค์ เพื่อเข้าถึงมวลชนจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายหลัก เกี่ยวข้องกับระดับผลกระทบของเนื้อหาสารที่ต้องการให้เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย โดยหน่วยงานหรือองค์กรต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่า เป็นการให้ความรู้ สร้างทัศนคติ เปลี่ยนพฤติกรรม หรือทั้ง 3 อย่างรวมกัน

2.2 กลยุทธ์ “สาร” (Message Strategy) เมื่อมีเป้าหมายที่แน่นอนแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดและพัฒนาสาร ซึ่งถือเป็นแก่นสำคัญในการรณรงค์ เพื่อสร้างอิทธิพลต่อกลุ่มเป้าหมาย และเข้าถึงจิตใจของผู้รับสาร รวมทั้งก่อให้เกิดผลกระทบที่ต้องการตามมา ประสิทธิภาพของสารส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับ ลักษณะการเร้าอารมณ์ที่ใช้ (Type of Appeals) รูปแบบการนำเสนอ (presentation Style) รวมไปถึงปัจจัยด้านผู้ส่งสาร ที่มีอิทธิพลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติของบุคคลอยู่อย่างมาก

2.3 ช่องทางการแพร่กระจาย (Message Distribution) เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายที่แน่นอน นักรณรงค์จะวางแผนการใช้สื่อเพื่อถ่ายทอด “สาร” ไปยังผู้รับสารอย่างทั่วถึง ซึ่งการใช้ช่องทางแพร่กระจายต้องมืออย่างสม่ำเสมอ คอยกระตุ้นความสนใจของคนในสังคม กลุ่มเป้าหมาย และที่สำคัญ คือ การกำหนดเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ในการรณรงค์

3. มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง คือ การทำประเมินก่อนการเริ่มทำการรณรงค์ ระหว่างการรณรงค์ และหลังจากดำเนินกิจกรรมการรณรงค์เสร็จสิ้นแล้ว เพื่อให้สามารถประเมินความสำเร็จ และเช็คตอบกลับ (Feedback) และนำไปแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น สนองตอบต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ตรง

4. มีการผสมผสานบทบาทของการสื่อสารมวลชน (Mass Media) และการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) กิตติ กันภัย (2543) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อในการรณรงค์ว่า การรณรงค์ต้องอาศัยช่องทางสื่อสารหลากหลาย ได้แก่ สื่อสารมวลชนเพื่อการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร การสร้างความสำนึก และ การเพิ่มพูนความรู้ในวงกว้าง รวมทั้งการใช้ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อการก่อรูป (Forming) เปลี่ยนแปลง และกระตุ้นเร้าทัศนคติ และเพื่อระดมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในระดับปัจเจกในเชิงลึก การสื่อสารระหว่างบุคคลยังช่วยให้เนื้อหาสาระของการรณรงค์ที่ผูกติดกับบริบททางสังคม (Social Context) มีความหมายเชื่อมโยงกับปัจเจกบุคคล ทำให้นักรณรงค์สามารถมองเห็นผลกระทบของการรณรงค์ในระดับต่างๆ ได้ โดยมองผ่านช่องทางสื่อสารแบบต่าง ๆ อันได้แก่ สื่อมวลชน (Mass Media) การพูดคุยในกลุ่มย่อย (Small discussion groups) และเครือข่ายการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Network)

Elaine Bratic Arkin นักรณรงค์โครงการรณรงค์สาธารณสุขแห่ง Georgetown University พบว่า ช่องทางการสื่อสารหนึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากต้องการให้ครอบคลุมกลุ่มคนหลายกลุ่ม การเลือกใช้ช่องทางสื่อสารที่หลากหลายย่อมสามารถเข้าถึงคนกลุ่มต่าง ๆ ได้มากกว่า สรุปว่า การเลือกช่องทางสื่อสาร ขึ้นกับสารและกลุ่มเป้าหมาย ยังมีการใช้ช่องทางสื่อสารในโครงการรณรงค์มากเท่าไร โครงการรณรงค์ก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น และไม่ควรเลือกใช้ช่องทางที่ไร้ประสิทธิภาพเพียงเพราะหาง่าย

5. การคัดสรรสื่อเพื่อเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นการสรรหาช่องทางที่โครงการรณรงค์สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้มีประสิทธิภาพสูงสุด หลังจากนั้นนักรณรงค์ได้วางแผนการสื่อสาร พัฒนาสาร มาในขั้นตอนต้นแล้ว การกำหนดสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายก็จะเป็นแรงส่งให้สารมีพลังในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

การปฏิบัติตามขั้นตอนพื้นฐานของการรณรงค์ทั้ง 5 ข้อนี จะก่อให้เกิดความต้องการที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและความต้องการที่จะประมวลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น (Ranal E. Rice & William J. Paisley)

ผลกระทบที่เกิดจากการรณรงค์

การทำกรรณรงค์โครงการ “ลดภาวะโลกร้อน” มุ่งที่จะเสริมสร้างความตระหนัก จิตสำนึก และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ต่อกลุ่มเป้าหมาย และบางครั้งผลอาจขยายไปสู่สังคมในวงกว้างกว่ากลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนภายหลังที่ได้รับเริ่มทำการรณรงค์โครงการ สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผลกระทบที่เกิดกับปัจเจกบุคคล ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและเข้าร่วมโครงการรณรงค์การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทักษะคติของปัจเจกบุคคล ในอันที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่โครงการรณรงค์ต้องการ

2. ผลกระทบที่เกิดต่อกลุ่ม จะเกิดขึ้นเมื่อปัจเจกบุคคลที่เป็นหน่วยหนึ่ง ๆ ของกลุ่มมีเจตนาธรรมที่จะประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่ถูกต้องที่โครงการต้องการเหมือน ๆ กัน เมื่อคนเหล่านี้มารวมกันเป็นกลุ่มและมีเป้าหมายร่วมกัน เพราะได้รับความรู้ และการ โน้มน้าวใจจากสื่อต่าง ๆ ของโครงการรณรงค์ ซึ่งเป็นผลให้เกิดกลุ่มสังคมย่อย ๆ ในสังคม

3. ผลกระทบที่เกิดต่อสังคม เมื่อกลุ่มคนหลาย ๆ กลุ่มมีพฤติกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อสะสมจำนวนมากขึ้น พฤติกรรมนั้นก็ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม และเมื่อเวลาผ่านไปพฤติกรรมนั้น ก็จะกลายเป็นปทัสถานของสังคมในที่สุด เพราะการเปลี่ยนแปลงของบุคคล ๆ หนึ่ง แพร่กระจายไปสู่กลุ่มย่อยต่าง ๆ สามารถที่จะสร้างเป็นพลังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้

การที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในการรณรงค์ และต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงบุคคลและสังคม จะต้องอาศัยการรณรงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงบุคคลตั้งแต่ระดับเล็กไปจนถึงระดับชาติ คล้ายคลึงกับการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ที่สร้างผลกระทบให้เกิดต่อบุคคลที่เข้าร่วมโครงการให้อ่านออกเขียนได้ เกิดความมั่นใจในการเข้าร่วมสังคม มีนิสัยในการรักการอ่านมากยิ่งขึ้น จนขยายผลไปสู่ระดับกลุ่มที่มีการรวมตัวกันเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และแพร่ไปถึงการก่อตั้งศูนย์ศึกษาระดับภาคและจังหวัด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานเจ้าของโครงการเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ และทำให้อัตราผู้ไม่รู้หนังสือของประเทศไทยลดน้อยลง (ผลการวิเคราะห์ระบบติดตามผลและประเมินผลโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ, กองวางแผนและวิจัย, กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ 2531)

ผลกระทบที่เกิดจากการรณรงค์จะต้องมีมาตรการวัดความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งวิธีการที่จะสามารถประเมินผลได้ คือ การจัดทำการประเมินผลอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

การประเมินผลการรณรงค์

การประเมินผลโครงการรณรงค์ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสื่อสารของโครงการรณรงค์ เป็นการหาข้อมูลจากการวัดและติดตามประเมินผลงาน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อโครงการในการเรียนรู้ว่า โครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไร โครงการมีจุดแข็งและจุดอ่อนใดบ้าง ตลอดจนประเด็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเพื่อการวางแผนการสื่อสารในอนาคต

Bigman (อ้างใน จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์, 2537) อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อค้นหาว่าวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นไปได้เต็มที่หรือไม่ และประสบผลได้อย่างไร เพราะการวางแผนบางครั้งหากไม่ได้ข้อมูลอ้างอิงจากการประเมินผลการสื่อสารในครั้งก่อน ประกอบการวางแผนกลยุทธ์ อาจทำให้การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายผิดพลาดได้
2. เพื่อหาเหตุผลที่แท้จริงของความสำเร็จและความผิดพลาด สัมเลขว ผลการประเมินจะเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการรณรงค์ เป็นมาตรวัดที่สามารถบอกข้อเท็จจริง (Facts) ได้ ทำให้โครงการสามารถนำข้อมูลไปปรับใช้และแก้ปัญหของโครงการได้ในอนาคต
3. เพื่อเปิดเผยกฎเกณฑ์ที่ขัดต่อความสำเร็จของโครงการ เพราะการทำโครงการหนึ่ง ๆ มีข้อจำกัดหลายอย่างที่เป็นอุปสรรค หรือข้อแม้ที่ทำให้การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายของโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น ระยะเวลา สภาพแวดล้อม สภาพคล่องทางการเงิน เป็นต้น
4. เพื่อชี้แนวทางในการทดลองและหาเทคนิคในการเพิ่มประสิทธิภาพ เพราะการทำกรรณรงค์ควรมีการปรับกลยุทธ์ให้ยืดหยุ่นต่อสถานการณ์อยู่เสมอ บางครั้งมีการลองผิดลองถูก ซึ่งสามารถส่งผลให้เกิดวิธีการใหม่ในการรณรงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและย่นระยะเวลาในการเกิดผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายให้รวดเร็วขึ้น
5. เพื่อเป็นการปูพื้นฐานสำหรับการวิจัยอื่น ๆ ต่อไป
6. เพื่อกำหนดให้แน่ชัดถึงวิธีการที่จะนำไปใช้ให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์

สรุปว่า การประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของเหตุการณ์ การจัดการ การดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงข้อดีและข้อด้อยในการทำการรณรงค์ และสามารถวัดผลได้ว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เมื่อมีการเปรียบวัด (Benchmark) กับวัตถุประสงค์ของโครงการ

จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ (2537) พบว่า การประเมินผลของโครงการช่วยให้ผู้บริหารโครงการตัดสินใจและใช้ดุลยพินิจในการดำเนินโครงการ ซึ่งจะพิจารณาในแง่ของความครอบคลุมของสื่อที่ไปถึงกลุ่มเป้าหมาย (Audience Coverage) การสนองตอบของกลุ่มเป้าหมาย (Audience Responses) ผลกระทบที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย (Communication Impact) และกระบวนการชักจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนการดำเนินชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย (Process of Influence)

การประเมินผลโครงการรณรงค์ที่เป็นที่นิยมใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับขั้นตอนของกระบวนการในการดำเนินโครงการ แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. การประเมินก่อนการดำเนินโครงการ ระยะนี้เป็นระยะที่ผู้จัดทำโครงการจะต้องประเมินกลุ่มเป้าหมายในแง่ของการพิจารณาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความเป็นไปได้ในการดำเนินงานและพฤติกรรมการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมาย
2. การประเมินระหว่างการดำเนินโครงการ จะเน้นไปที่การประเมินการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ รวมทั้งยังเป็นระยะที่สามารถประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านบุคลากรและงบประมาณ รวมถึงการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์อีกด้วย
3. การประเมินหลังการดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อวัดผลการดำเนินงาน และผลกระทบที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมายหลังจากโครงการรณรงค์สิ้นสุดลง ผู้จัดทำโครงการสามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ทำแผนโครงการรณรงค์ และช่วยในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการดำเนินโครงการในครั้งต่อไป

จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ (2537) พบว่า การดำเนินโครงการรณรงค์ระดับชาติ อย่างเช่นโครงการรณรงค์เกี่ยวกับโรคเอดส์ ได้มีการประเมินผลหลังเสร็จสิ้นโครงการ ที่ก่อให้เกิดข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ และมีการติดตามและประเมินผลการจัดการรณรงค์อย่างต่อเนื่องทุก 3 เดือน ทำให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาส

ติดตามและทราบสถานการณ์และผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งจุดอ่อนที่ควรแก้ไขเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การประเมินจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทั้งผู้ดำเนินโครงการ กลุ่มเป้าหมาย สังคม และประเทศชาติ แต่จากการศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ พบว่า หลายโครงการมีอุปสรรคในการประเมิน บางโครงการไม่มีการประเมินผลหรือมีการประเมิน แต่ไม่มีความต่อเนื่อง และไม่เป็นระบบ ทำให้โครงการหลายโครงการไม่สามารถวัดผลหรือตรวจสอบการทำงานของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การประเมินผลจึงเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่หน่วยงานไม่สามารถละเลยได้ เพราะลำพังเพียงการวางแผนกลยุทธ์ และความพร้อมทางด้านบุคลากรและเงินทุนไม่สามารถทำให้โครงการรณรงค์เสร็จสมบูรณ์ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร
3. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการรณรงค์

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สนิ นัยวิจิ (2539) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจโดยรวมแตกต่างกัน โดยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว และการเปิดรับสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว

ศกถาวรณ พาวเรือง (2540) ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบจากปัจจัยการใช้เวลาว่าง 16 กิจกรรมของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า สามารถจัดองค์ประกอบได้ 2 องค์ประกอบ คือ กิจกรรมที่ต้องลงมือกระทำและกิจกรรมที่ไม่ต้องลงมือกระทำ โดยกิจกรรมที่ต้องลงมือกระทำ ลักษณะปัจจัยทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สุภาวดี ศิริสรรหิรัญ (2540) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ระดับความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการรับรู้ ความหมายของเนื้อหาสารในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิต นักศึกษานิเทศศาสตร์ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดา มารดา และผู้ปกครอง รวมทั้งรายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์ กับระดับความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ยกเว้นชั้นปีการศึกษา ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เชิงเส้นตรง (Non-Linear) การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองระดับ ความเกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเหมือนกันในประเด็นความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของภาพโฆษณาและการให้ความหมาย แต่ในรายละเอียดเกี่ยวกับขนาดของภาพจะมีการรับรู้ความหมายที่แตกต่างกัน

นพรัตน์ มุณีรัตน์ (2541) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวง อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนในชุมชนคีรีวงมองว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในมิติที่หลากหลายสรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่ การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย การท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตกับชาวบ้าน และการท่องเที่ยวที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการ รูปแบบการสื่อสารที่ปรากฏขึ้นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวง ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ การสื่อสารสองทางที่ไม่เป็นทางการ การสื่อสารสองทางที่เป็นทางการและมีปฏิริยาโต้ตอบมาก การสื่อสารสองทางที่เป็นทางการแต่มีปฏิริยาโต้ตอบน้อย การสื่อสารทางเดียวที่ไม่เป็นทางการ ผู้นำในชุมชนคีรีวง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ผู้นำเหล่านี้ต่างมีบทบาทร่วมกันในฐานะคณะกรรมการชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านคีรีวง ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนคีรีวงเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ศิริพร อ้วนคำ (2544) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ใน โรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการโรงเรียนสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมดีเด่น เฉลิมพระเกียรติ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร มีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ในส่วนของการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียน แต่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน และความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

กัญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์ (2544) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน ในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในหารอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ณัฐชามณูย์ สุวิทย์พันธ์ (2545) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติและแนวโน้มนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจแตกต่างกัน ผู้ที่มีอาชีพต่างกันจะมีการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจต่างกัน แต่เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน การเปิดรับจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความรู้ แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับแนวโน้มนิยมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์

วีระศักดิ์ จรินทร์รัตนกร (2544) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชน อยู่ในระดับต่ำมาก แต่มีความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับสูง และปานกลาง ตามลำดับ ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์หอยหลอดจากสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์หอยหลอด จากสื่อมวลชน มีความความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดแตกต่างกัน ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์หอยหลอดจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ มีความความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดแตกต่างกัน การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชนจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์หอยหลอด การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์หอยหลอด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอด ความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์หอยหลอดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอด

สุภาพร ครุสารพิสิฐ (2550) ศึกษาเรื่อง การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การแสวงหาความรู้จากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ ในระดับปานกลาง มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับปานกลาง อาชีพและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารต่างกัน เพศอายุ รายได้ ที่แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนต่างกัน ส่วนเพศ อายุและรายได้ที่แตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน อายุ อาชีพและรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนต่างกัน ส่วนเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน การแสวงหาข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน แต่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสาร

หริสุดา ปิ่นทวนันท์ (2544) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารเครือข่ายการณรงค์ “เมาไม่ขับ” พบว่า การสื่อสารภายในเครือข่าย “เมาไม่ขับ” ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) การขอการสนับสนุน ด้านนโยบาย 2) การขอการสนับสนุนด้านการใช้กฎหมายควบคุมไปกับการณรงค์ 3) การขอการสนับสนุนด้านงบประมาณ 4) การขอการสนับสนุนด้านกิจกรรมการณรงค์ 5) การประชาสัมพันธ์

6) การประเมินโครงการ 7) การสร้างกระแสสังคม โดยวิธีการสื่อสารที่ใช้เป็นแบบการสื่อสาร 2 ทางทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ส่วนการสื่อสารกับสาธารณชน มุ่งทำการสื่อสารไปยังกลุ่มคน ดังต่อไปนี้ 1. กลุ่มผู้ขับขี่ยานพาหนะ 2) ประชาชนทั่วไป 3. ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ 4. พนักงานในองค์กรของหน่วยงานที่ร่วมรณรงค์เมาไม่ขับ โดยวิธีการสื่อสารไปยังสาธารณชน โดย 1. สร้างกระแสสังคมเกี่ยวกับคนเมาแล้วขับ 2. สร้างฟรีเซนต์จากเหยื่อเมาแล้วขับ 3. ใช้โบว์ฟ้าเป็นสัญลักษณ์รณรงค์ 4. จัดงานแถลงข่าว 5. ใช้สื่อทุกช่องทาง 6. จัดนิทรรศการให้ความรู้แก่ประชาชน 7. จัดกิจกรรมในย่านสถานบันเทิงและหอซิด 8. จัดกิจกรรมช่วงเทศกาล 9. จัดกิจกรรมตามโรงเรียนต่าง ๆ

จารุณี พชรพิมานสกุล (2542) ศึกษาเรื่องการศึกษาเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มชีวิตพบว่า ลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มชีวิต เป็นเครือข่ายการสื่อสารแนวระนาบ และเครือข่ายประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ มูลนิธิชีวิต กลุ่มแกนนำภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับรูปแบบการติดต่อสื่อสาร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม และรูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่ม

ประภาพรณ สุปรียาภรณ์ (2545) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารและเครือข่ายของกลุ่มเพื่อน “อ” พบว่า 1) กลุ่มเพื่อน “อ” ดำเนินการเคลื่อนไหวในรูปแบบของกลุ่มประชาสังคม โดยใช้พื้นที่สาธารณะในการขยายพื้นที่ทางความคิด ที่เกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและเรื่องกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี 2) พัฒนาการของเครือข่ายเพื่อน “อ” สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อตั้ง ระยะหาเพื่อน และระยะอยู่ตัว ได้สะท้อนให้เห็นลักษณะการสื่อสารของกลุ่มเพื่อน “อ” ในภาพรวม คือ การสื่อสารผ่านเครือข่ายในแนวราบที่เท่าเทียมกันของสมาชิกเครือข่ายในช่วงภาวะปกติ และการสื่อสารแบบทางเดียวในเชิงอำนาจนิยมในช่วงภาวะวิกฤติ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 3) เอกลักษณะของกลุ่มเพื่อน “อ” ประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ ตัวอักษรย่อ “อ” อ่าง, สีเหลือง และเสื้อยืดเพื่อน “อ” 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการของเครือข่ายเพื่อน “อ” ในระดับกลุ่ม ได้แก่ การมีความเอื้ออาทรต่อกันของสมาชิกผู้ติดเชื้อเอชไอวี เกิดความสำนึกในความเป็นกลุ่ม การได้รับความช่วยเหลือทั้งจากภาครัฐและเอกชน และการที่สมาชิกมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น ปัจจัยในระดับสังคม ได้แก่ การเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเอชไอวีระดับภูมิภาค การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารบ้านเมืองของภาครัฐ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ติดเชื้อระหว่างประเทศ เป็นต้น ปัจจัยด้านระบบโครงสร้างของเครือข่าย ได้แก่ การติดต่อสื่อสารโดย

ผ่านระบบการประสานงานของเครือข่ายคณะกรรมการองค์การพัฒนาเอกชนด้านเอคส์แห่งประเทศไทย และเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอคส์แห่งประเทศไทย

พจน์ โขศสวัสดิ์ไพศาล (2546) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารของกลุ่มสันตือโสภ พบว่า

1) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการสร้างและธำรงรักษาเครือข่ายของกลุ่มสันตือโสภ ได้แก่ การใช้พุทธปฏิบัติเป็นจุดเริ่มต้นในการเข้าเป็นสมาชิกเครือข่าย, การจัดช่องทางสำหรับสมาชิกในการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ, การใช้วันสำคัญทางศาสนาเป็นช่องทางในการพัฒนาเครือข่าย และการสื่อสารผ่านสื่อ การสื่อสารแบบกลุ่ม และการสื่อสารแบบตัวต่อตัวเพื่อการสร้างเครือข่าย

2) กลยุทธ์การสื่อสาร เพื่อการธำรงรักษาเครือข่ายของกลุ่มสันตือโสภ ได้แก่ การใช้หนังสือเครือข่ายชุมชนชาวโสภ เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างชาวโสภกลุ่มต่าง ๆ, การใช้ห้องสมุดตรวจสีลในการพัฒนาสมาชิก, การเน้นคุณภาพสมาชิกมากกว่าการขยายปริมาณสมาชิก, การใช้วันสำคัญทางศาสนาเป็นช่องทางในการรักษาความสัมพันธ์เครือข่าย และการใช้สื่อหลากหลายชนิดเพื่อการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ของกลุ่มสันตือโสภ

3) กลยุทธ์การสื่อสารในการนำเสนอ อัตลักษณ์ของกลุ่มสันตือโสภสู่สาธารณชน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของกลุ่มสันตือโสภที่ชัดเจน, การนำเสนอวิถีการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของชาวสันตือโสภผ่านสื่อบุคคล, การตั้งชื่อของชาวโสภที่เน้นความเป็นธรรมชาติและความเป็นไทย, การผลิตสินค้าและร้านค้าตามแนวความคิดพาณิชย์ระบบบุญนิยม และการนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ของกลุ่มสันตือโสภผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อมวลชน

ไพลิน ศศิชนากรแก้ว (2537) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อโทรทัศน์ระดับปานกลาง และมีการเปิดรับสื่อเรื่องสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ระดับการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ยังไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และความตระหนักในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ได้ศึกษาและสรุปงานวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับผลหรืออิทธิพลของสื่อมวลชน และสรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลว่า โดยปกติ การสื่อสารมวลชนไม่ใช่สาเหตุที่สำคัญเพียงประการเดียวที่ทำให้เกิดผลในผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกันหรือผ่านปัจจัยและอิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่น ๆ มากกว่า และประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชนขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของสื่อ สาร แหล่งสาร หรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการรณรงค์

กนกวรรณ มณฑิราช (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้กับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เยาวชนเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด และเพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อด้านป่าไม้จากทุกสื่อ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล แต่ตัวแปรเรื่องอายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อวิทยุและสื่อบุคคล นอกจากนี้เยาวชนเพศชายและเพศหญิงยังมีความรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ต่างกัน แต่มีความตระหนักไม่ต่างกัน ส่วนตัวแปรในเรื่องอายุ และการศึกษาที่ต่างกัน พบว่า มีความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน การเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน แต่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ส่วนความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่ความตระหนักมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

กิติศักดิ์ นภาพรรณวัฒน์ (2535) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารเพื่อการรณรงค์ให้ประหยัดน้ำประปากับพฤติกรรมการใช้น้ำประปาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการใช้น้ำประปาที่ยังไม่สอดคล้องกับแนวทางที่ประหยัด และส่วนใหญ่มีการใช้น้ำประปามากกว่าเกณฑ์ปกติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยดูโฆษณาทางโทรทัศน์ เพื่อการรณรงค์ให้ประหยัดน้ำประปาโดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดว่า โฆษณานี้จะสามารถช่วยคนอื่น ๆ ตระหนักถึงการประหยัดน้ำประปาได้ และการโฆษณานี้เหมาะสมกับการรณรงค์แต่ยังไม่เพียงพอ โดยส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์จากหนังสือพิมพ์และรายการวิทยุ

วารางคณา รัตนรักษ์ (2539) ศึกษาเรื่อง กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนเพื่อการรณรงค์ โครงการ “ไทยเที่ยวไทย” พบว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยึดหลักการหาช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่แน่นอนเป็นหลักในการดำเนินงาน ด้วยการใช้งบประมาณในการเช่าซื้อเวลาและสนับสนุนรายการที่ได้รับความนิยมและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายกลุ่ม ในสื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุ และให้ความสำคัญกับความถี่ในการนำเสนอ เงื่อนไขอีกประการหนึ่งที่สามารถเข้าไปใช้ช่องทางที่แน่นอนได้ คือ ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าของเวลาด้วย รูปแบบการนำเสนอสารเป็นสารคดีสั้น สารคดียาว สารคดีวาไรตี้ และสารคดีเชิงข่าว เพื่อนำเสนอข้อมูลเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เนื้อหาสารที่นำเสนอเป็นข้อมูลเป็นข้อมูลทางการท่องเที่ยวโดยทั่วไป และข้อมูลทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้จุดเร้าใจต่าง ๆ คือ จุดเร้าใจที่เป็นเหตุเป็นผล จุดเร้าใจด้านอารมณ์ จุดเร้าใจในเชิงลบ และจุดเร้าใจโดยใช้กลุ่มอ้างอิง

ชาญชัย เจริญลาภดิถ (2539) ศึกษาเรื่อง กระบวนการรณรงค์ทางการสื่อสารเพื่อสังคม “โครงการถนนสีขาว” พบว่า การดำเนินกิจกรรมทั้งหมดของโครงการ “ถนนสีขาว” เป็นโครงการที่สร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรผู้จัดทำได้เป็นอย่างดี และสำหรับในด้านประสิทธิภาพของกระบวนการรณรงค์ พบว่า โครงการนี้มีการวางแผนงานรณรงค์ การผลิตสื่ออย่างมีระบบ มีการใช้บทบาทเสริมของสื่อมวลชน และการสื่อสารระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีการเลือกสรรสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย หากทว่ายังขาดการประเมินความต้องการ และเป้าประสงค์ รวมทั้งความสามารถในการตอบสนองของผู้รับสาร

จารีญา อรรถอนุชิต (2541) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารด้านพลังงาน การรับรู้ประโยชน์ และยอมรับการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์พลังงานทั่วไปในระดับปานกลาง แต่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพลังงานแสงอาทิตย์ในระดับต่ำ มีการรับรู้ประโยชน์ของพลังงานแสงอาทิตย์ระดับปานกลาง และมีการยอมรับการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในอนาคตในระดับสูง

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การใช้สื่อ คือ สื่อมวลชน อันได้แก่ โทรทัศน์ เป็นสื่อหลัก หนังสือพิมพ์ วิทยุ นิตยสาร เป็นสื่อรอง ส่วนผลจากการศึกษาถึงประสิทธิผลของโครงการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการในระดับสูงจากสื่อ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ นิตยสาร และสื่อบุคคลตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ และรายได้แตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์แตกต่างกัน

ชรัมพร จิตต์โกศล (2547) ศึกษาเรื่อง กระบวนการประชาสัมพันธ์รณรงค์โครงการลดอุบัติเหตุทางการจราจรของเครือข่ายลดอุบัติเหตุ พบว่า

กระบวนการประชาสัมพันธ์รณรงค์โครงการลดอุบัติเหตุทางการจราจรของเครือข่ายลดอุบัติเหตุ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการวิจัย – รับฟัง 2) ขั้นการวางแผน 3) ขั้นการสื่อสาร 4) ขั้นการประเมินผล

กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ของโครงการฯ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์ด้านการใช้สื่อ 2) กลยุทธ์ด้านการใช้สาร 3) กลยุทธ์ด้านการใช้คนหรือองค์กร

ปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์โครงการ แบ่งเป็น ปัญหา ได้แก่ ปัญหาเรื่องระยะเวลา ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร ปัญหาด้านการประสานงาน ปัญหาด้านสารประชาสัมพันธ์ และปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ ส่วนอุปสรรค ได้แก่ อุปสรรคด้านกลุ่มเป้าหมายไม่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรม อุปสรรคด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม

ศุภรัชต์ ปิยวัชรพันธุ์ (2547) ศึกษาเรื่อง กระบวนการสื่อสารในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดระดับชุมชน ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า

กระบวนการสื่อสารในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดระดับชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1) ช่วงจุดประกายรณรงค์ในชุมชนโดยแกนนำชุมชน 2) ช่วงนโยบายสงครามยาเสพติดของรัฐบาลระยะที่ 1 และ 3) ช่วงนโยบายสงครามขั้นแตกหักกับยาเสพติดของรัฐบาล

กลยุทธ์การสื่อสารของแกนนำชุมชนบางคูรัดเน้น 3 ด้าน คือ 1) บุคคล 2) สาร 3) ช่องทางการสื่อสารในการสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรในทั้ง 3 ช่วงของการรณรงค์

ปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือของพันธมิตรในการรณรงค์เรื่องยาเสพติดระดับชุมชน แบ่งออกเป็น 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยภายในระดับบุคคล และปัจจัยภายในระดับชุมชน 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายรัฐบาลและกลไกสนับสนุนจากภาครัฐทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ บุคลากร และปัจจัยด้านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การเปิดรับข่าวสาร ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับสื่อของแต่ละบุคคล โดยสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ สื่อที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุด นอกจากนี้ คุณลักษณะทางประชากร เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ต่างก็มีอิทธิพลในการสื่อสารด้วยเช่นกัน และยังพบว่าการเปิดรับสื่อ

ความสัมพันธ์กับกิจกรรมต่าง ๆ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีความตระหนักเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย

สำหรับงานวิจัยนี้เป็นงานที่ศึกษาการเปิดรับสื่อ ที่ส่งผลถึงความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นการศึกษาด้านผู้รับสาร โดยมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จะมีส่วนช่วยในการสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาด้านการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวัน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการลดภาวะโลกร้อน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการศึกษาแบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Survey) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในมหาวิทยาลัย ทั้งของภาครัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 20 สถาบัน ดังนี้ (ข้อมูลปี 2549 จาก www.mua.go.th/infodata/49/all2549.htm)

มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 สถาบัน มีจำนวนนิสิต/นักศึกษา ดังนี้

	จำนวนนิสิต/นักศึกษา
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	31,296 คน
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	45,484 คน
3. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	18,078 คน
4. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	31,125 คน
5. มหาวิทยาลัยมหิดล	21,051 คน
6. มหาวิทยาลัยศิลปากร	16,144 คน
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	20,364 คน
8. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	19,739 คน
9. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	14,516 คน
10. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	489,501 คน
รวมทั้งสิ้น	707,298 คน

มหาวิทยาลัยของเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 สถาบัน มีจำนวนนักศึกษา ดังนี้

	จำนวนนักศึกษา
1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	28,461 คน
2. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	22,405 คน
3. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	19,636 คน
4. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	23,277 คน
5. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	19,275 คน
6. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	10,205 คน
7. มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	12,178 คน
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	8,807 คน
9. มหาวิทยาลัยรังสิต	14,852 คน
10. มหาวิทยาลัยสยาม	14,405 คน
รวมทั้งสิ้น	173,501 คน

จำนวนนิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 880,799 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการแปรผันร่วมกันระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น โดยอาศัยสูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2534) โดยกำหนดความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5%

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

(กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

จากผลการคำนวณ = 399.81

ดังนั้น จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ไม่ต่ำกว่า 400 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสุ่มนิสิต นักศึกษา ที่มีอายุตั้งแต่ 18-22 ปี ที่กำลังศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ที่มีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling)

- นิสิต นักศึกษา ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 นิสิต นักศึกษา ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล จำนวน 10 สถาบัน

กลุ่มที่ 2 นิสิต นักศึกษา ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยของเอกชน จำนวน 10 สถาบัน

2. โดยใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลากเลือกกลุ่มตัวอย่างตามประเภทของสถาบัน ออกเป็นกลุ่มละ 2 สถาบัน คือ

กลุ่มที่ 1 มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มที่ 2 มหาวิทยาลัยของเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต และ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

3. โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยมีสัดส่วนที่เท่ากัน

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	100 คน
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	100 คน
- มหาวิทยาลัยรังสิต	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	100 คน
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	100 คน
	<u>รวมกลุ่มตัวอย่าง</u>	400 คน

4. โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน

ตัวแปรต้น คือ ลักษณะทางประชากรของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม คือ การเปิดรับสื่อ

สมมติฐานข้อที่ 2 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ตัวแปรต้น คือ ลักษณะทางประชากรของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม คือ ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 3 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ตัวแปรต้น คือ ลักษณะทางประชากรของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

ตัวแปรต้น คือ การเปิดรับสื่อ

ตัวแปรตาม คือ ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตัวแปรต้น คือ การเปิดรับสื่อ

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตัวแปรต้น คือ ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน คือ ช่วงต้นเดือน พฤศจิกายน 2552 โดยออกเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและมีผู้ช่วยวิจัย 1 คน ซึ่งก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้อธิบายให้ผู้ช่วยวิจัยเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับขอบเขตและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การวัดและให้คะแนนตัวแปร

1. การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

วัดจากการเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาวะ โลกร้อน โดยมีข้อความที่กำหนดเป็นตัวชี้วัด จำนวน 21 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน (Likert Scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตามลำดับ โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

บ่อยมาก	5	คะแนน
บ่อย	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
ไม่บ่อย	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

นำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของการเปิดรับสื่อค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึงมีการเปิดรับสื่อต่ำมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึงมีการเปิดรับสื่อต่ำ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึงมีการเปิดรับสื่อปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึงมีการเปิดรับสื่อสูง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00 หมายถึงมีการเปิดรับสื่อสูงมาก

2. ความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

วัดจากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาวะ โลกร้อน โดยมีข้อความที่กำหนดเป็นตัวชี้วัด จำนวน 14 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน (Likert Scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตามลำดับ ทั้งความตระหนักเชิงบวกและเชิงลบ โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

ข้อความที่เป็นความตระหนักเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

ข้อความที่เป็นความตระหนักเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน

นำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของความตระหนักค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึงมีความตระหนักต่ำมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึงมีความตระหนักต่ำ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึงมีความตระหนักปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึงมีความตระหนักสูง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึงมีความตระหนักสูงมาก

3. พฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

วัดจากพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน โดยมีข้อความที่กำหนดเป็นตัวชี้วัด จำนวน 14 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน (Likert Scale) โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

ทำเป็นประจำ	5	คะแนน
ทำบ่อย	4	คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	3	คะแนน
แทบจะไม่ทำ	2	คะแนน
ไม่ทำเลย	1	คะแนน

นำค่าที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของพฤติกรรมค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึงมีพฤติกรรมในระดับต่ำมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึงมีพฤติกรรมในระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึงมีพฤติกรรมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึงมีพฤติกรรมในระดับสูง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึงมีพฤติกรรมในระดับสูงมาก

เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิเคราะห์ ดังนี้ (Bartz, 1999)

ค่าระหว่าง	0.00 - 0.20	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก
คะแนนระหว่าง	0.21 - 0.40	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
คะแนนระหว่าง	0.41 - 0.60	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง	0.61 - 0.80	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
คะแนนระหว่าง	0.81 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามชนิดปลายปิด (Closed-Ended Questionnaires) จำนวน 52 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร จำนวน 5 ข้อ
- ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำนวน 21 ข้อ
- ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน จำนวน 14 ข้อ
- ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน จำนวน 14 ข้อ

ความน่าเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity)

นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความชัดเจนความครอบคลุมของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. ความเชื่อถือได้ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (Pre-Test) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง (Relevance) ของเนื้อหาความเป็นไปได้ (Feasibility) ในแง่ของคำตอบที่จะได้รับจากผู้ตอบคำถาม แล้วนำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการคำนวณค่า Reliability Alpha Coefficient ของ Cronbach (อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2543)

ค่าความน่าเชื่อถือที่ได้จากการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

- 2.1 การเปิดรับสื่อ ค่าความเชื่อถือที่ได้ 0.894
- 2.2 ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ค่าความเชื่อถือที่ได้ 0.863
- 2.3 พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ค่าความเชื่อถือที่ได้ 0.808

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

1.2 ความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

1.3 พฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ใช้การทดสอบค่า (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ และสถาบันการศึกษา

ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่ออธิบายความแตกต่างของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ได้แก่ อายุ และรายได้

การทดสอบสมมติฐาน

ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ต่าง ๆ ตามสมมติฐานข้อที่ 4-6

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงทำการกำหนดรหัส ลงรหัสบันทึกข้อมูล แล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยมีผู้ช่วยวิจัยเก็บแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” ซึ่งได้มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน ผลการวิเคราะห์เรียงตามลำดับเนื้อหา ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถาบันการศึกษา รายได้ต่อเดือน
2. การเปิดรับสื่อ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
3. ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
4. พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1-3

ใช้การทดสอบค่า (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน

ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่ออธิบายความแตกต่างของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4-6

ใช้การวิเคราะห์สถิติหาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient of Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย

1.1 ลักษณะทางประชากร

ตารางที่ 3

แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	132	33.00
หญิง	268	67.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.00 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 33.00 โดยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 34.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
18 ปี	62	15.50
19 ปี	88	22.00
20 ปี	103	25.80
21 ปี	79	19.80
22 ปี	53	13.20
มากกว่า 22 ปี	15	3.80
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 ปี มีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 19 ปี มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 ปี มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.80 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปี มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปี มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ มากกว่า 22 ปี มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	122	30.50
5,001 - 10,000 บาท/เดือน	193	48.20
10,001 - 15,000 บาท/เดือน	56	14.00
15,001 - 20,000 บาท/เดือน	20	5.00
มากกว่า 20,001 บาท/เดือน	9	2.20
รวม	400	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท มีจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.20 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และกลุ่มตัวอย่างที่มีน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 20,001 บาท มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 การเปิดรับสื่อ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 6
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง
ในการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน

ประเภทของสื่อ	ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจากสื่อมวลชน								
	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
วิทยุ	33 (8.2)	96 (24)	125 (31.2)	101 (25.2)	45 (11.2)	400 (100)	2.93	1.127	ปานกลาง
โทรทัศน์	150 (37.5)	141 (35.2)	75 (18.8)	26 (6.5)	8 (2)	400 (100)	4.00	1.003	สูง
ภาพยนตร์	47 (11.8)	114 (28.5)	129 (32.2)	87 (21.8)	23 (5.8)	400 (100)	3.19	1.082	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	34 (8.5)	104 (26)	156 (39)	85 (21.2)	21 (5.2)	400 (100)	3.11	1.006	ปานกลาง
นิตยสาร / วารสาร	39 (9.8)	119 (29.8)	147 (36.8)	83 (20.8)	12 (3)	400 (100)	3.22	0.983	ปานกลาง
อินเทอร์เน็ต	131 (32.8)	122 (30.5)	99 (24.8)	46 (11.5)	2 (0.5)	400 (100)	3.84	1.027	สูง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ย 4 ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ สื่ออินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ย 3.84 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และการเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุด คือ วิทยุ มีค่าเฉลี่ย 2.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 7
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน

ระดับของการเปิดรับสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อยมาก	72.33	18.10
บ่อย	116.00	29.00
ปานกลาง	121.83	30.47
นาน ๆ ครั้ง	71.33	17.16
ไม่เคยเลย	18.50	4.62
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	3.38 (ปานกลาง)	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.038	

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนที่ค่าเฉลี่ย 3.38 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.47 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับบ่อย คิดเป็นร้อยละ 29.00 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 4.62

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง
ในการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล

ประเภทของสื่อ	ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจากสื่อบุคคล								
	บ่อย มาก	บ่อย	ปาน กลาง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
บิดา/ มารดา	30 (7.5)	59 (14.8)	149 (37.2)	95 (23.8)	67 (16.8)	400 (100)	2.72	1.133	ปานกลาง
ญาติ / พี่น้อง	14 (3.5)	56 (14)	148 (37)	118 (29.5)	64 (16)	400 (100)	2.60	1.026	ต่ำ
เพื่อน	36 (9)	106 (26.5)	146 (36.5)	75 (18.8)	37 (9.2)	400 (100)	3.07	1.086	ปานกลาง
ครู/ อาจารย์/ นักวิชาการ	34 (8.5)	76 (19)	129 (32.2)	106 (26.5)	55 (13.8)	400 (100)	2.82	1.147	ปานกลาง
บุคคลที่ทำงาน เกี่ยวกับการลด ภาวะโลกร้อน	15 (3.8)	46 (11.5)	100 (25)	129 (32.2)	110 (27.5)	400 (100)	2.32	1.107	ต่ำ

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด คือ เพื่อน มีค่าเฉลี่ย 3.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ครู/ อาจารย์/ นักวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 2.82 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และการเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุด คือ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน มีค่าเฉลี่ย 2.32 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล

ระดับของการเปิดรับสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อยมาก	25.80	6.46
บ่อย	68.60	17.16
ปานกลาง	134.40	33.58
นาน ๆ ครั้ง	104.60	26.26
ไม่เคยเลย	66.60	16.66
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	2.71 (ปานกลาง)	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.0998	

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลที่ค่าเฉลี่ย 2.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.58 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.26 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับบ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 6.46

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง
ในการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ

ประเภทของสื่อ	ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจากสื่อเฉพาะกิจ								
	บ่อย มาก	บ่อย	ปาน กลาง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
ป้ายประชาสัมพันธ์	99 (24.8)	150 (37.5)	117 (29.2)	23 (5.8)	11 (2.8)	400 (100)	3.76	0.98	สูง
แผ่นพับ	55 (13.8)	114 (28.5)	146 (36.5)	70 (17.5)	15 (3.8)	400 (100)	3.31	1.033	ปานกลาง
ใบปลิว	47 (11.8)	102 (25.5)	164 (41)	63 (15.8)	24 (6)	400 (100)	3.21	1.039	ปานกลาง
ถุงผ้า	136 (34)	154 (38.5)	75 (18.8)	25 (6.2)	10 (2.5)	400 (100)	3.95	1.001	สูง
เสื้อยืด	120 (30)	142 (35.5)	86 (21.5)	39 (9.8)	13 (3.2)	400 (100)	3.79	1.076	สูง
สติ๊กเกอร์	52 (13)	104 (26)	143 (35.8)	76 (19)	25 (6.2)	400 (100)	3.20	1.087	ปานกลาง
กิจกรรมการรณรงค์ ลดภาวะโลกร้อน	88 (22)	129 (32.2)	116 (29)	51 (12.8)	16 (4)	400 (100)	3.56	1.089	สูง
การแถลงข่าวเกี่ยวกับ การลดภาวะโลกร้อน	55 (13.8)	108 (27)	145 (36.2)	70 (17.5)	22 (5.5)	400 (100)	3.26	1.073	ปานกลาง
การสัมมนาเกี่ยวกับ การลดภาวะโลกร้อน	32 (8)	90 (22.5)	137 (34.2)	99 (24.8)	42 (10.5)	400 (100)	2.93	1.100	ปานกลาง
นิทรรศการเกี่ยวกับ การลดภาวะโลกร้อน	67 (16.8)	101 (25.2)	137 (34.2)	72 (18)	23 (5.8)	400 (100)	3.29	1.118	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด คือ ถุงผ้า มีค่าเฉลี่ย 3.95 ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ เสื้อยืด มีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และการ

เปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุด คือ การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน มีค่าเฉลี่ย 2.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 11

แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ

ระดับของการเปิดรับสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อยมาก	75.10	18.80
บ่อย	119.40	29.84
ปานกลาง	126.60	31.64
นาน ๆ ครั้ง	58.80	14.72
ไม่เคยเลย	20.10	5.03
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	3.43 (ปานกลาง)	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.0596	

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจที่ค่าเฉลี่ย 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.64 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับบ่อย คิดเป็นร้อยละ 29.84 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 5.03

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12

แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การเปิดรับสื่อรวมทุกสื่อ

ระดับของการเปิดรับสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อยมาก	57.74	14.45
บ่อย	101.33	25.33
ปานกลาง	127.61	31.90
นาน ๆ ครั้ง	78.24	19.57
ไม่เคยเลย	35.07	8.77
รวม	400.00	100
ค่าเฉลี่ย	3.17 (ปานกลาง)	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.0658	

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อรวมทุกสื่อที่ค่าเฉลี่ย 3.17 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.90 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับบ่อย คิดเป็นร้อยละ 25.33 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อในระดับไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 8.77

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 13

แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความตระหนัก
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ความตระหนัก ที่มีต่อภาวะโลกร้อน	ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน								
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย ยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
ภัยธรรมชาติที่รุนแรง เป็นผลมาจากภาวะโลกร้อน	228 (57)	145 (36.2)	27 (6.8)	0	0	400 (100)	4.50	0.621	สูงมาก
ภาวะโลกร้อนไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อระบบนิเวศวิทยา	20 (5)	29 (7.2)	30 (7.5)	163 (40.8)	158 (39.5)	400 (100)	4.02	1.101	สูง
ปัญหาภาวะโลกร้อนควรมีการรณรงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง	214 (53.5)	138 (34.5)	45 (11.2)	3 (0.8)	0	400 (100)	4.41	0.716	สูงมาก
ภาวะโลกร้อนไม่ได้เกิดจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์	20 (5)	28 (7)	31 (7.8)	152 (38)	169 (42.2)	400 (100)	4.06	1.109	สูง
ภาวะโลกร้อนทำให้ปริมาณสัตว์น้ำมีปริมาณที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง	132 (33)	187 (46.8)	65 (16.2)	8 (2)	8 (2)	400 (100)	4.07	0.866	สูง

ความตระหนัก ที่มีต่อภาวะโลกร้อน	ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน								
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย ยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
ปรากฏการณ์ ระดับน้ำทะเลเพิ่ม สูงขึ้นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทาง ทะเลเป็นอย่างมาก	128 (32)	167 (41.8)	85 (21.2)	18 (4.5)	2 (0.5)	400 (100)	4.00	0.871	สูง
ไม่จำเป็นต้องมีการ สร้างจิตสำนึก ในการ อนุรักษ์ธรรมชาติ อย่างจริงจัง เพราะไม่ เกี่ยวข้องกับการลด ปัญหาภาวะโลกร้อน	20 (5)	32 (8)	32 (8)	118 (29.5)	198 (49.5)	400 (100)	4.10	1.156	สูง
ภาวะโลกร้อนทำให้ ผลิตผลทางการเกษตร ที่ผลิตได้มีปริมาณ น้อยลงอย่างต่อเนื่อง	101 (25.2)	184 (46)	93 (23.2)	15 (3.8)	7 (1.8)	400 (100)	3.89	0.885	สูง
การแก้ไขปัญหารี ภาวะโลกร้อนเป็น เรื่องที่ทุกคนจะต้อง ร่วมมือกัน	265 (66.2)	96 (24)	37 (9.2)	2 (0.5)	0	400 (100)	4.56	0.68	สูงมาก
การช่วยกันหยุดภาวะ โลกร้อนไม่ได้ช่วยให้ บรรเทาความรุนแรงที่ อาจเกิดขึ้นในอนาคต ได้	29 (7.2)	69 (17.2)	60 (15)	130 (32.5)	112 (28)	400 (100)	3.57	1.261	สูง

ความตระหนัก ที่มีต่อภาวะโลกร้อน	ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน								
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย ยิ่ง	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
การประหยัดพลังงาน ไม่ได้ช่วยบรรเทา ปัญหาภาวะโลกร้อน	12 (3)	42 (10.5)	45 (11.2)	160 (40)	141 (35.2)	400 (100)	3.94	1.074	สูง
การใช้พลังงานสะอาด เช่น พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น ไม่สามารถช่วย ลดภาวะโลกร้อนได้	33 (8.2)	49 (12.2)	60 (15)	157 (39.2)	101 (25.2)	400 (100)	3.61	1.219	สูง
การแก้ไขปัญหาลอกร ร้อนในระยะยาว จะต้องมีการปลูกฝัง ตั้งแต่เด็ก	188 (47)	133 (33.2)	70 (17.5)	8 (2)	1 (0.2)	400 (100)	4.25	0.829	สูงมาก
ภาวะโลกร้อน ไม่ จำเป็นต้องได้รับการ แก้ไขอย่างเร่งด่วน	27 (6.8)	30 (7.5)	32 (8)	100 (25)	211 (52.8)	400 (100)	4.10	1.229	สูง

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความตระหนักว่าการแก้ไขปัญหาเรื่องภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก รองลงมา คือ ภัยธรรมชาติที่รุนแรง เป็นผลมาจากภาวะโลกร้อน มีค่าเฉลี่ย 4.50 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก และความตระหนักว่าการช่วยกันหยุดภาวะโลกร้อนไม่ได้ช่วยให้บรรเทาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.57 ซึ่งอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 14

แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ
ของความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ระดับของความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	12.79	3.19
ต่ำ	23.79	5.94
ปานกลาง	50.86	12.70
สูง	145.00	36.22
สูงมาก	167.57	41.88
รวม	400.00	100
ค่าเฉลี่ย	4.08 (สูงมาก)	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.973	

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับ
ประเด็น ที่ค่าเฉลี่ย 4.08 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 41.88 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มี
ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 36.22 และกลุ่ม
ตัวอย่างมีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในระดับต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 3.19

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 15

แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพฤติกรรม
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ภาวะโลกร้อน	ความบ่อยครั้งของพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน								
	ทำเป็น ประจำ	ทำ บ่อย	ทำ นาน ๆ ครั้ง	แทบ จะไม่ ทำ	ไม่ ทำ เลย	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
ปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง	168 (42)	142 (35.5)	60 (15)	23 (5.8)	7 (1.8)	400 (100)	4.10	0.974	สูง
ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้า ทุกครั้ง เมื่อไม่ใช้แล้ว	100 (25)	175 (43.8)	88 (22)	28 (7)	9 (2.2)	400 (100)	3.82	0.961	สูง
ใช้หลอดไฟแบบ ตะเกียบแทนหลอดไส้	97 (24.2)	150 (37.5)	92 (23)	47 (11.8)	14 (3.5)	400 (100)	3.67	1.074	สูง
ลดการใช้เครื่องทำ น้ำอุ่น	95 (23.8)	98 (24.5)	113 (28.2)	60 (15)	34 (8.5)	400 (100)	3.40	1.236	สูง
เปิดเครื่องปรับอากาศที่ อุณหภูมิ 25 องศาทุก ครั้ง	143 (35.8)	132 (33)	80 (20)	32 (8)	13 (3.2)	400 (100)	3.90	1.078	สูง
ใช้ถุงผ้าแทนการใช้ ถุงพลาสติกในการซื้อ สินค้าทุกครั้ง	42 (10.5)	103 (25.8)	158 (39.5)	60 (15)	37 (9.2)	400 (100)	3.13	1.088	ปานกลาง
กินเนื้อสัตว์ให้น้อยลง ทุกวัน	24 (6)	66 (16.5)	126 (31.5)	112 (28)	72 (18)	400 (100)	2.64	1.132	ปานกลาง
หลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ที่มี บรรจุภัณฑ์ในปริมาณ มากทุกครั้ง	33 (8.2)	103 (25.8)	170 (42.5)	67 (16.8)	27 (6.8)	400 (100)	3.12	1.007	ปานกลาง
ลดการใช้น้ำมัน ในการ เดินทาง	49 (12.2)	85 (21.2)	161 (40.2)	81 (20.2)	24 (6)	400 (100)	3.14	1.063	ปานกลาง

พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ภาวะโลกร้อน	ความบ่อยครั้งของพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน								
	ทำเป็น ประจำ	ทำ บ่อย	ทำ นาน ๆ ครั้ง	แทบ จะไม่ ทำ	ไม่ทำ เลย	รวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
ตรวจสอบลมยาง รถยนต์ ว่ามีการเติมลม ยางที่แน่นพอ	62 (15.5)	82 (20.5)	120 (30)	83 (20.8)	53 (13.2)	400 (100)	3.04	1.251	ปานกลาง
ใช้กระดาษเท่าที่จำเป็น เท่านั้น	77 (19.2)	151 (37.8)	113 (28.2)	45 (11.2)	14 (3.5)	400 (100)	3.58	1.033	สูง
ปลุกต้นไม้เป็นประจำ	27 (6.8)	68 (17)	152 (38)	101 (25.2)	52 (13)	400 (100)	2.79	1.083	ปานกลาง
เลือกใช้ฝักบัวอาบน้ำ เพราะทราบว่าการ อาบน้ำด้วยฝักบัวจะทำ ให้สิ้นเปลืองน้ำน้อย ที่สุด	164 (41)	114 (28.5)	75 (18.8)	30 (7.5)	17 (4.2)	400 (100)	3.94	1.131	สูง
เดิน ขึ้น-ลง บันไดแทน การใช้ลิฟท์เมื่อต้อง ขึ้น-ลง เพียง 1 หรือ 2 ชั้น	133 (33.2)	120 (30)	73 (18.2)	56 (14)	18 (4.5)	400 (100)	3.74	1.189	สูง

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน โดยการปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.10 ซึ่งอยู่ในระดับสูงรองลงมา คือ เลือกใช้ฝักบัวอาบน้ำ เพราะทราบว่าการอาบน้ำด้วยฝักบัวจะทำให้สิ้นเปลืองน้ำน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน โดยการกินเนื้อสัตว์ให้น้อยลงทุกวัน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 2.64 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 16
แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ
ของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ระดับของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นภาวะโลกร้อน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	27.93	6.97
ต่ำ	58.93	14.74
ปานกลาง	112.93	28.22
สูง	113.50	28.39
สูงมาก	86.71	21.67
รวม	400.00	100
ค่าเฉลี่ย	3.43 (สูง)	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.093	

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ที่ค่าเฉลี่ย 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 28.39 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.22 และกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในระดับต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 6.97

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 – 3

สมมติฐานข้อที่ 1 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

โดยการทดสอบค่า (T-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ จะปรากฏผลดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 17

ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน
จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	การเปิดรับสื่อ (สื่อมวลชน)				
	N	X	S.D.	T	P
ชาย	132	3.30	1.076	-1.149	0.375
หญิง	268	3.43	1.017		

จากตารางที่ 17 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชายกับเพศหญิงมีการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18
ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล
จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	การเปิดรับสื่อ (สื่อบุคคล)				
	N	X	S.D.	T	P
ชาย	132	2.57	1.117	-1.827	0.511
หญิง	268	2.78	1.085		

จากตารางที่ 18 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชายกับเพศหญิงมีการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 19
ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ
จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	การเปิดรับสื่อ (สื่อเฉพาะกิจ)				
	N	X	S.D.	T	P
ชาย	132	1.08	1.076	-0.657	0.535
หญิง	268	3.45	1.050		

จากตารางที่ 19 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชายกับเพศหญิงมีการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 20

ผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน				
	N	X	S.D.	T	P
ชาย	132	3.98	0.989	-1.462	0.420
หญิง	268	4.13	0.961		

จากตารางที่ 20 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชายกับเพศหญิงมีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 21

ผลทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน				
	N	X	S.D.	T	P
ชาย	132	3.36	1.143	-0.929	0.395
หญิง	268	3.46	1.066		

จากตารางที่ 21 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชายกับเพศหญิงมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ตารางที่ 22

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการเปิดรับสื่อจาก
สื่อมวลชน จำแนกตามอายุ

อายุ	การเปิดรับสื่อ (สื่อมวลชน)				
	N	X	S.D.	F	Sig.
18 ปี	62	3.28	1.093		
19 ปี	88	3.45	1.019		
20 ปี	103	3.43	0.930		
21 ปี	79	3.32	1.100		
22 ปี	53	3.24	1.030		
มากกว่า 22 ปี	15	3.88	1.000		
รวม	400	3.43	1.028	2.301	0.141

จากตารางที่ 22 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 18 ปี, 19 ปี, 20 ปี, 21 ปี, 22 ปี และมากกว่า 22 ปี มีการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการเปิดรับสื่อจาก
สื่อบุคคล จำแนกตามอายุ

อายุ	การเปิดรับสื่อ (สื่อบุคคล)				
	N	X	S.D.	F	Sig.
18 ปี	62	2.58	1.062		
19 ปี	88	2.90	0.980		
20 ปี	103	2.82	1.070		
21 ปี	79	2.61	1.130		
22 ปี	53	2.37	1.140		
มากกว่า 22 ปี	15	3.03	1.320		
รวม	400	2.72	1.116	3.749	0.156

จากตารางที่ 23 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 18 ปี, 19 ปี, 20 ปี, 21 ปี, 22 ปี และมากกว่า 22 ปี มีการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามอายุ

อายุ	การเปิดรับสื่อ (สื่อเฉพาะกิจ)				
	N	X	S.D.	F	Sig.
18 ปี	62	3.51	1.126		
19 ปี	88	3.50	0.949		
20 ปี	103	3.38	0.980		
21 ปี	79	3.46	1.060		
22 ปี	53	3.22	1.180		
มากกว่า 22 ปี	15	3.56	1.280		
รวม	400	3.44	1.096	1.658	0.269

จากตารางที่ 24 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 18 ปี, 19 ปี, 20 ปี, 21 ปี, 22 ปี และมากกว่า 22 ปี มีการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความตระหนัก
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามอายุ

อายุ	ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน				
	N	X	S.D.	F	Sig.
18 ปี	62	4.06	0.900		
19 ปี	88	4.08	1.020		
20 ปี	103	4.17	0.940		
21 ปี	79	4.12	0.940		
22 ปี	53	4.00	0.960		
มากกว่า 22 ปี	15	3.56	1.050		
รวม	400	4.00	0.968	2.716	0.085

จากตารางที่ 25 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 18 ปี, 19 ปี, 20 ปี, 21 ปี, 22 ปี และมากกว่า 22 ปี มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามอายุ

อายุ	พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน				
	N	X	S.D.	F	Sig.
18 ปี	62	3.40	1.092		
19 ปี	88	3.50	1.090		
20 ปี	103	3.50	1.060		
21 ปี	79	3.36	1.110		
22 ปี	53	3.32	1.070		
มากกว่า 22 ปี	15	3.46	1.070		
รวม	400	3.42	1.081	1.904	0.269

จากตารางที่ 26 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 18 ปี, 19 ปี, 20 ปี, 21 ปี, 22 ปี และมากกว่า 22 ปี มีพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27

ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน

จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	การเปิดรับสื่อ (สื่อมวลชน)				
	N	X	S.D.	T	P
มหาวิทยาลัยรัฐบาล	200	3.28	0.988	-2.073	0.271
มหาวิทยาลัยเอกชน	200	3.48	1.074		

จากตารางที่ 27 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐบาล และมหาวิทยาลัยเอกชน มีการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 28

ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล

จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	การเปิดรับสื่อ (สื่อบุคคล)				
	N	X	S.D.	T	P
มหาวิทยาลัยรัฐบาล	200	2.69	1.030	-0.390	0.172
มหาวิทยาลัยเอกชน	200	2.72	1.160		

จากตารางที่ 28 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐบาล และมหาวิทยาลัยเอกชน มีการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 29

ผลการทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ
จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	การเปิดรับสื่อ (สื่อเฉพาะกิจ)				
	N	X	S.D.	T	P
มหาวิทยาลัยรัฐบาล	200	3.33	1.040	-1.903	0.156
มหาวิทยาลัยเอกชน	200	3.52	1.060		

จากตารางที่ 29 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐบาล และมหาวิทยาลัยเอกชน มีการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 30

ผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน				
	N	X	S.D.	T	P
มหาวิทยาลัยรัฐบาล	200	4.20	0.870	2.329	0.195
มหาวิทยาลัยเอกชน	200	3.95	1.040		

จากตารางที่ 30 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐบาล และมหาวิทยาลัยเอกชน มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 31

ผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน				
	N	X	S.D.	T	P
มหาวิทยาลัยรัฐบาล	200	3.39	1.100	-0.626	0.343
มหาวิทยาลัยเอกชน	200	3.47	1.080		

จากตารางที่ 31 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย
รัฐบาล และมหาวิทยาลัยเอกชน มีพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน
จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ตารางที่ 32

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจาก
สื่อมวลชน จำแนกตามรายได้

รายได้	การเปิดรับสื่อ (สื่อมวลชน)				
	N	X	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5,000 บ/ด	122	3.29	1.070		
5,001 - 10,000 บ/ด	193	3.35	1.010		
10,001 - 15,000 บ/ด	56	3.40	0.980		
15,001 - 20,000 บ/ด	20	3.87	0.990		
มากกว่า 20,001 บ/ด	9	3.86	1.210		
รวม	400	3.55	1.052	3.358	0.184

จากตารางที่ 32 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการ
เปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 33

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจาก
สื่อบุคคล จำแนกตามรายได้

รายได้	การเปิดรับสื่อ (สื่อบุคคล)				
	N	X	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5,000 บ/ด	122	2.59	1.110		
5,001 - 10,000 บ/ด	193	2.76	1.100		
10,001 - 15,000 บ/ด	56	2.72	1.080		
15,001 - 20,000 บ/ด	20	2.64	1.110		
มากกว่า 20,001 บ/ด	9	3.02	0.970		
รวม	400	2.75	1.075	1.084	0.456

จากตารางที่ 33 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ จำแนกตามรายได้

รายได้	การเปิดรับสื่อ (สื่อเฉพาะกิจ)				
	N	X	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5,000 บ/ด	122	3.32	1.020		
5,001 - 10,000 บ/ด	193	3.48	1.030		
10,001 - 15,000 บ/ด	56	3.39	1.100		
15,001 - 20,000 บ/ด	20	3.66	1.150		
มากกว่า 20,001 บ/ด	9	3.41	1.160		
รวม	400	3.45	1.094	2.634	0.148

จากตารางที่ 34 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 35

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จำแนกตามรายได้

รายได้	ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	Sig.	คู่ที่แตกต่าง
(1)น้อยกว่า 5,000 บ/ด	122	4.14	0.960			(1) > (3) (5)
(2)5,001 - 10,000 บ/ด	193	4.14	0.920			(2) > (3) (5)
(3)10,001 - 15,000 บ/ด	56	3.98	0.970			(3) > (4) (5)
(4)15,001 - 20,000 บ/ด	20	3.55	1.130			(4) < (1) (2) (5)
(5)มากกว่า 20,001 บ/ด	9	3.63	1.230			
รวม	400	3.89	1.041	3.938	0.026*	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 35 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนมากกว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ มากกว่า 10,001 บาทต่อเดือน ขึ้นไป

ตารางที่ 36

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน จำแนกตามรายได้

รายได้	พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน				
	N	X	S.D.	F	Sig.
(1)น้อยกว่า 5,000 บ/ด	122	3.48	1.040		
(2)5,001 - 10,000 บ/ด	193	3.47	1.100		
(3)10,001 - 15,000 บ/ด	56	3.33	1.070		
(4)15,001 - 20,000 บ/ด	20	3.06	1.120		
(5)มากกว่า 20,001 บ/ด	9	3.30	1.310		
รวม	400	3.33	1.129	2.066	0.211

จากตารางที่ 36 พบว่า นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 4 – 6

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ จะปรากฏผลดังตารางที่ 37 – 39

ตารางที่ 37

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับสื่อ จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับความตระหนัก	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p)
การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน	400	-0.160**	0.001
การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล	400	-0.109*	0.029
การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ	400	-0.166**	0.001
รวม	400	-0.175**	0.000

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 37 พบว่า การเปิดรับสื่อโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก ในการลดภาวะ โลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาจากแต่ละสื่อ พบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบนั้นอยู่ในระดับต่ำมาก

ตารางที่ 38

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับสื่อ
จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับพฤติกรรม	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p)
การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน	400	0.246**	0.000
การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล	400	0.395**	0.000
การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ	400	0.296**	0.000
รวม	400	0.386**	0.000

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 38 พบว่า การเปิดรับสื่อโดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาจากแต่ละสื่อ พบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบนั้นอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 39

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างความตระหนัก
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับพฤติกรรม	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p)
ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน	400	0.084	0.094

จากตารางที่ 39 พบว่าความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกัประเด็นภาวะ โลกร้อน ไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
2. เพื่อศึกษาความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อกับความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อกับพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 400 คน

จากข้อมูลที่ได้มา ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยจำแนกตามจำนวน นำเสนอเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบายข้อมูลลักษณะทางประชากร การวัดค่าการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนจากกลุ่มตัวอย่าง ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีอายุ 20 ปี มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท/เดือน

ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อ

กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อรวมทุกสื่อ ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาแยกออกเป็นประเภท ดังนี้

สื่อมวลชน พบว่า นิสิต นักศึกษา มีการเปิดรับสื่อมวลชน ในระดับปานกลาง โดยสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่นิสิต นักศึกษา มีการเปิดรับมากที่สุด รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต โดยมีการเปิดรับสื่อในระดับสูง ส่วนสื่อวิทยุ เป็นสื่อมวลชนที่นิสิต นักศึกษา มีการเปิดรับน้อยที่สุด โดยมีการเปิดรับสื่อในระดับปานกลาง

สื่อบุคคล พบว่า นิสิต นักศึกษา มีการเปิดรับสื่อบุคคลในระดับปานกลาง โดยสื่อบุคคลที่นิสิต นักศึกษา เปิดรับมากที่สุดคือ เพื่อน โดยมีการเปิดรับในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ครู/อาจารย์/นักวิชาการ ส่วนสื่อบุคคลที่นิสิต นักศึกษา เปิดรับน้อยที่สุดคือ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน โดยมีการเปิดรับสื่อในระดับต่ำ

สื่อเฉพาะกิจ พบว่า นิสิต นักศึกษา มีการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจในระดับปานกลาง โดย ถุงผ้า เป็นสื่อเฉพาะกิจที่นิสิต นักศึกษา เปิดรับมากที่สุด โดยมีการเปิดรับในระดับสูง รองลงมาคือ เสื้อยืด ส่วนสื่อเฉพาะกิจที่นิสิต นักศึกษา เปิดรับน้อยที่สุดคือ การสัมมนาเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน โดยมีการเปิดรับสื่อในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับการประเด็นภาวะโลกร้อน

นิสิต นักศึกษา ส่วนใหญ่มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับการประเด็นภาวะโลกร้อนในระดับสูงมาก รองลงมาคือ ระดับสูง โดยประเด็นที่นิสิต นักศึกษา มีความตระหนักมากที่สุด คือ การแก้ไข

ปัญหาเรื่องภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกัน รองลงมาคือ ภัยธรรมชาติที่รุนแรง เป็นผลมาจากภาวะโลกร้อน ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นมีความตระหนักในระดับสูงมาก ส่วนประเด็นที่นิสิต นักศึกษามีความตระหนักน้อยที่สุดคือ การช่วยกันหยุดภาวะโลกร้อนไม่ได้ช่วยให้บรรเทาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งมีความตระหนักในระดับสูง

ส่วนที่ 4 พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

นิสิต นักศึกษา ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในระดับสูง รองลงมาคือ ระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนที่นิสิต นักศึกษา กระทำมากที่สุด คือ การปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง รองลงมาคือเลือกใช้ฝักบัวอาบน้ำ เพราะทราบว่า การอาบน้ำด้วยฝักบัวจะทำให้สิ้นเปลืองน้ำน้อยที่สุด ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นมีพฤติกรรมในระดับสูง ส่วนประเด็นที่นิสิต นักศึกษา กระทำน้อยที่สุด คือ การกินเนื้อสัตว์ให้น้อยลงทุกวัน ซึ่งมีพฤติกรรมในระดับปานกลาง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สมมติฐานข้อที่ 1 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 : ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากการวิจัย พบว่า นิสิต นักศึกษา ที่มีเพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 2 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 : เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน

จากการวิจัย พบว่า นิสิต นักศึกษา ที่มีรายได้ที่แตกต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อที่ 2 ส่วนนิสิต นักศึกษา ที่มีเพศ อายุ สถาบันการศึกษาที่แตกต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 3 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 : ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากการวิจัย พบว่า นิสิต นักศึกษา ที่มีเพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 : เป็นไปตามสมมติฐาน

จากการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบนั้นอยู่ในระดับต่ำมาก

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 : เป็นไปตามสมมติฐาน

จากการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็น โลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบนั้นอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 : ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากการวิจัย พบว่า ความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้ ดังนี้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นิสิต นักศึกษา ที่มีเพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้ มีการเปิดรับสื่อไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจาก ปัจจุบันประเด็นการสื่อสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนเป็นประเด็นที่มีสำคัญและยังมีการนำเสนออย่างต่อเนื่องและหลากหลาย มีส่วนทำให้กลุ่มประชากรที่ศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ตามความต้องการและความสามารถในการเข้าถึงสื่อแต่ละประเภท อีกทั้งกลุ่มประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรที่ไม่แตกต่างกันมาก ทำให้การเปิดรับสื่อไม่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับ เป็นประเด็นที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เพราะเป็นประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลกระทบกับการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคนในสังคม

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของแมคเคลอยด์และโอคีฟ (McLeod and O'Keefe, 1972) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายทางพฤติกรรมทางการสื่อสาร พบว่า ตัวแปรทางด้านประชากรส่วนใหญ่มักประสบความสำเร็จเพราะตามทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม พฤติกรรมการสื่อสารของปัจเจกบุคคลจะเป็นไปตามแบบแผนทางสังคมที่ตนสังกัดมากกว่า เช่นเดียวกับผลการศึกษาของกรีนเบอร์กและคูมาตะ (Greenberg and Kumata, 1968) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการใช้สื่อ พบว่า ลักษณะทางประชากร เช่น เพศ

อายุ และรายได้ แต่โดยลำพังแล้ว ไม่มีอิทธิพลต่อการทำนายการใช้สื่อ และสอดคล้องกับทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคมของ เดอ เฟลอร์ (De Fleur, 1975) ซึ่งอธิบายว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน จะมีพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายกัน เช่น การเปิดรับสื่อ ความพึงพอใจในสื่อ และถึงแม้ว่า ในสังคมสมัยใหม่ ผู้รับสารจะมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันไป แต่ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกันจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ ลักษณะกลุ่มทางสังคมจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการสื่อสารของบุคคล ทฤษฎีดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ย่อมมีการเปิดรับสื่อในลักษณะที่คล้ายกัน ดังนั้น ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะด้านอายุ สถาบันการศึกษา และรายได้ จึงไม่มีผลต่อการแสวงหาข่าวสาร และในปัจจุบันการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นภาวะโลกร้อนมีอยู่อย่างแพร่หลายและกว้างขวาง ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสในการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวกับประเด็นภาวะโลกร้อนได้อย่างเท่าเทียมกัน

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ครุสารพิสิฐ (2550) ที่ศึกษาการแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ และรายได้ ที่แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของรัชดาภรณ์ ชาญชาคริตพงศ์ (2543) ที่ศึกษา การสื่อสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่มีอายุแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของเกรียงชัย เหลืองภัทรเชวง (2540) ที่ศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้และการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงานกลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย) พบว่า พนักงานที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน โดยตัวแปรที่มี รายได้ ต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ และสถาบันการศึกษา ต่างกันมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน ดังนี้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นิสิต นักศึกษา ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนต่างกัน โดยนิสิต นักศึกษา ที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนมากกว่านิสิต นักศึกษา ที่มีรายได้ มากกว่า 10,001 บาทต่อเดือน ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยมองว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท (ตารางที่ 5) จึงทำให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน และผลการศึกษาที่ได้รับยังยืนยันว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตระหนักว่า การแก้ไขปัญหาเรื่องภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกัน รองลงมาคือ ภัยธรรมชาติที่รุนแรง เป็นผลมาจากภาวะโลกร้อน (ตารางที่ 13) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน และเล็งเห็นว่าปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันในการช่วยกันแก้ไข เพราะอาจเนื่องมาจากสถานการณ์ของ ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีความตระหนักว่าภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นนั้น เป็นผลมาจากการเกิดภาวะโลกร้อน เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้/เดือนมากกว่า 10,000 บาท จะมีความตระหนัก ในการลดภาวะโลกร้อนน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้ที่แตกต่างกัน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิด ความสนใจในเรื่องการลดภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของปรเม สตะเวทิน (2546) ซึ่งพบว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน ดังนั้น รายได้ ที่แตกต่างกันจึงเป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคน ตลอดจนกำหนดความคิดของคนเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ จรินทร์รัตน์กร ที่ศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์หอยหลอดแตกต่างกัน

สำหรับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ และสถาบันการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก ปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคนทุกเพศ ทุกวัย และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ต่างก็มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนด้วยกันทั้งสิ้น ทั้งนี้เป็นเพราะทุกคนทราบดีว่าภาวะโลกร้อนที่เกิดขึ้นและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เกิดจากปัญหาเหล่านี้ได้ เช่น การเกิดพายุต่าง ๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น และความถี่ของการเกิด

อายุต่าง ๆ ก็พบได้บ่อยมากยิ่งขึ้น ซึ่งตามมาด้วยปัญหาอุทกภัยที่รุนแรงขึ้น ส่งผลให้เกิดโรคระบาดตามมา จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในระดับที่สูงมาก (ตารางที่ 14) จึงแสดงให้เห็นว่า ประชาชนทุกคนจึงมีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน โดยไม่คำนึงความแตกต่างทางลักษณะประชากร

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเบรคเลอร์ (Breckler, 1986) ซึ่งพบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก มาจาก ความรู้ความเข้าใจ ที่เริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ, อารมณ์ความรู้สึก ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ และและพฤติกรรม เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเรอูทท์ กิตติวิทยางศ์ (2540) ที่ได้ศึกษาการความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลหัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลหัวหิน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวารภรณ์ พงศ์ไพบูลย์ (2541) ที่ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร โครงการรณรงค์ให้นิยมไทย ความตระหนักถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้แตกต่างกัน มีความตระหนักถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 นิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้ ดังนี้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นิสิต นักศึกษา ที่มีเพศ อายุ สถาบันการศึกษา และรายได้ มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัญหาภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกเพศ ทุกวัย รวมไปถึงผู้ที่มีสถาบันการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม จึงทำให้ทุกคนมีพฤติกรรมในการลดภาวะโลกร้อนไปในแนวทางเดียวกัน โดยจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง

กับประเด็นภาวะโลกร้อนในระดับสูง (ตารางที่ 16) โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการช่วยกันประหยัดการใช้ทรัพยากร โดยการใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์สูงสุด เช่น การปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง และ การเลือกใช้ฝักบัวอาบน้ำ เพราะทราบว่าอาบน้ำด้วยฝักบัวจะทำให้สิ้นเปลืองน้ำน้อยที่สุด (ตารางที่ 15) จึงแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการลดภาวะโลกร้อน เนื่องจากการแสดงออกในการใส่ใจในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมในระดับต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องมีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเดอเฟลอร์ (De Fluor, 1975) ซึ่งพบว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน จะมีพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายกัน เช่น การเปิดรับสื่อ ความพึงพอใจในสื่อ และถึงแม้ว่า ในสังคมสมัยใหม่ ผู้รับสารจะมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันไป แต่ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกันจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ ลักษณะกลุ่มทางสังคมจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการสื่อสารของบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ มณฑิราช (2539) ที่ศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เยาวชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 การเปิดรับสื่อของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยพิจารณาแยกแต่ละสื่อ ดังนี้

การเปิดรับสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.38 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 7) เมื่อเปรียบเทียบกับความตระหนัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก (ตารางที่ 14)

การเปิดรับสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 9) เมื่อเปรียบเทียบกับความตระหนัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก (ตารางที่ 14)

การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 11) เมื่อเปรียบเทียบกับความตระหนัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก (ตารางที่ 14)

จากการพิจารณาแยกตามประเภทสื่อ และพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์กับความตระหนัก ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อมวลชน และสื่อบุคคลตามลำดับ และเนื่องจากสื่อทั้ง 3 ประเภทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนัก ทำให้อภิปรายได้ว่า การเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนัก ในระดับสูงมาก แต่มีการเปิดรับสื่อ ในระดับปานกลาง อาจเป็นผลเนื่องมาจาก ปัจจุบันสื่อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อนมีความหลากหลาย แต่ไม่สามารถทำให้ประชาชนเกิดความใส่ใจ หรือให้ความสำคัญในการจดจำสื่อที่ตนเองได้รับมา ทั้งจากทางตรงและทางอ้อม หรือข่าวสารจากสื่อไม่ได้สร้างความตระหนักได้เท่าที่ควร แต่การที่ประชาชนมีความตระหนัก ในระดับที่สูงมาก อาจจะเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันประชาชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะ โลกร้อน และรับรู้ถึงผลกระทบจากประสบการณ์ตรง เพราะเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่กระทบกับทุกคน และยังเป็นกระแสที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ ซึ่งทำให้ประชาชนมีความรู้ และสั่งสมความรู้สึกตระหนัก และให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน และเมื่อต้องมาตอบคำถามเกี่ยวกับความตระหนักในการลดภาวะโลกร้อน ประชาชนก็จะตั้งใจได้สำนึกมาตอบว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีและควรกระทำ ทำให้การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบรคเลอร์ (Breckler, 1986) พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนัก มาจาก ความรู้ความเข้าใจ ที่เริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ, อารมณ์ความรู้สึก ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ และพฤติกรรม

เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของแคทซ์ (Katz อ้างถึงใน วีระศักดิ์ จรินทร์รัตนกร, 2544 : 130) กล่าวว่า ข่าวสารส่วนใหญ่เผยแพร่จากสื่อมวลชนไปยังประชาชนเป้าหมายนั้น มักผ่านผู้นำความคิดหรือผู้ที่เข้าถึงสื่อมากกว่าก่อน แล้วบุคคลเหล่านี้จะนำข่าวสารที่ได้รับไปเผยแพร่แก่บุคคลอื่นต่อไป ซึ่งในการถ่ายทอดข่าวสารแต่ละครั้งนั้น ผู้รับสารคนท้าย ๆ จะได้รับข่าวสารที่มีทัศนคติของกลุ่มสนทนา แทรกลงไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน ศศิชนากรแก้ว (2537) กล่าวว่า ความตระหนัก เป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่าง ๆ เกิดจากการรับรู้และสำนึก เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับรู้มาก่อน

นอกจากนี้ยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี บุญนิพันธ์ (2539) ที่ศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทัศนคติและการมีส่วนร่วม เรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของลดาวัลย์ พอใจ (2535) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปิดรับสื่อของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน

ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยพิจารณาแยกแต่ละสื่อ ดังนี้

การเปิดรับสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อมวลชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.38 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 7) เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับสูง (ตารางที่ 16)

การเปิดรับสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 9) เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับสูง (ตารางที่ 16)

การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า การเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 11) เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับสูง (ตารางที่ 16)

จากการพิจารณาแยกตามประเภทสื่อ และพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์กับพฤติกรรม ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อจากสื่อเฉพาะกิจมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อมวลชน และสื่อบุคคลตามลำดับ และเนื่องจากสื่อทั้ง 3 ประเภทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม ทำให้อภิปรายได้ว่า การเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นโลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นผลเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ซึ่งเนื้อหาของสื่อส่วนใหญ่มีเนื้อหาในลักษณะที่เชิญชวนให้กระทำพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ในการลดภาวะโลกร้อน ซึ่งสามารถกระทำได้ง่ายและไม่ยุ่งยากโดยพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างกระทำมากที่สุด คือ การปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ การเลือกใช้ฝักบัวอาบน้ำ เพราะทราบว่าการอาบน้ำด้วยฝักบัวจะทำให้สิ้นเปลืองน้ำน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับสูง และการเปิดเครื่องปรับอากาศที่อุณหภูมิ 25 องศาทุกครั้ง ซึ่งอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของชเรมม์ (Schramm, 1973) ซึ่งพบว่า การสื่อสารเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาได้ 3 ลักษณะ คือ 1. ประชาชนต้องได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนา 2. ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง และ 3. ทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการอบรมสั่งสอน เด็กต้องได้รับการศึกษา ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ต้องได้รับการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ให้ก้าวหน้า ซึ่งทั้งหมดนี้จะสามารถที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาได้ในที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของแคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ซึ่งพบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลสามารถสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มนด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มี

ความเข้มแข็งและพร้อมที่จะแสดงให้เห็นปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม รวมทั้งสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เขาก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเดอ เฟลอร์ (De Fleur, 1975) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมใหม่ของบุคคลได้

นอกจากนี้ยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทัญญา วรวรรณเศรษฐ์ (2546) ที่ศึกษา กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เต่าทะเลของประชาชนในเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์เต่าทะเลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เต่าทะเล แต่อยู่ในระดับต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์ (2544) ที่ศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อนของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อน

ผลการวิจัย พบว่า ความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อน ในระดับสูงมาก (ตารางที่ 14) แต่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อน ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 16) จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตระหนัก ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อน แต่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาวะโลกร้อนไม่สอดคล้องความตระหนักในเรื่องนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังคงมีความเคยชินในการใช้ชีวิตประจำวันแบบเดิม ๆ และเห็นแก่ความสะดวกของตนเองมากกว่าที่จะปฏิบัติให้เกิดความเคยชิน เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก โดยในทางปฏิบัติแล้ว จะพบว่าสถานที่ในการจับจ่ายซื้อของมีอยู่โดยทั่วไป และบางครั้งการจับจ่ายซื้อของนี้ก็ได้เกิดจากความตั้งใจ จึงอาจเป็นไปได้ว่าไม่ได้มีการเตรียมถุงผ้าไปใช้ในการจับจ่ายซื้อของด้วย และอาจเป็นเพราะยังมีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวันที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การกินเนื้อสัตว์ให้น้อยลงทุกวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จึงทำให้ต้องกินอาหารให้ครบหมวดหมู่ ซึ่งรวมทั้งการกินเนื้อสัตว์ด้วย นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน และมี

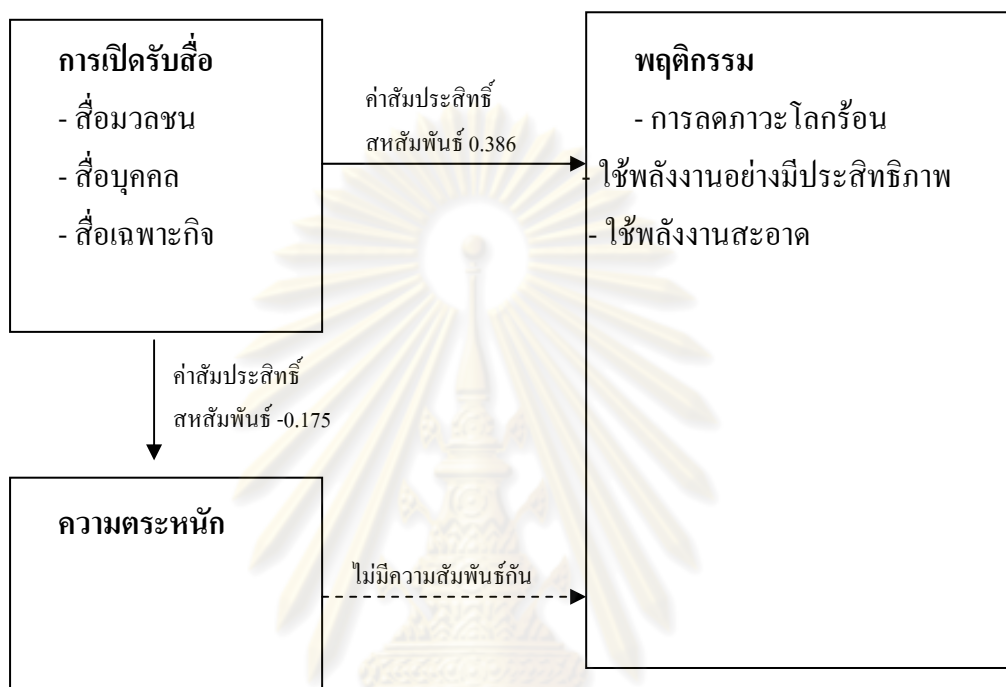
ส่วนน้อยที่จะใช้รถยนต์ส่วนตัว จึงทำให้การลดการใช้น้ำมันในการเดินทาง และการตรวจสอบลมยางรถยนต์ได้มีการเติมลมยางที่แน่นพอ จึงไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติเท่าที่ควร เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับทฤษฎีของโรเจอร์ส (Rogers อ้างถึงใน อัญชิสา สรรพวัชร, 2544) ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามจะไม่เกิดขึ้นเสมอไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรเชษฐ พิทยาพิบูลพงศ์ ที่ศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการเรียนแบบออนไลน์ (e-learning) ของนิสิต นักศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการเรียนแบบออนไลน์ (e-learning) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนแบบออนไลน์ (e-learning) อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ได้ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีของเบรคเลอร์ (Breckler, 1986) ที่พบว่า เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้า คือ ข่าวสาร ความรู้ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ แล้ว จะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและความตระหนัก โดยองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกจะทำหน้าที่ในการประเมินคุณค่าในการยอมรับหรือไม่ยอมรับ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ครุสารพิสิฐ (2550) ที่ศึกษา การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการสรุปและอภิปรายผล ทำให้สามารถเขียนแผนภาพของการวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4

แผนภาพสรุปความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมของการวิจัย

จากภาพจะเห็นได้ว่าการเปิดรับสื่อของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความตระหนักและพฤติกรรม แต่ความตระหนักไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม จึงกล่าวได้ว่า สื่อไม่ว่าจะเป็น สื่อมวลชน สื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ ต่างก็มีเนื้อหาการสื่อสารที่มุ่งเน้นถึงพฤติกรรม ดังจะเห็นได้จากข้อความการสื่อสารต่าง ๆ ที่ปรากฏออกมา เช่น ปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง, ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งที่ไม่ใช้, ใช้หลอดไฟแบบตะเกียบแทนหลอดไส้, ลดการใช้เครื่องทำน้ำอุ่น, เปิดเครื่องปรับอากาศที่อุณหภูมิ 25 องศา, ใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก, กินเนื้อสัตว์ให้น้อยลง, หลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์มาก, ลดการใช้น้ำมันในการเดินทาง, ตรวจสอบลมยางรถยนต์, ใช้กระดาษเท่าที่จำเป็น, ปลุกต้นไม้เป็นประจำ, ใช้ฝักบัวในการอาบน้ำ และขึ้น – ลง บันไดแทนการใช้ลิฟต์ เมื่อต้องขึ้น – ลง เพียง 1 หรือ 2 ชั้น เป็นต้น โดยจะเห็นว่า เนื้อหาสารที่สื่อออกมานั้นจะเป็นไปในทิศทางที่ให้กระทำมากกว่าที่จะทำให้เกิดความตระหนัก จึงเป็นผลที่ทำให้การเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับความตระหนักไปในเชิงลบ เพราะฉะนั้นจึงแสดงว่าประชาชนมีความตระหนักที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน เพราะมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากกระแสสังคม หรือประชาชนมีประสบการณ์จากปรากฏการณ์ธรรมชาติด้วยตนเอง เช่น

อากาศร้อนขึ้น ฝนตกหนักและถี่มากขึ้น เป็นต้น แต่ไม่ได้มีความตระหนักมาจากการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน หรืออาจจะมีแต่อยู่ในระดับต่ำ ฉะนั้นความตระหนักในที่นี้จึงไม่ส่งผลถึงพฤติกรรม เพราะประชาชนไม่ได้มีความตระหนัก ที่มาจากการเปิดรับสื่อโดยตรง ซึ่งไปตามแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers อ้างถึงใน อัญชิสา สรรพาวตฺร, 2544) ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามจะไม่เกิดขึ้นเสมอไป และสอดคล้องกับแนวคิดของแคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ที่พบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลสามารถสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มนด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม รวมทั้งสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เขาก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเดอ เฟลอร์ (De Fleur, 1975) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมใหม่ของบุคคลได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการเปิดรับสื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุดคือ สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ทุ่งผ้า และเสื้อยืด รองลงมาคือ สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต โดยสื่อบุคคลมีการเปิดรับน้อยที่สุด ดังนั้น เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนรัฐบาลควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ ในการสื่อสารณรงค์ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อทั้ง 3 ชนิดให้สอดคล้องกัน เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่ส่งผลถึงความตระหนัก และพฤติกรรม ต่อไปเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นการสื่อสารผ่านทางสื่อบุคคลและสื่อกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพราะเป็นสื่อที่ช่วยกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดความตระหนัก โดยผ่านทางผู้นำความคิดในแต่ละพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ประชาชน และเน้นให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในการช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาในระยะยาวต่อไป

2. จากการวิจัยพบว่า ในการเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อนยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยคิดว่า องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านนี้ น่าจะมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนให้แก่ นิสิต นักศึกษา รวมไปถึงระดับเยาวชน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เยาวชน นิสิต นักศึกษา มีความตระหนัก และเห็นถึงความสำคัญในการลดภาวะโลกร้อน ซึ่งจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อลดภาวะ โลกร้อนที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาสารที่เกี่ยวกับการรณรงค์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะโลกร้อน ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ว่ามีลักษณะเนื้อหาสาร และมีลักษณะการเชิญชวนหรือโน้มน้าวใจเป็นอย่างไร จึงทำให้สร้างความตระหนักไม่ได้มาก เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการสื่อสารรณรงค์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมถึงภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบว่าแต่ละภูมิภาคมีกระบวนการสื่อสาร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะโลกร้อนอย่างไร และสามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้มาทำการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายตามสภาพแวดล้อมนั้น เพื่อให้กระบวนการสื่อสารรณรงค์เป็นไปอย่างยั่งยืน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ มณฑิราษ. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- กรีนพีซ. (2552). กรีนพีซร่วมรณรงค์ยุติภาวะโลกร้อนทั่วโลก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://greenpeace.or.th> [5 กุมภาพันธ์ 2552].
- เกษม จันทร์แก้ว. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2530.
- จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- จารุณี บุญนิพัทธ์. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะและการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางปะป้อ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ชลดา ทองสุกนอก. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ณัฐชามณูย์ สุวิทย์พันธุ์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- นิวัติ เรืองพานิช. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : เกลิมชาญการพิมพ์. 2528.
- นพรัตน์ มุนีรัตน์. การสื่อสารในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคีรีวง อ.ลานสกา จ. นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- บัณฑิต คงอินทร์. รุกข์โลกก่อนหน้าหายนะ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มติชน, 2550.

- บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์. การศึกษาความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการ
บริหารสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
- บุญบา สุธีธร. การบริหารงานประชาสัมพันธ์โครงการณรงค์. เอกสารชุดวิชาการบริหารงาน
ประชาสัมพันธ์ หน่วยที่ 7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530.
- ปรมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2540.
- ปรีชา ศุภลักษณ์. (2550). โลกออนไลน์. National Geographic ฉบับภาษาไทย, 6(71), 1-2.
- พรพิมล เล็กอุดม. โครงการการสร้างสรรค์การสื่อสารการตลาดแบบผสมผสานเพื่อลดภาวะโลกร
ร้อน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการโฆษณา ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- พีระนันท์ บุรณะโสภณ. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้
ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ไพลิน ศศิชนากรแก้ว. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการ
มีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการ
ประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- รัชดาภรณ์ ชาญชากริตพงศ์. การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ลดาวัลย์ พอใจ . การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

วารางคณา รัตนรักษ์. กระบวนการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนเพื่อการรณรงค์โครงการ “ไทยเที่ยวไทย”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วิเชียร เกตุสิงห์. การวิจัยเชิงปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

วีระศักดิ์ จรินทร์รัตนกร. การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ หอยหลอดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ศกถาวรณ พาเรือง. องค์ประกอบที่ส่งเสริมพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตนักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ศิริพร อ้วยคำ. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนใน โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมดีเด่นเฉลิมพระเกียรติ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงษ์สานต์. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ของประเทศไทย. วารสารประชากรศาสตร์ 2 : 1-10.

สนิ นัยวินิจ. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว ของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สุพัตรา แซ่ลิ้ม. มหันตภัยโลกร้อน...Global Warming เรื่องจริงที่คุณต้องรู้. กรุงเทพฯ : พรีเมียมดี, 2550.

สุภาพร ครุสารพิสิฐ. การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา นิเทศศาสตร์พัฒนนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2550.

สุภาวดี ศิริสรหิรัญ. การวิเคราะห์ระดับความเกี่ยวพันกับสิ่งแวดล้อมและการรับรู้ ความหมายของ เนื้อหาสารในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนิสิตศึกษานิติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาวิทยาลัย สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สุวรรณีย์ วงศ์วัฒนา. พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

อรรวรรณ ปิลาพันธ์โอวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ภาษาอังกฤษ

Atkin, Charles K. New Model For Mass Communication Research. New York : The Free Press,
1973.

Breckler, S. W. Attitude Structure and Function. NJ : Erlbaum Association, 1986.

Climate Change. (2007). “The Physical Science Basis”, Report of the Working Group 1 of the
Intergovernmental Panel on Climate Change.

Erwin, William. Participation Management : Concept Theory, and Implementation. Atlanta, Ga :
Georgia State University, 1976.

Enger, E.D. and Smith, B.F. Environmental Science: A Study of Interrelationships. 6th ed.,
McGraw Hill : New York. 1998.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.

Gore, A. An Inconvenient Truth : The planetary Emergency of Global Warming and What We
Can Do About It. London : Bloomsbury. 2006.

Hunt, Todd and Brent D. Ruben. Mass Communication. New York : Harper Collins College
Publishers, 1993.

Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. New York : The Free Press, 1960.

Miller G.R. and Burgoon M. New Techniques of Persuasion. New York : Harper and Row
Publishers. 1973.

Paisley, William J. Public Communication Campaigns. London : Sage Publications. 1981.

Political Dictionary. Global Warming. [Online]. 2009. Available from :

<http://www.answers.com/topic/global-warming#copyright> [2009, 6 February]

Roger, Everette M. and Floyd, Shoemaker F. Communication of Innovations. New York : The Free Press. 1971.

Rune, Dagobert D. Dictionary of Philosophy. New Jersey : Littlefield, Adams&Co.,1971.

Schramm, Wilbur. Mass Media and National Development. California : Stanford University Press, 1964.

Simons H. Persuasion : Understanding, Practice and Analysis. Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company, 1976.

The LESA Project. ปรากฏการณ์โลกร้อน (Global Warming). [Online]. 2009. Available from :

http://www.lesa.in.th/5/global_warming/global_warming/greenhouse.jpg [2009, 6 June]

W. Brembeck and S. Howell. Persuasion : A Means of Social Influence. NJ : Prentice-Hall, 1976.

Wikipedia. Global Warming. [Online]. 2009. Available from :

http://en.wikipedia.org/wiki/Global_warming [2009, 6 February]

World Health Organization. (2003). Climate Change and Human Health-Risk and Responses Summary. France : World Health Organization.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การเปิดรับสื่อ ความตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยนิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการ
ประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำการศึกษารับสื่อ ความ
ตระหนัก และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะโลกร้อน ของนิสิต นักศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่
เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

ตอนที่ 3 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

ตอนที่ 4 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ของนิสิต นักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่
เกี่ยวข้องกับประเด็นภาวะ โลกร้อน

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง และเติมค่าลงในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

18 ปี 19 ปี
 20 ปี 21 ปี
 22 ปี 22 ปีขึ้นไป

3. สถาบัน

มหาวิทยาลัยรัฐบาล มหาวิทยาลัยเอกชน

4. รายได้ส่วนตัว/เดือน

ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท
 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท
 20,001 บาทขึ้นไป

5. พฤติกรรมในการลดภาวะ โลกร้อน

ทำเป็นประจำ ทำบ่อย ทำนานๆ ครั้ง แทบจะไม่ทำ ไม่ทำเลย

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ ของนิสิต นักศึกษา ที่มีต่อภาวะโลกร้อน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่ตรงตามความเป็นจริง

สื่อมวลชน ท่านเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อนจากสื่อเหล่านี้ บ่อยครั้งเพียงใด

สื่อ	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	ไม่เคยเลย
1. วิทยุ					
2. โทรทัศน์					
3. ภาพยนตร์					
4. หนังสือพิมพ์					
5. นิตยสาร / วารสาร					
6. อินเทอร์เน็ต					

สื่อบุคคล ท่านพูดคุยเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อนกับบุคคลเหล่านี้ บ่อยครั้งเพียงใด

สื่อ	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	ไม่เคยเลย
1. บิดา / มารดา					
2. ญาติ / พี่น้อง					
3. เพื่อน					
4. ครู / อาจารย์ / นักวิชาการ					
5. บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน					

สื่อเฉพาะกิจ ท่านเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อนจากสื่อเหล่านี้ บ่อยครั้งเพียงใด

สื่อ	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	ไม่เคยเลย
1. ป้ายประชาสัมพันธ์					
2. แผ่นพับ					
3. ใบปลิว					
4. ถุงผ้า					
5. เสื้อยืด					
6. สติกเกอร์					
7. กิจกรรมการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน					
8. การแสดงข่าวเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน					
9. การสัมมนาเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน					
10. นิทรรศการเกี่ยวกับการลดภาวะโลกร้อน					

ตอนที่ 3 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความตระหนัก ของนิสิต นักศึกษา ที่มีต่อภาวะโลกร้อน
คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่ตรงตามความเป็นจริง

ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ท่านคิดว่าภัยธรรมชาติที่รุนแรง เป็นผลมาจากภาวะโลกร้อน					
2. ท่านคิดว่าภาวะโลกร้อนไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาใด ๆ					
3. ท่านคิดว่าปัญหาภาวะโลกร้อนควรมีการรณรงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง					
4. ท่านคิดว่าภาวะโลกร้อนไม่ได้เกิดจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์					
5. ท่านคิดว่าภาวะโลกร้อนทำให้ปริมาณสัตว์น้ำมีปริมาณที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง					
6. ท่านคิดว่าปรากฏการณ์ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลเป็นอย่างมาก					
7. ท่านคิดว่าไม่จำเป็นต้องมีการสร้างจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างจริงจัง เพราะไม่เกี่ยวข้องกับการลดปัญหาภาวะโลกร้อน					
8. ท่านคิดว่าภาวะโลกร้อนทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้มีปริมาณน้อยลงอย่างต่อเนื่อง					
9. ท่านคิดว่า การแก้ไขปัญหาเรื่องภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกัน					
10. ท่านคิดว่า การช่วยกันหยุดภาวะโลกร้อน ไม่ได้ช่วยให้บรรเทาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้					

11. ท่านคิดว่าการประหยัดพลังงาน ไม่ได้ช่วยบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อน					
12. ท่านคิดว่าการใช้พลังงานสะอาด เช่น พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น ไม่สามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้					
13. ท่านคิดว่าการแก้ไขปัญหาโลกร้อนในระยะยาว จะต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก					
14. ท่านคิดว่าภาวะโลกร้อน ไม่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน					

ตอนที่ 4 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตประจำวัน ของนิสิต นักศึกษา ในการหยุดภาวะโลกร้อน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่ตรงตามความเป็นจริง

พฤติกรรมกรดำเนินชีวิตประจำวันในการหยุดภาวะโลกร้อน	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำนานๆ ครั้ง	แทบจะไม่ทำ	ไม่ทำเลย
1. คุณปิดน้ำขณะแปรงฟันทุกครั้ง					
2. คุณถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้ง เมื่อไม่ใช้แล้ว					
3. คุณใช้หลอดไฟแบบตะเกียบแทนหลอดไส้					
4. คุณลดการใช้เครื่องทำน้ำอุ่น					
5. คุณเปิดเครื่องปรับอากาศที่อุณหภูมิ 25 องศา ทุกครั้ง					
6. คุณใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกในการซื้อสินค้า ทุกครั้ง					
7. คุณกินเนื้อสัตว์ให้น้อยลง ทุกวัน					
8. คุณหลีกเลี่ยงผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์ในปริมาณมาก ทุกครั้ง					

9. คุณลดการใช้น้ำมัน ในการเดินทาง					
10. คุณตรวจสอบลมยางรถยนต์ ว่ามีการเติมลมยางที่แน่นพอ					
11. คุณใช้กระดาษเท่าที่จำเป็นเท่านั้น					
12. คุณปลูกต้นไม้เป็นประจำ					
13. คุณเลือกใช้ฝักบัวอาบน้ำ เพราะทราบว่าการอาบน้ำด้วยฝักบัวจะทำให้สิ้นเปลืองน้ำน้อยที่สุด					
14. คุณเดิน ขึ้น-ลง บันไดแทนการใช้ลิฟท์เมื่อต้อง ขึ้น-ลง เพียง 1 หรือ 2 ชั้น					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปรีดา วันไทย เกิดวันที่ 3 มีนาคม 2527 ปัจจุบันอายุ 26 ปี สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาบัณฑิตจาก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2549

จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2551

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย